

SLOVENEK

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6-50
za en mesec " " 2-20

V upravnishvu:

za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1-70

Za pošlj, na dom 20 h na
mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez
dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se
ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravištvu je v Kopitarjevih ulicah št. 2. —
Vsprejema naročnino, inserate in
reklamacije.
Upraviškega telefona št. 188.

Inserati:

Enostop. petivrst (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več ko trikrat . . . 8 "
V reklamnih noticah stane
enostopna garmondvrsta
à 26 h. Pri večkratnem ob-
javljanju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izvemši nedelje
in praznike, ob pol 6. uri
popoldne.

Naše zadružništvo in njegovi nasprotniki.

Možje, ki v slovenskem narodu zastopajo edino življenja zmožno in koristno svetovno naziranje, in računajo tudi z danimi dejstvi, so spoznali pri nas kot najbolj pereče in potrebno vprašanje — združevanje narodno-gospodarskih sil. V prvi vrsti je treba priskočiti na pomoč kmečkemu stanu, ki je ogromno obremenjen. Saj znašajo le na Kranjskem vknjiženi dolgovi že blizu 200 milijonov kron na zemljišča, na hiše pa se je vknjižilo samo leta 1904 na Kranjskem 8 milijonov kron dolga. To zadolževanje raste neprenehoma in izvira v prvi vrsti iz nenaravnih gospodarskih razmer.

Delo naše zadružne organizacije je bilo od početka sem utemeljeno na načelu samopomoči. Če se kmet mora zadolževati, naj se zadolži sam pri sebi, kajti kmečki stan, ki na eni strani rabi tolikih posojil, pa na drugi strani zopet nalaga velikanske vsote, kakor pričajo vsi naši denarni zavodi. Treba je torej tukaj urediti razmere, da bo kmečki stan svoja potrebna denarna sredstva kar moči dobival iz lastne kmečke organizacije, da ostane denarna moč v njegovem stanu in z njo vred dobiček hranilničnega prometa, ki se je doslej raztekal v stotere tuje vire. Če se to doseže, je rešen velik del agrarnega vprašanja, in sicer prvi in najbližji del. Odtod šele je mogoč nadaljni napredek, da naš kmečki stan kot produktiven gospodarski činitelj stopi na svetovni trg in pridobi novih virov dohodkov za našo domovino. To je edino sredstvo, da se omeji izseljevanje, da se mu razširi gospodarski smisel, da se praktično izobrazi in da tako stopi iz lastne moči na višjo stopinjo kulturne izobrazbe.

Iz čisto osebnih sebičnih razlogov je proti temu nastopila liberalna stranka, ki je od nekdanjega protiljudskega, nazadnjaškega stranka, živeča samo od osebnih hujškarij in od boja proti »klerikalizmu«, ki se ga danes sramuje že vsak razborit človek. Na vsako posojilnico, na vsako kmetijsko društvo, na vsako gospodarsko organizacijo so izlivali liberalci golode gnojnice po svojih listih, in ni niti enega za gospodarski razvoj naš zasluznega moža, ki ga ne bi bili onesnažili pri tej svoji gonji. No, otreli smo se tega blata, in padlo je na sramotilce nazaj, ne da bi nam bilo prineslo kakšno posebno škodo.

Kaj so vse vrgli v obraz našim vrlim »svedrcem«, posojilničarjem, zadružnim organizatorjem in drugim nesebičnim možem, ki so čas, denar in osebno korist žrtvovali za našo ljudsko organizacijo, to imamo vse dobro zapisano, ker bodo dobili vse povrnjeno,

kakor veleva že naš dobro preizkušeni zadružni običaj: — z zamudnimi obrestmi vred! Pri tem jim bomo zaračunali morda tudi obrestne obresti!

Zdaj so pa liberalci naenkrat izprevideli, da jim ta gonja politično škoduje. Vse te zadruge, ki so jih tako ljuto napadali, bi zdaj liberalci radi imeli v svojih rokah. Dokler je bilo treba samo žrtvovati in trpeti, so bili po naših ljudeh, jih grizli in ovajali državnemu pravniku in politični gosposki, da bi jih mučili. Zdaj pa, ko vidijo, da se ta organizacija ne da ubiti, ampak da od dne do dne raste, ko čutijo, da si naša društva že nabirajo rezervne fonde in da dobivajo sredstva za nadaljni razvoj ljudske organizacije pa so naenkrat zatajili prejšnje sovraštvo in bi radi z eno potezo dobili v roke vso zadružno organizacijo, da bi jo izkoriščali za svoje politične namene.

Zdaj so postali namah liberalci svedrci, konsumarji, rafajznarji, zadružniki, sploh vse, kar kdo hoče samo, da bi s pomočjo zadružništva prilezli zopet na vrh.

Kaj so storili zadnji čas?

Oficijsko obstoje zdaj na avstrijskem jugu sledeče zadružne zveze: 1. »Zadružna zveza v Ljubljani«; 2. »Zadružna zveza v Celju«; 3. »Goriška zveza gospodarskih zadrug«, ki že imajo vse tri revizijsko pravico. Dalje imamo še: 4. »Tržaško zadružno zvezo«; 5. »Istrsko zadružno zvezo«; 6. »Dalmatinski zadružni savez v Splitu«.

Od teh je prva »Zadružna zveza v Ljubljani«, ki reprezentira danes s svojimi nad 400 zadrugami največjo gospodarsko silo med Slovenci in Hrvatji, ker so v nji zadruge Štajerske, Koroške, Goriške, Kranjske, Istre in Dalmacije. Goriška zveza je strogo pokrajinska zveza. Celjska je hotela biti vseslovenska zveza, a ni mogla propevati, ker se ni držala pravega ljudskega zadružnega principa in ker so jo začeli zadnji čas vedno bolj rabiti za svojo politično reklamo liberalci, tako da je danes velika večina štajerskih zadrug v ljubljanski zvezi; s tem, da je prišla celjska zveza na glas političnega liberalstva, je izgubila zaupanje svojih članic, ki so v velikem številu odstopile od nje.

Odkar so v Ljubljani odrinili dr. Tavčarja iz javnosti, je prevladalo v liberalnem vodstvu načelo, da je treba opustiti staro taktiko in posnemati pristaše Slovenske Ljudske Stranke. Ljudje, ki so prej gromovito aplavdirali dr. Tavčarju, kadar je napadal »falitno, sleparsko in brezmišlno zadružništvo«, zdaj aplavdirajo onim, ki pravijo: Samo zadružništvo nas more rešiti popolne politične smrti. Hribar in Lenarčič sta zastopnika te misli. Lenarčič je hotel kar c. kr. kmetijsko družbo z enim mahom preustrojiti v zadružno zvezo, da bi vjel kar vse kranjske kmetijske zadruge.

Pa kakor je »Slovenec« takoj tisti dan, ko je Lenarčič to predlagal, prerokoval, se je zgodilo: Stvar je bila neizpeljiva, in liberalni generalni štab je začel premišljevat, kako bi na drug način prišli do svojih namenov. Računali so na svojega Pirca, na Babčevega fantka in na druge jako vpoštovanja vredne kapacitete.

Ustanovili so torej »Zvezo slovenskih zadrug v Ljubljani«, registrovano zadruzo z omejeno zavezo. Mislili so, da bodo kar to obliko, ki jo vidijo v ljubljanski »Zadružni zvezi«, ponaredili in da bodo zadruge kar prilile vanjo, kakor otroci v cirkus, kadar gredo igravci z bobnom skozi vas. Ti ljudje ne vedo, da je naše zadružništvo vzrastlo iz težke in bridke ljudske potrebe, da se je od svojega rojstva borilo s strupenimi in nasilnimi sovražniki, da je s svojo živlostjo in požrtvovalnostjo zmagalo, in da če je v časih preganjanja in trpljenja stalo nepremagljivo v boju, se sedaj, ko pridobiva moč in silo, ne bo vrglo v naročje svojim sovražnikom. Ravno nasprotno se bo zgodilo, kajti zadružništvo bo odslej kot mogočen činitelj nastopilo proti izkoriščevalcem in sovražnikom ljudstva!

Vsakemu svoje! in Svoji k svojim! — se bo govorilo odslej!

Pa niso še tako daleč v svojem spoznanju dospeli naši liberalci. Oni mislijo, da se naredi zadruza tako kakor kakšna napitnica in da je treba nekaj člankov in fraz, pa je Zveza narejena. Mi nimamo nobenega vzroka, da bi gospode v tem spoznanju motili, kajti človek je najsrečnejši tedaj, ko še ni spoznal življenja prevar in zmot. Da bi liberalci še dolgo živeli v tej srečni dobi!

Oni so torej razpeši svoja jadra in so zakrmili svojo lahko barčico na zadružno morje. Barčica je lahka, ker ničesar ne vozi, zato plava tem veselejš. Začeli so hišico zidati pri strehi po ameriškem načinu; zato so naredili najprej zvezo zadrug. Zapazili so pa, da imajo zdaj pač zvezo, nimajo pa zadrug. Naredili so voz, pa vidijo na žalost, da niti nimajo. Treba zadrug? Pa odkod? Razposlali so lepo pisanje na že obstoječe zadruge, češ, naj pristopijo k njim. To pisanje je najboljša zavrnitev vseh obrekovanj, s katerimi so liberalci ometavali ljubljansko Zadružno zvezo. Čez leta so liberalci spoznali, da so »klerikalci« od početka bili pametnejši od njih.

Naše zadruge to pisanje mečejo z mirno dušo v koš. Podpisani so predsednik trgovske zbornice Josip Lenarčič, ki si bo kot svedec odslej težko ohranil ljubezen liberalnih trgovcev, v katere je »Slovenski Narod« s polnim parom pumpal sovraštvo proti zadružništvu, dalje Ivan Knez, ki bo gotovo svojo lepo kupčijo odslej prepustil zadrugam, Oton Bayr od »Kmečke posojilnice za ljubljansko okolico«, ženičarji cilindri dr. Fran Windischer, ki je

najpripravljeniji za kupčijo s krompirjem in fižolom, in univerzalni ženičar dr. Gregor Zrjav, ki je pri »Družbi sv. Cirila in Metoda« pokazal, kako zna »združevati«.

Obljube so uprav otročje, a nevarno je to, ker imajo skrito določbo, da v pokritje zvezinih upravnih stroškov sklepajo na občinskih zboreh, torej kadar bo deficit že tu, bodo zadruge, ki se jim od početka obeta, da bo treba le vpisnine 10 K in za vsake 10 članov 1 delež po 10 K vložiti, bodo morale seči globoko v žep, ko si bo zveza po svojem načrtu oskrbela poslopja, skladišča, tehnične naprave itd. Mi pa mislimo, da ta zveza niti enega revizorja ne bo mogla na ta način plačati, če bo tudi brez dela.

Pa ne ubijajmo si glave s stvarmi, za katere so prevzeli skrb drugi ljudje! Od ljubljanske zadružne zveze itak ne vjamejo niti ene zadruge.

Vznemirjeni so pa gospodje v Celju. Kajti osnivanje te zveze, če se obnese, pokonča celjsko zadružno zvezo. To je zahvala ljubljanskih liberalcev celjskim liberalcem, da so se s tako vnmom poprijeli programa »Slov. Naroda« in se na ljubo liberalni stranki tako do kosti kompromitirali, da je njihova stvar na Štajerskem v najslabšem položaju, in tudi drugod izpodkopana. Zato se je pa oglasil zadružni Jeremija, ki je zapel svojo žalostinko na najprimernejših razvalinah, namreč v svoji »Zadruzi« in v tržaški »Edinosti«.

G. J. Lapajne je proti vsakemu liberalcu do skrajnosti vpludna prikazen. On pravi: »Da govorimo danes o zadružnih zvezah na Slovenskem, je temu povod dala nova »Zveza slovenskih zadrug« v Ljubljani. Mi namreč ne odobrujemo popolnoma, da se je ustanovila ta zveza, ker se to ni zgodilo iz potrebe gospodarskega napredka, ampak vsaj nekoliko iz političnih nagibov.« Da bi nekoliko potolažil liberalne bogove, nekoliko pozabavlja čez »klerikalce«, kar ti lahko prenese, in pravi dalje: »Da se je sedaj napredna stranka kranjska začela gibati enako, ima tudi svojo strankarsko-politični motiv, ki ga ne odobrujemo. Katoliška narodna stranka se je bila s svojo zadružno organizacijo okrepčala precej; zato se nadeja tudi napredna stranka, da se bo tudi ona okrepčala s tem gospodarsko-zadružnim snovanjem. . . . Bati se je, da stori tudi liberalna stranka marsikaj slabega, če jo bodo pri tem snovanju vodile strankarsko-politične koristi. . . . Pa ne moremo zabraniti dandanes, da se ne bi lotili pristaši napredne stranke snovanja organizacije, ki dela konkurenco v prvi vrsti Zadružni zvezi v Ljubljani, v drugi vrsti pa Zadružni zvezi v Celju, ki pa je v političnem oziru nepristranska in ki ima za slovensko zadružno gospodarstvo in za slovensko edinstvo največ zaslug. Stojimo pa pred dejstvom, da »Zveza slovenskih zadrug« v

LISTEK.

Ropar.

Spisala Lea Fatu r.

Na samem stoji hiša, pred njo vrt, vrt varuje visoki zid. Kroginkrog smrečje. Cesta prihaja iz gozda, hiti plašna mimo, se skriva v gozdu.

Gospodična, ki si je iskala več let po vseh ljubljanskih veselicah vstrajno moža, je skrila semkaj jezo in sramotno brezuspenežnega truda. Ker ji ni dal svet dragocenega zaklada — moža, — je sovražila svet. . . . Ker jo je jelo privedstvo klicati teta, in se drži tega imena pridevnik »stara«, je sovražila sorodnike, njih otroke in otrok otroke.

S hlapcem Jernejem, z deklo Kato je živel v samotni. Zoprna sama sebi, je čitala brezkončne romane, plela brez konca nogavice. Njena dolga postava je postajala vedno daljša, veliki nos se je ožil, zobje se poslavljali. Marijana je postajala vedno bolj črna. Pustila je romane, ki so jo spominjali sreče, katere ni našla. »Krvava sekira« ji je postala najljubše čtivo. Vesti »o najnovejšem umoru« so ji prijetno razburjale živce. Živela je v gozdu, v samoti. . . . V bližini Trzina, v bližini rokovijskih bivališč. V njej se je obudila želja vedeti za vse rokovijske čine. Ustavljala je potovke in voznike, izpraševala. . . . Živa domišljija teh ljudi ji je naslikala grozote uboja bolj živo, kakor dopisnik »Krvave sekire«.

Marijana je poslušala — ne — požirala. . . . Mrz ji je hitel po hrbtu. . . . In ko je bila sama, je stopal rokovijski z gorjačo, s tulom, pred njo. . . . Skrival se je pod posteljo, za omaro. . . . Odpiral je ponoči vrata, prihajal. . . . Zato je bila vsak večer velika inšpekcija po sobah, Jernej je dobil puško. . . . Vrtna vrata so morala biti zaklenjena, berač se ni smel bližati Marijanini hiši. Skriti roparji so to, poslanci rokovijske, ki se skrivajo še vedno v gozdu. . . .

Tako je živela Marijana v gozdu. Pa tudi tam jo je našla njena usoda, biti teta — stara teta. Njen mlajši brat in njena svakinja sta umrla. Za njima je ostala deklica, mala Ivka. Na smrtni postelji je izročil brat sestri otroka. Srce stare tete se je odprlo ljubezni. Ko je končala Ivka šolo in se je razcvetela v visoki nežni cvet, jo je vzela teta k sebi, jo skrivala svetu. Zmaji so v njem, ki preže na nežne deklice, poguba, nesreča je v svetu, mir v tihi samoti. . . . Toda Ivka je hrepenela po tistem pogubnem svetu. . . . Poleti je tekla na cesto, kadar je slišala voz, ustavljala voznika, potovko. Pozimi je kimala iz okna vozniku, potovka je morala v hišo. Teta Marijana je izpraševala potovko, kaj se sliši v mestu o anarhistih, če je videla po potu rokovijskega, vandrovca, berača, Ivka je izpraševala, kako blago je po oknih, če bo letos dosti plesov, porok.

Prebrisana potovka je znala odgovarjati obema. Teti je tožila, da je nevarnost v mestu in na poti skozi gozd velika. V mestu je zaprl policaj berača, na poti je našla veliko rokovičico iz debelega usnja. Pošten človek je ni

izgubil. . . . Mlado gospodično naj drži doma. . . .

Ivki je pravila potovka, da so v izložbah lepe opreme za neveste, da jo je pozdravil Pepe, vprašal Tone po njej. . . . Zato je naličala teta zgovorni ženičarji, Ivka ji je stisnila kos maslenega kruha v koš — naročala pozdrave. . . . Njeno mlado srce je hrepenelo po mladi družbi. Kadar se je peljala s teto k maši, je pogledala rada po fantih. Pa teta Marijana je dejala, da bi bilo njo, ozreti se v njenih mladih dneh, za fantom. O teta! Pozabila si, ali pa nisi bila nikoli mlada. . . .

Letne dne sedi Ivka na klopici pri zidu in veže velike rože v namizni prt. Nad njo pa je šumela jablana. Deklici je bežala igla iz rck, pogled k beloglavi marjetici. V višino zrejo kakor ona, hrepenijo izza tesnega zidu kakor ona. Ivki se je tožilo. Teta pravi: delaj, pa ti ne bo dolgčas. Pa pride — in vse delo ne pomaga. . . . Smreke gozda so šepetale, vrtno jablane odgovarjale. Govorile so Ivki o nekem bitju, ki hrepeni po njej. Iz gozda je prišel sladki duh divje rože, zorečih jagod — iz gozda se je slišalo golčanje grlice. Ivki se je tožilo po tistem daljnem bitju. . . . Palico bi vzela v roko — hodila dneve in noči. . . .

Čuj! Tihoto je prekinil topot konjskega kopita. Ivka je skočila zarečnega lica na klop. . . . Morda je grofič iz Ljubljane, morda gospod iz Brda. . . .

»Ivka! Ivka!« doni tetin hripavi glas v hiši, se bliža vrtu. Dekle se ne oglasi. Saj vé, kaj hoče teta: s pošto je dobila »Krvavo sekira«, prečitla »senzačni umor«. . . . Pa kaj Ivki za umore! Ona čita samo o ljubezni. Ka-

ko razodene junak junakinji svoja častva, to je in bo zanimalo mlada dekleta. Upognil je koleno in rekel s tresočim glasom: Prekrasna deva. . . . Tako in enako bi govoril njej junak njenih sanj. O, ta lepi junak prihodnosti! Ivka je vedela, da pride. . . . Vsak novi dan ga pripelje lahko k presrečni. . . . In razveze bi se cvetlice sreče — izpremenile se gozd, življenje. . . . Morda je jezdec, ki prihaja, tisti junak. . . . Že se bliža. . . . Vran je konj, isker, oprava svetla. Jezdec je mlad, črnook, črnolas, temne polti, lepega lica.

»Ivka! Čisto naš slučaj, pomisli, Ivka!« stoče teta, se vsede na klop. Ivka obrne le za hipec glavico. Teta je zelo ešofirana. Očali so ji zlezli na konec nosu, roka s »Krvavo sekira« trepeče, glas ji drgeče, ko čita:

»V lični vili pri Trstu je živela gospodična Sadičeva z nečakinjo in služkinjo. Stara premožna dama je hodila le redko od doma, ni sprejemala obiskov. Nekaj časa sem pa so zapazili okoličani, da dohaja mlad mož v Sadičovo vilo. Prihaja! je na črnem konju, od tržaške strani. Kmalu se je raznesel glas, da je mladi mož ženin mlajše gospodične. Včeraj jutro pride mlekarica, hoče v vilo. Vrta so zaklenjena, okno v pritličju odprto. Na zvonjenje ni bilo glasu. Odločna žena je splezala skozi okno v hišo. Sledovi krvi, nereda so jo napolnili s strahom. . . . Bežala je iz hiše, v kateri se je gotovo izvršil zločin, hitela do bližnje mandrije. Prihiteli so ljudje in našli obe dami umorjeni. S prerezanim vratom sta ležali v obednici. Na mizi so bili še ostanki jedi, napol prazne kupice. Gotovo je trkal mo-

Ljubljani že deluje in mi se moramo ravnati po tem, kakor pravi nemški pregovor: »Zum bösen Spiel gute Miene machen«.

Da je ta »dobri obraz« nekoliko kisel, ni čuda, a gospod Lapajne si zna pomagati in vabi, da naj vse zveze pristopijo kar v celjsko zvezo, da ji priznajo »prvenstvo«. Posebno pozivlja novo liberalno zvezo, naj reši na ta način smrti celjsko zvezo: »V tem oziru apeliramo danes osobito na novo zvezo, ki naj pokaže s pristopom, da očitno priznava domoljubje in prvenstvo celjske zveze, ki naj ima v tej stvari prvo avtoriteto. Obenem bo svedočil ta korak tudi, da nova zveza ne namerava delati konkurence Celjanom, ki je ne zaslužijo od ravniokar ustanovljene Zveze slovenskih zadrug«.

Naj se pomenijo gospodje o tem med seboj! Saj na obeh straneh ne igra nobene vloge gospodarska korist ljudstva, ampak ozir na politiko in na »prvenstvo« in čast!

Lov ne bo donesel mnogo liberalcem, da bi mogli do prihodnjih deželnozborskih volitev — saj za to se gre v prvi vrsti — kaj prida zaropotati s svojo združeno zvezo. Zato so pa začeli ustanavljati kar na debelo. Gosp. Lenarčič je velik talent. En dan ustanoviti na enem kraju kar po tri zadruge, mu ni nič. Zakaj pa ne? Vsako nedeljo naj ustanove vsaj po eno svinjerejsko, živinsko in konjerejsko zadrugo in še eno za ljudi, pa v dveh ali treh letih že dohite ljubljansko »Zadrugo zvezo«. Nekaj liberalcev se že dobi, večja težava bo s svinjami in govedo, ki še ne razume narodno napredne politike in njenih potreb.

Tudi mleko se mora pokoriti liberalni stranki. Edino le s tem je mogoče pridobiti na velikem trgu, za katerega pride v poštev v prvi vrsti Trst, ugodne cene za mlekarne, če se vse zvežejo v eno mlekarstvo zvezo in ta zveza izpodrine potem prekupce in s trdnim kartelom monopolizira trg. To so izprevideli mlekariji obeh strank, in zato so stopili skupaj, da izpeljejo v slogi to veliko delo. Pa liberalci hočejo na vsak način tudi krave izpreobrniti k narodno-napredni stranki, in zato so hitro ustanovili svojo »Mlekarstvo zvezo«, jo registrirali in prosili vladne podpore. Seveda nima ta zveza nobene mlekarne in nobena krava še ni bila tako napredna, da bi k nji pristopila. Seveda je to le otročje igranje, ki more imeti samo eno posledico, namreč, da resnost našega združnega gibanja kompromitira. Sploh je pa ta zveza, kakor čujemo, v vodo padla.

Ti gospodje nimajo sploh nobenega pojma o tem, kaj se pravi združeno delati. Gospod Pirc je veliko večji mojster v popravkih »Slovenca«, kakor pa v kmečkem vprašanju, in zato ni čuda, če je tak duh v kmetijski družbi. Isti čas, ko dela g. Lavrenčič Zadrugo zvezo in priporoča posojilnice, pa »Kmetovalec« pobija rafajzovke, in jih hoče vse odpraviti. Najprvotnejšega smisla za združništvo manjka tem ljudem, in to ni čudno, kajti nikdar ne more liberalci biti tudi zadrugnik, če pa se vsili v to, vse pokvari.

Ne politični dobiček, ne osebna korist, ne slavočepje ne more biti vodilni nagib združništva. Samozatajevanje, žrtvovanje lastnega interesa skupnemu blagru, nesebičnost, osebna žrtev, ljubezen do bližnjega, — z eno besedo: Krščansko svetovno naziranje edino more dovesti združništvo do prospeha.

Liberalcem pa tega manjka, zato bodo vsi njihovi združni eksperimenti ostali le na papirju ali pa se bodo kmalu razbili.

PIJ X.

In kulturni ter soc. „modernizem“.

Koliko laži so liberalci že razpečali v svet glede na pontifikat Pija X.! Ko je bil Leo XIII. še živ in je v svojih enciklikah vzpodbujal katoličane k socialnemu delovanju

so ga liberalni listi trgali, da ni bil človeku podoben. Sedaj pa, ko je Pij X. z izvanredno slovesnostjo povzdignil svoj glas proti pretvarjancem vere, ki pod krinko izravnave med vero in vedo hočejo uničiti nadnaravno lepoto in nadsvetovno resničnost krščanske religije, so liberalni »dopisniki iz Rima«, katerih je vsak list namah imel po več ducatov, izvlekli iz groba rajnega Leona in ga svetu jeli kazati v vseh njegovih vrlinah, češ: Glejte ga, ta je bil fin človek, previden diplomat, ki je raj stisnil eno oko, kakor pa da bi s polenom mahnil po manj-ortodoksnih katoličanih, ker se je bal, da ne bi duhov nevarno razburil. Na drugi strani pa je Pij X., okoren, kmečko-odkritosrčen, skratka to, kar Nemci označujejo s frazo »ein gerader Michel«. Lepa lastnost, pa ni po liberalnem mnenju priložnost za cerkvenega dostojanstvenika. Vrhtega pa se liberalcem zdi, da Pij X. ni tako pameten, kakor bi moral biti in da se mu pozna, da je bil župnik v Trevisu. Nehote se človek spominja na tistega francoskega drožerista, ki po ilustriranih listih oznanja, da izdeluje na čisto tajan način nebeskofini parfum, katerega je rabil — Leo XIII., da si maže roke, kakor sploh vsi aristokrati srca in duha. Skratka, ni ga gnusnejšega prizora, kot to hvalisanje Leona XIII., ki ima le namen grditi vzvišeno podobo Pija X.

Zadnji čas so se liberalcem posebno močno zmedli organi, s katerimi mislijo, to pa zaradi tega, ker je Pij X. v svoji zadnji okrožnici obsodil verski modernizem. Od liberalnih redaktev na celim svetu sta sicer komaj dva prebrala izredno obširno okrožnico in še ta dva težko da sta jo razumela. Pisali pa so o njej seveda vsi, ki prisegajo na svobodno misel, kakor da bi bili zraven, ko jo je papež pisal. Da bi liberalni esejisti okrožnico umeli in doumeli je že zadostiga čisto izključeno, ker takozvanega modernokatoliškega gibanja niso nikoli zasledovali. Šele pred pol letom, ko se je afera Schell-Commer odigrala v javnosti, so se zavedli, da je tudi nekaj takih ljudi na svetu. O Schellu so liberalni listi sploh šele tedaj nekaj izvedeli, ko je umrl in bil z veliko slovesnostjo pokopan. Naj navedem le dva primera, ki čisto jasno kažeta, da so liberalni listi o okrožnici pisali v popolni neinformiranosti. Unisono so liberalci zatrjevali, da je nova okrožnica v prvi vrsti naperjena proti Schellu. Ni naš namen Schella, ki je storil toliko zla v Nemčiji, braniti: da pa bi bila enciklika v prvi vrsti proti njemu naperjena, je čisto napačno. Okrožnica je v modroslovnem in veroslovnem oziru najtemeljitejši in najgloblji dokument v XX. stoletju. Okrožnica nudi modernistom to, kar dozdaj niti sami nimajo in niso mogli sestaviti — strogo dosledno iz premis izvedeni, celotni sestav modernizma! Najprej natančno definuje in opisuje agnosticizem, iz njega izvaja nauk o razvojnosti, ki so jo moderni razširili tudi na polje veroslovja, iz tega prodira dalje do nauka vsobnosti (imanence) razvoja, ki uči, da se je razvoj vere, katere temelj je zgolj v čustvu in ki se nad njim ne povzdiga, vršil sam iz sebe brez zunanjih činiteljev, nato pa aplicira ta načela na vse posamezne dogme krščanstva in naposled to filozofijo ovrže na podlagi filozofije same. Ogromno delo! Zdej pa treba pripomniti, da Schell ravno temeljnih naukov tega modernizma ni učil in nasprotno celo ostro pobijal. Ravno v zadnji številki modernistovske revije »Il Rinnovamento« neki modernist zato rajnega Schella prijema, češ, da ni bil »dovolj moderni teolog«. Schell je z vso odločnostjo dosledno celo svoje življenje pobijal nauk, ki vero stavlja zgolj v čustvo in njenim pojavom ter formulam (dogmam) ne pripisuje nadsvetvenega umsko kolikor toliko dokazljivega značaja, ni učil tako radikalnega razvoja krščanskih veroslovnih pojmov, kakor modernisti, na vsak način pa zavračal imanenco razvoja, to je nauk, da v ta razvoj niso posegali nadsvetovni činitelji in zunanje bogodano razodetje. Schell tudi ni polagal tolike važnosti na moderno

godovinsko kritiko, ki hoče n. pr. celo iz namišljene etimologije imena lahve izvajati da se je judovsko jahvistovsko enoboštvo razvilo iz čiste navadnega mnogoboštva, če ne celo iz vseboštva. Brezdvomno je obsojena v okrožnici tudi smer Schellove teologije, ki je nastala pod vplivom nemškega zakantovskega modroslovja — neki mali odstavek celo na Schella namiguje — v prvi vrsti in prav izrečno je pa obsojen modernizem nekaterih pretežno romanskih bogoslovcev, ki suženjsko tlačianjo Spencerjevemu bogoneznanstvu in Kantovemu subjektivizmu, kar se tiče človeškega spoznanja. Ti so Le Roy, Laberthonière, Murri in Anglez Tyrell. Liberalci o teh mozeih, predno je izšla okrožnica, niso niti sanjali, zdaj pa jih devljejo v panteon človeških veleumov!

Drugi primer! Liberalni listi dokazujejo, da nova okrožnica »ni v duhu Leona XIII.« Sicer je to stara liberalna komedija, in če bi bili n. pr. že za časa Gregorja VII. živeli na pr. taki liberalci, kot so kranjski, bi gotovo trdili, da kar je Gregor VII. delal, ne bi bilo vseh njegovemu predniku Aleksandru II., ako bi bil še živ. Resnica je ta, da okrožnica Pijeva izpopolnjuje in dovršuje, kar je Leo XIII. povdarjal v svoji znani encikliki o pomenu skolaske za bogoslovje in v encikliki o proučevanju sv. pisma. Ponekod Pijeva okrožnica tudi sama povdarja kontinuiteto v razvoju izjav cerkvene oblasti od zadnjega pontifikata pa do sedanjega.

Ni pa vseh liberalnih skrbi konec. Od prvega do zadnjega so liberalni listi pribijali in konstatirali, da okrožnica Pija X. v prvi vrsti pobija — moderno znanost. Ako bi bilo le količkaj na tej trditvi utemeljenega, bi se moralo reči, da Pij X. pobija apliciranje modernoznanstvenih načel na bogoslovje, oziroma na veroslovje sploh. Pa tudi to ni res. Ali je agnosticizem, nauk, da se človek s svojim umom ne more povzdigniti nad vidne pojave stvarstva in spoznati njihovo izven- in nadsvetovno počelo, prvi vzrok svetovne vročne vrste, nujna in integralna sestavina moderne znanosti? Mnogo imen najmodernejših modroslovcev in celo naravoslovcev nam jasno priča, da te trditve niso bistveni postulati moderne znanosti. Pij X. je nadalje obsodil uporabljanje razvojne teorije na veroslovje. O razvojni teoriji vobče ni v svoji okrožnici črnil niti besedice. Ali zahteva moderna znanost, da se krščanstvo razloži popolnoma na podlagi razvojne podmene in izključi iz njega vsaka nadnaravna sestavina? Niti Harnack si niupal zanikati tiste nadnarodne sile v krščanstvu, ki kaže preko sveta navzgor, ampak javno izpoveduje, da je ne more dometi in jo postavlja med neznane, tajnostne činitelje krščanstva. Sicer pa celo moderno naravoslovje zanikuje absolutni, nujni razvoj organizmov iz zgolj notranjih ali pa zgolj zunanjih razvojnih vzrokov, ki se bi vršil neprestano in nepretrgano ter tako šablonsko, kakor hočejo »modernisti«, da bi se vršil glede na versko čustvovanje in dogmatizovanje. Tudi nauk modernistov, da religija sloni zgolj na čustvu in nagonu, ni znanstven, ampak spada med hipoteze. V veri je tudi umski činitelj in spoznanje Boga izvira in temelji na delovanju razglablajočega razuma, da je stvarnik svetovja in njega cilj neko absolutno vsepopolno bitje. Še več — Pij X. povdarja na koncu okrožnice, da hoče ustanoviti veliki mednarodni znanstveni zavezi za katoličane z velikimi znanstvenimi sredstvi.

Te dni se je zopet javno pokazalo, kako srednjeevropski liberalizem o Piju X. kolportira sistematično same laži in zavijanja. Za »N. Fr. Pr.« ali pa »Münch. N. Nachr.« to ni nič čudnega, ker sta ta dva lista za to vsaj dobro plačana in sploh presojata vsa višja etiška in kulturna vprašanja zgolj iz stališča borznih papirjev, manjši liberalni listi in lističi pa poleg sovraštva, ki ga kažejo v vprašanih vere in cerkve njihovi večji kolegi, bruha jezo in hodijo pri tem po izraze v

beznico. Koliko so že prelili tinte, da novi papež Pij X. tudi v socialnem oziru ni tako napreden, kot je bil Leon XIII. Kazali so pri tem na Italijo. Seveda je tudi to pripisovati le sovražnosti in tudi nevednosti liberalnih redaktev. V Italiji dozdaj socialnereformno organizatorično delovanje sploh ni bogve kaj napredovalo, to pa vsled vzrokov in razmer, ki so zgolj specialiteta Italije. Pij X. ni socialnega delovanja prav nič oviral ali zaviral. To je pokazal še pred kratkim, ko je poslal pripravljavnemu odboru nemškega katoliškega shoda pismo, v katerem je pohvalil politiško-socialno smer in delovanje centra, ki ga je postavil za vzgled vsem katoličanom. Podobno izjavo iz najnovejšega časa beremo v poročilu italijanskega socialnega kurza, ki se vrši zdaj v Pistoji. Temu tečaju, ki so ga priredili italijanski krščanski socialci, ki so se zadnji čas jeli jako živahno gibati, je poslal papež obširno pismo, kjer med drugim pravi tudi sledeče:

»Ta nova prireditelj, ki so jo v teh dneh osnovali odlični katoliški možje in ki nosi v sebi kal apostolata, da naše ljudstvo nanovo poživlji, ima v sebi jamstvo blagra in zmage, kajti je pripravna, da v modri in moderni času primerni obliki zanese med ljudstvo tista krščanska načela, ki so prilagoden današnjim socialnim potrebam« . . .

Kdor takemu papežu očita nazadnjaštvo, zastarele nazore in nekulturnost, ta vedoma laže. Ali ni res zlobno in neumno obenem zabavljati o »protiznanstvenosti« sedanjega papeža, pod katerega pontifikatom je izšla ena najgloblji in najučenejših okrožnic, kar jih sploh pozna katoliška cerkev? Liberalci so dobri kalkulanti — oni vedo, da okrožnice živ krst med liberalci ne bo prebral in zato pogumno zavijajo in si izmišljajo romane. Kdor Piju X. očita, da ni »moderni«, ta pravzaprav hoče povedati, da katoličanstvo in vsako verstvo sploh ni za moderno dobo, v kateri je menda samo prostor za bogatajsko »znanost«. Da se korenito motijo, dokazuje zgodovina katoliške cerkve dovolj jasno. Menda se bodo tudi ti »modernisti« prej ali pozneje prepričali, da »qui mange du pape, en meurt«!

Tedenski pregled.

K protestu proti sklepom mednarodnega kongresa »Svobodne misli«, se je zbrala v Budjevicah zadnjo nedeljo velikanska množica čeških katoličanov. Med drugimi govorniki je nastopil grof Sternberg, ki je med živahnim odobravanjem dokazoval, kakšen sovražnik kmeta in male posesti je svobodomselna socialna demokracija; pobijal je z žgočim sarkazmom obljube komunističkih nebes na zemlji. Norčeval se je iz prismojenih svobodomslencev, ki so v Pragi castili Husa, ki je bil fanatičen vernik svoje vrste. Sternberg je prijelam istotako tudi češke agrarce, ki hočejo pod pretvezo različnih agrarnih koristi kmetu vzeti vero.

Nima ga para, »Slovenski Narod« namreč. Nagrabek, ki ga je ta »dostojni« list spravil zadnjič skupaj, in ki v njem sramoti sv. očeta in zametava sv. pismo kot knjigo zmot, mora pa vendar že presedati vsakemu količkaj poštenemu človeku. Neumljivo je, kako morejo uživati tako hrano in trpeti tak list v svojih hišah Slovenci, ki hočejo biti obenem verni katoličani!

Spekto ga je. Poslanec Hribar je na shodu radikalnih dijakov, kjer se je javno navduševalo za ločitev šole od cerkve, tudi nekoliko pozabljaval čez »Savane«. Kmalu nato pa so se prizadeti študentje liberalnega društva »Sava« zmaščevali nad njim in mu izrekli nezaupnico. — Proglasili so ga za neodkritosrčnega moža. — Ali bodo tovariši v jugoslovanskem klubu sedaj spoznali moža, ki mu je boj za svobodno šolo »idealni boj«? — Hribarja je nezaupnica liberalnih »Savanov« hudo za-

river s svojimi žrtvami predno ju je napadel . . . Iz Trsta je prihitel znani detektiv g. K. Konstatiral je, da so oropane omare, toaletnica. Predali pisalnika so bili odprti, papirji razmetani. Detektiv je našel v roki mlajše žrtve ud zlate verižice, čop črnih las. Revica se je borila z morilecem . . . Gospodična Sadičeva je slovela kot bogata. Mlekarici je pokazala nekoč veliko srebrnine, zlatega nakita in vrednostne papirje. Vse to je izginilo. Detektiv sodi, da je bila služkinja v zvezi z morilecem, ker je izginila in da je bil mladi gospod, katerega je videlo par žena še včeraj jahati v vilo, morilec in ropar. Ime in bivališče tega ni mogel izvedeti detektiv. Jasno je, da se je dogodil umor ponoči, da sta izginila morilec in tržaškem starem mestu ali pa odplula po morju. Dozdevni morilec je prikupljive zunanosti, srednje rasti, črnih oči in las, pravih črt, zamolkle polti. Nosi modro obleko, beli burrec, rjave usnjate dokolenice. »Ivka! Čisto naš slučaj! Pomisli otrok: dve dami v samoti — teta in nečakinja. Srebrnina v omari, denar in papirji v pisalniku . . . Nezvesta služkinja — ženin . . . Tudi po tebi se ozirajo sumljive osebe . . . Katra pa je že taka — pravijo, da je bil njen ded rokovnjač . . . Katri odgovor — Jerneju naročim . . . Ti pa, otrok, ne glej na cesto — gorje meni! Že te vidim zadavljeno . . .«

Teta je potegnila deklico na klop, jo objemala, se jokala. Ivka je kimala raztreseno: »Čisto naš slučaj, teta«. Saj ona je slišala od tetinih besed samo: Ženin, burec, modra obleka, črni lasje, črne oči . . . In vse to je imel jezdec, ki je hitel mimo. Ozrl se je v deklico . . . Dvoje črnih oči je zažarelo, roka je segla po slamniku. Čop črnih las se je vsul po čelu, ko je nagnil glavo v pozdrav . . .

Kako je lep! To je on! on! ji kliče srce, to je nepoznani, že dolgo pričakovani . . .

»Saj pravim«, je vzdihovala teta. »Taki so možje. Pod krinko ljubezni se prikrade, omami srce uboge deklice. Potem pa . . . Oh, groza me je misliti! . . . Ta teden se peljem sama v mesto . . . Ne! Ne! Ne peljem se. Ropar postaja okrog prodajaln . . . Me vidi — vpraša: »Kdo je ta dama?« Odgovore mu, da je bogata, da ima nečakinjo . . . Strašno, moj otrok! Pa teta Marijana te obvaruje . . . Zaklenem vrata, vzdignem zid . . .«

Ah, teta! Zid in vrata ne ubranijo roparju, ljubezni, Ivka je sledila teti v hišo, poslušala, ne razumela ničesar . . . Odslej je živela deklica kakor v sanjah. V divnih zlatih sanjah: Upognil je koleno, rekel: »Ljubim te, prekrasna . . .« Vsaki dan je jezdi mladi jezdec ob isti uri mimo, pozdravljal, se oziral . . . In neki dan je dobila teta drobni list, z napovedjo, da se ji predstavi jutri Boris Svetlin, jo prosi, da ga sprejme blagohotno, ker so njegovi nameni pošteni in njegov položaj tak, da mu izročijo lahko brez skrbi ljubo deklico . . .

Toliko, da ni padla teta vznak, ko je prečitala list. »Ropar«, je stokala, »ropar, morilec! Sadičev slučaj — naš slučaj! O saj vem — le molči, Ivka, ti nerazumni otrok . . . Ti misliš le na možiteve, dočim preži smrt na tebe . . .«

Drugi dan so bila vrata trdno zaklenjena, Sultan je tekal prost po vrtu, lajal besno, Jernej je hodil z nabasano puško pred hišo, Ivko je zaprla teta v zadnjo sobo, ona pa je pazila za zagrinalom, kako se izvrši napad na njeno hišo.

Prijezdila sta dva gospoda. Starejši, ugledni ljubljanski meščan, je bil teti Marijani znan, skoraj bi odprla na njegovo besedo vra-

ta. Pa ko je pogledala mlajšega, je padla nezavestna na tla. Ko se je zavedla, se je prijel najprej za vrat. Da, vrat je še cel . . . Omare so zaprte in iz bližnje sobe se sliši nemirni Ivkin korak, po vrtu koraka mogočno Jernej. Napad je odbit! Slava tetini čuječnosti, obvarovala je Ivko, pa more obvarovati tudi druge — kajti teta ni padla za nič v nezavest. Bil je on, roparski morilec iz Trsta. Črn konj, modra obleka, burec, lice, oko, vse se vjema. V »krvavi sekiri« stoji, da ga niso še našli. Pa skoro bode ptiček v kletki — ne bo več stregel tetam in nečakinjam po življenju . . .

Teta je stopila k Ivki, ji pravila . . . Pa prestrašeno dekle je zavpilo: »Oprosti mi Bog — teta, vi norite! Saj vidite, da je pošten fant, iz ugledne rodbine. Pustite ga teta, ne napravljajte si sramote . . . Niemu pa ne ubranite poti do mene. Pojdem skozi vihar in sneg, čez trnje in kamenje . . . Že dolgo sem prenašala vaše neumnosti, teta, zdaj pa jih ne bom več! Ivka je udarila z nogo ob tla, se jokala, vpila. Teta je stala okamenela. Kasno, kasno! Že je ukradel ropar o belem dnevu Ivkino srce in če ne hiti teta . . .

Dolgo je pisala teta. Jernej je nesel pismo policijskemu komisariju. Nazaj je prinesel »krvavo sekiro«. Teta, ki je življala globoki dušni mir, kar je odšel Jernej h komisariju, je odprla v tistem prijetnem razpoloženju duha list, da čita s slastjo o najnovejšem umoru in nesrečah. Pa nakrat postane rdeča, zelena, rmena . . . Z listom v roki je letala po hiši, kličala . . . V listu je stalo:

»Morica Sadičevih so prijeli v Milanu. Prinesel je urariju pretrgano verižico, kateri je manjkala člen. Bil je tudi nekoliko razpraskan po licu. Urar, izobražen človek, ki čita »Krvavo sekiro«, je sumil takoj, da ima morilec

pred seboj in pozval redarstvo. Prestrašeni morilec je priznal, povedal tudi bivališče svoje sokrivke.«

Ah, teta, teta! V Ljubljani se zagovarja Boris Svetlin, mladi veletržec iz Trsta pred komisarijem — nikoli ti ne odpusti te sramote, te grozne sumnje, če ga prosiš tudi odpuščanja . . . In Ivka hira, ti vene, ker ji je ukradel drzni ropar ob belem dnevu srce. —

Stare tete imajo vendar in vedno prav. Bil je ropar. Odvedel je teti Ivko in njen denar. Iskri so bili konji, prepletene grive, bič in kočijaž ovenčana. Nevesta je žarela, teta se je jokala. Sama je ostala v samotni hiši, mladi ženin je ni vabil s seboj . . . In ko se je bližal večer so se plazile črne sence pod drevmi. Rokovnjač z gorjačo, s tulom se je bližal . . . Ponoči je trkalo po vratih, hodilo pa stopnicah . . . Mačka je mijavkala, kakor ne mijavkajo mačke, sultan se trgalo od verige . . .

Teta Marijana je umirala strahu. Ženin je pozabil jezo, jo povabil k sebi. Pa Trst je primorsko mesto. V njem je polno potepuhov. Pozvonil . . . Teta Marijana odpre s strahom linico, gleda, če ni prišel kak laški bandit. Ona govori le o anarhistih, dinamitu, bombah . . .

Hiša v gozdu pa samuje zimske dni. Belo čepico, zasneženo streho si potegne na oči, v zasneženi samoti, spi tudi ona globoko zimsko spanje.

Pa pride poletje. Hiša oživi. Po vrtu skačejo drobne nožice, sliši se veseli vrisk. Teta Marijana se pritožuje, da ni varen cvet ne sad pred drznimi malimi roparji.

Naslonjena na moža se smehlja Ivka tetini jezi. Res so njeni lepi otroci roparčki. Kradejo srca mimoidočih. Veseli voznik, trudna potovka, se ozreta rada v najdražji biser sveta, v nedolžno otročje oko.

dela ter se je nadolgo in široko zagovarjal v »Slovenskem Narodu«.

Avstrijsko krščansko socialno delavstvo je imelo v nedeljo in ponedeljek VII. strankarsko zborovanje. Delegatov iz vseh pokrajin je bilo naznanjenih 125; nekateri so opravičili svojo odsotnost. Kranjsko je zastopal dr. Jan. E. Krek, ki je ob splošnem zanimanju govoril o kartelih ter zahteval, da se napravi postava o kartelih in pa kartelni urad, v katerem naj bodo zastopani vlada, delavci, obrtniki in kmetje. Primerna resolucija je bila sprejeta soglasno.

Mnogo važnih predlogov so sprožili tudi drugi odposlanci, n. pr. o delavski obrambi, agitaciji, organizaciji, časopisni... so se pozivljali vsi zastopniki krščanskosocialne reforme v državnem zboru, da naj nastopijo energično za nadaljevanje socialne postojadaje, osobito za starostno zavarovanje.

»Slovenski Narod« je zasledil, kako silno nevarno za slovenstvo je to, da je prevzel dr. Krek v Lincu poročilo o kartelih. V Lincu pa izhaja list, ki je podoben »Narodu« po vsebini. Ta je zasledil v dr. Kreku nevarnost na drugo plat ter pravi: Dr. Krek pripada stranki, ki ima v svoji sredi najbolj besne nemocžre in slovanske fanatike. Njegov nastop v Lincu, da je najhujše izzivanje. Kateremu »Narodu« je verjeti, ali linskemu, ali ljubljanskemu?!

Pasivna rezistenca železničarjev. Dne 1. oktobra so jeli uslužbenci zahodne železnice in državne železniške družbe izvrševati pasivno rezistenco, ki se je takoj prvi dan že močno čutila zlasti na Dunaju. Vseh štrajkujočih železničarjev je do 50 tisoč. Iz mest na Češkem prihajajo poročila o pomanjkanju živil. Skladišča na Dunaju so prenapolnjena; nekateri vlaki so imeli šest do sedem ur zamude. Na dunajskem trgu je primanjkovalo mleka, sadja, krompirja in drugih potrebščin. Zmeda po posameznih postajah je velika, boje se že za osebni promet. Južna železnica je ugodila uslužbencem.

Nagodbena pogajanja so se zopet pričela pretečeni terek. V Budimpešti so šli ministrski predsednik Beck, štirje drugi ministri, več sekcijških načelnikov in ministrskih svetnikov. Ogrska vlada zahteva za zvišanje ogrske kvote konpenzacijo. Nasprotja med obema vladama so zdaj še večja, kakor so bila, ko so prekinili na Dunaju pogajanja. Skoraj ni upati, da se doseže sporazumljenje glede na bančno vprašanje. Če neodvisna stranka ogrska glede na ločitev banke ne odneha, name-rava Weckerle odstopiti. Košut vztraja pri svoji zahtevi. Usoda nagodbe se ima odločiti v seji dne 4. oktobra.

Rusija. V Lodzu so zaprli roparsko družalo, ki je štela 150 članov. — Blizu Odese je napadla roparska četa brzovlak. Pet roparjev, ki so se peljali z vlakom, je voznik vstavilo in odneslo 120.000 rubljev. V vlaklu se je vozil tudi dr. Kramar, načelnik mladočeškega kluba; bil je na svojih posestvih na Krimu. Med napadom so oddali roparji 200 strelkov; potnikom so veleli, naj ostanejo na svojih sedežih, drugače bi metali bombe. Mnogo oseb je v vlaklu omedlelo. Ko so došli vojak, so roparji pobegnili. — V Peterburgu so prijeli in zaprli 12 najnevarnejših članov novoustanovljene revolucijske družbe.

Raznoterosti. V nedeljo se je zbrala velikanska množica pred vladno palačo v Lvovu. Večja deputacija je šla k deželnemu maršalu Badenju in je zahtevala uvedbo splošne in direktne volivne pravice za deželni zbor. — Telovadni odsek so ustanovili tudi pri D. M. v Polju. To je že deseti brat. — V Domžalah je bilo nekoliko štrajka po nekaterih tovarnah, k ise je pa polegel v zadovoljnost delavstva. — Med vojaštvom v Ljubljani je za legarjem obolelo 90 vojakov; prevideni so bili vsi s sv. zakramenti, a umrlo jih je samo osem. — Naši liberalci so se že precej prele-

vili. Včasih so bili strašni nasprotniki vseh ljudskih združenj ter so zaničevali take naprave. Danes so se lotili tudi združnega dela, pa ne iz ljubezni do ljudstva, ampak da bi se na ta način rešili politične smrti. — Meseca septembra je bilo v hotelu »Union« v Ljubljani 959 tujcev, največ med vsemi hoteli. — Predlog o razširjenju volivne pravice za deželni zbor bo prišel na vrsto tudi v Gradcu. — V ponedeljek dopoldne bodo potegnili na Viču nove zvonove in zvonik; zvonove bo posvetil jutri ob treh popoldne pod zvonikom nove cerkve presvetil knezoškof ljubljanski. — V Trstu so otvorili v terek občinsko pekarno kruha; naval občinstva na tri občinske prodajalne je bil silen. — Ljubljansko knjigovsko društvo je sklenilo z delodajalci mezdni tarif. — V Teksasu se je podsl rudnik, ter je bilo pri tem pokopanih 130 delavcev. — Istrski deželni zbor se je pečal z ureditvijo učiteljskih plač.

Godovi prihodnjega tedna. Rožnega venca nedelja, 6. okt.: Brunon, Fida; ponedeljek 7.: Justina, Marko; torek 8.: Brigita, Simeon; sredo 9.: Dionizij, Abraham; četrtek 10.: Francišek Borg., Gereon; petek 11.: Firmin, Nikazij; sobota 12.: Serafin, Maksimilijan.

Delo nemškega državnega zbora.

(Poročilo »Slovenca«.)

Kmalu se snide nemški državni zbor. Najvažnejše, kar pride v tem zasedanju na vrsto, je novi »državni zborovavni in združevavni zakon«. Kar se tiče njega splošnih določil, novi načrt ni tako svobodomišeln, kot je na pr. združevavni zakon na Württemberskem, pa vendar pomeni napredek, ako se ozremo na dosedanje združevavnozakonske določbe v Prusiji ali pa n. pr. v obeh meklenburških provincijah. Težav pa v tem oziru ne bo nobenih, ker novi državni zakon ne bo tangiral dozdaj obstoječih naprednejših tako občutno, da bi se pojavile težkoče v zveznem svetu, ki je zastopstvo posameznih držav in ima v zadnji instanci odločevati o postavah, sklenjenih v parlamentu glede na celo državo. Pač pa pretijo težkoče od druge strani. Novi zborovavni zakon je, kakor znano, koncesija vlade liberalcem, ki zdaj, odkar je centrum osamljen, skupno s konservativci tvorijo vladno večino. Ker se pa liberalci in konservativci načeloma nikakor ne skladajo in ostanejo skupaj le zato, da bi izključili od vlade katoliški centrum, treba zakone prirejati tako, da se da obem prav, kar je presneto težko. Kot koncesija konservativcem se hočejo novemu zborovavnemu zakonu priklopiti izjemna določila, ki bi zelo otežkočila zborovanja z nemškimi poslovalnim jezikom. To je naperjeno v prvi vrsti proti Poljakom, bi pa tudi občutno zadelo Litvince, Dance, Holandce in Francoze, ki so nemški državljani. Katoliški centrum že zdaj izjavlja, da bo z vsemi sredstvi delal proti taki izjemni postavi in zvrča vso odgovornost, ako bo sprejet, na liberalce, ki bi ga po svojih političnih načelih ne smeli pa ga bodo že vsled zveze s konservativci morali sprejeti. Sicer pa še ni gotovo, kako bo vlada zakonski načrt formulirala. Drugi zakon, ki pride na vrsto, je **reforma borznega zakona**. V tem oziru se bo konservativcem koncediralo več stvari glede na efektivni trg in se bo omejila produktna borza, liberalcem pa se bo ugodilo v tem, da se bodo odpravile nekatere določbe, ki ovirajo »delovanje« na efektivni borzi. Kot protikoncesijo za ta dva zakonska načrta zahteva vlada dovolitev velikih stroškov za **mornarico in kolonialno upravo**. Ker pa bi eventualni novi davki, ki so potrebni, ako se hoče dobiti denar za povečanje mornarice in nove želez-

nice v afriških kolonijah, zadeli na velik odpor od strani liberalcev, ki se boje svojih volivcev in bi morali slednji stopiti v pozicijo ter zapustiti sedanj liberalno-konservativni blok, Bülow topot novih davčnih zakonov ne bo predložil. Izpodbijka je vlada nameravala predložiti državnemu zboru dva davčna zakona: žganjarski monopolni zakon in davek na tobačne proizvode. (Na Nemškem to proizvajanje ni državni monopol.) Da bi liberalce za ta zakon pridobila, je nameravala dopustiti volivno reformo za pruski deželni zbor, ki ima najkrivičnejši in najbolj nazadnjaški volivni red izmed vseh zakonodajnih zastopstev na celim svetu. Toda tu je vlada zadela na odločni odpor pruskih konservativcev in Bülow je jel klicati k sebi v Norderney, kjer biva na počitnicah, liberalne vodilne politike in jih prepričevati, da volivna reforma na Pruskem zazdaj še ni potrebna in za liberalce, ki hočejo splošno in enako, celo škodljiva, ker bi jim vzela še tistih par mandatov, ki jih imajo. Obenem je Bülow obljubil, da ne bo vložil davčnih zakonov in stvar se je mirno končala za občutljivi liberalno-konservativni blok. Kar se tiče **reform kazenskega procesa in kazenskega prava**, jo vlada v tem zasedanju še ne bo predložila, in sicer zato, ker še ni docela izdelana.

S tem je izčrpana v glavnih potezah vsa nemška notranja politika, odkar se je Bülow sprl s katoliškim centrom in vlada z njegovimi nasprotniki. Ako bi na čelu vlade ne bil tako spreten in lokav diplomat, kakoršen je Bülow, ki zna vse obljubljati in nič dati, ne da bi to drugi zapazili in čutili, bi kako kompromisno vladanje dolgo časa sploh ne bilo mogoče, ker konservativci in liberalci tako malo spadajo drug k drugemu, kakor ogenj pa voda. Sicer pa se utede Bülowova spretnost prejalislej korenito zaračunati, na vsak način pa tedaj, ko bodo državnemu zboru predloženi novi davki, ki morajo priti, če ne letos, pa drugo leto.

Vesti Rafaelovega društva.

Ustanovni shod »Slovenske podružnice avstrijske družbe sv. Rafaela v varstvo izseljencev« se bo vršil dne 11. novembra t. l. v Ljubljani. Družba deluje na Slovenskem že nekaj let. V skromnih razmerah seveda ni bilo dozda mogoče storiti vsega, kar bi se bilo moralo. Manjkalo je samostojnosti in tudi naša javnost ni dovolj poučena o praktičnem delu glede na varstvo izseljencev in v vprašanji, ki so v zvezi z njimi. Glavni odbor avstrijske družbe sv. Rafaela in pripravljajni odbor z njimi, želita zaradi tega, da bi se vršilo ustanovno zborovanje ob veliki udeležbi. Zborovanju se bo dal predvsem praktično poučni značaj. Poleg kratkih, ob ustanovnem shodu neizogibnih formalnosti, so določena sledeča predavanja: Uredba Rafaelove družbe; opis prog in potov. Trst. Stik Rafaelove družbe z zvezo ameriških duhovnikov. Postava o izseljencih. Varstvo deklic. Obramba v tujni. — Te velevažne stvari so pri nas večinoma še neobdelane, a hvaležno polje. Zato z ognjem na delo v blagor slovenskega ljudstva za obilno udeležbo na kongresu v varstvo naših ljudi v tujini.

Izseljevanje v San Paolo, Brazilija. Izseljenci, ki so namenjeni v San Paolo, se naj opozore, da so tam razmere prejkoslej slabe. Avstrijci se ne morejo navaditi življenjskih in stanovanjskih razmer, kakor uči izkušnja. Živila na kavinih nasadih so pa poleg tega še tako draga, da je jako težko, si kaj prihraniti. Niso redki slučaj, ko se niti toliko ne zaslužijo, da se izseljenci morejo preživeti. Le poljedelci z rodbino, ki so popolnoma zdravi in se ne ustrašijo najhujšega dela in ki prinesejo seboj najmanj 1000 kron, lahko upajo nato, da se skromno prežive. Brezplačno se vladno zena-

lijišče v San Paolu ne dobi. — Družba sv. Rafaela.

Delavske razmere v Argentini. Po naj-novejših poročilih so razmere osobito za poljedelske delavce skrajno neugodne. Ponovno opozarjamo, naj se posvare oni poljedelski in drugi delavci, ki nameravajo na delo v Argentini. Lani se je naselilo v Argentini jako veliko oseb. Letos je bila pa za koruzo jako slaba letina. Vse to je vplivalo, da je jako naraslo število brezposelnih delavcev. — Družba sv. Rafaela.

Izseljevanje v Maryland. V najkrajšem času pričnejo agenti nagovarjati ljudi za izseljevanje v severoameriško državo Maryland. Pozornost bodo predvsem obračali na kmete, poljedelske delavce in pesle. Razmere v omenjeni državi pa niso ugodne za izseljenje, Maryland spada namreč med one države, ki so znane po svojih zapuščenih posestvih (farmah). Po roparskem obdelovanju so zemljišča že večinoma izsesana. Le s trudopolnim delom in s kapitalom v roki se doseže dobiček pri pridelovanju sadja in zelenjave. Z ozirom na navedena dejstva naj se glede na omenjeno napovedano propagando priporoča največja pozornost in naj se na to, kar smo navedli, opozore naši izseljenci. — Družba sv. Rafaela.

Občinski notar in protestančni pastor izseljevalna agenta. Oedenburška obmejna policija je prišla občinskega notarja N. Markoviča iz Sarvasia, syrmjska stolica, v onem trenutku, ko je peljal čez mejo pri Oedenburgu 10 v Ameriko namenjenih oseb. Poizvedbe so dognale, da je Markovič plačan tajni agent neke inozemske paroplovne družbe in da dobi za vsako ekspedirano glavo 10 kron. Obmejni stotnik je o zadevi takoj obvestil ministra Andrassija. Obmejna policija je pa prišla tudi nekega protestantskega pastora, ki je tudi hotel pomagati 6 osebom, da se izselijo. Pastor je Brsljenci. Poizvedbe so dognale da je pastor plačani izseljevalni agent, ki je lastne svoje vernike nagovarjal, da naj zapuste domačo grudo. Tudi o tem slučaju so obvestili ministra Andrassija.

Izseljevanje. Čez Bremen se je izselilo drugo četrtletje 1907 72.532, med njimi 25.307 Avstrijcev, Ogrov pa 15.305. V Hamburgu se je ukrcalo 66.219 izseljencev, Avstrijcev je bilo 18.204, Ogrov pa 13.712. Čez Antwerpen se je izselilo 48.588 oseb; Avstrijcev je bilo med onimi, ki so se direktno peljali iz Antwerpena čez morje 18.480, 5312 pa Mažarov. Značilno je, da se je večina Avstrijcev (18.481 oseb) peljala v Kanado. Holland-America črta v Rotterdamu je prepeljala iz Rotterdamu v New York skupno 27.268 oseb.

Izpred sodišča.

Prepozno poravnana škoda. Ignacij Žepič, 17 let stari čevljarski pomočnik iz Križa, je dne 4. avgusta t. l. Janezu Kralju v Ziganji vasi izmaknil 51 K 36 v gotovine. Njegov oče je sicer to škodo poravnal, a bilo je prepozno, ker so bile o tej tatvini obveščene že oblasti. Za kazen so mu odmerili štiri tedne ječe.

Pretep med hlapcem in gospodarjem. — Dne 1. julija t. l. je prišlo med hlapcem Petrom Štefotom in njegovim gospodarjem Petrom Lombarjem, posestnikom v Bašlju, do prepira in pretepa, ker je hlapec svoje delo zanikrno opravljal. Pri pretepu sta eden drugega podila okoli hiše. Lombarjeva žena je prišla možu na pomoč, ter je z metlo odbijala Štefetove udarce. Končno je bil hlapec v premoči, Lombar pa v zadregi, ker mu je hlapec zastavil pot. Lombar je v silobranu pograbil kamen in mu ga vrgel v obraz. Sodišče je uvidelo, da se je nahajal Lombar v opravičenem silobranu, zato ga je oprostilo.

Pismo Boltatuga Pepeta.

Gespuđ redehter! Hvala Bugu, de u že enkat konc mojmo većumofretajn iz Kudelumu bikam! Jest sm se res že vsa nave-liču, pusebn zima me je že skrbela, ke pu zim se enkat ni luštn z bi-kam obgebat; pu let že šegre, ke sma iz bi-kam frej na gman, kedr pa miraz pr-

tisne, je pa fret.

Uni sa mende tku že bral u ta »Slu-venskmu Narude«, de me uja v ta »Katolš tiskarn« za fakturja udinal, za lon, ke zdej leberalce dražm. Ke se pa na tiskarna še na zastopm tku, kokr je treba, um šou pa en mesec u ta »Narodna tisharna« h gespuđe Kupitari prahtecerat, de me u navadu tiste finte, ke jh more en faktur znat, de more ena tiskarna vornog naprejela t. Jest sem biu veseu de se m je taka službca zdej na zima uraj-mala, skrbet me je sam začel, kam um dau sojga bika, ke u tiskarna ga vnder na um

mogu iz saba ulačt. Če b biu pr ta »Sluven-skmu Narude« onštelan, b blu že drgač, ke b ga prou lohka iz saba jemau, ke edn več al pa mn notr, je tku že use glih. Zdej m pa ni družga kazal, kokr dubit enga tagca čluveka, de mu lohka bika zaupam in de u znou iz nim ukul jt. Douh sm iskou kašnga prpravnga čluveka, nazadne, ke neker ni blu nč, sm se pa ubrnu še na Mulavrh in ga prou za svet. Mulavrh pa ni douh premešlvou, ampak m je prec reku, de on prou rad uzame mojga bika u reja, ke ta prav redehter tku na more bt, da b se pa pustu tlela sam klufat namest ta prauga redehterja, ga pa tud nč več na v-seli. Tku sva nazadne zglihala in Mulavrh u preužu Kudeluga bika u reja, jest um zatu seli. Tku sva nazadne zglihala in Mulavrh u za ta službca Kupitar zadost spildu.

Vidja, gespuđ redehter, na ta viža gleda usak člouk, de ma ud sojga dela kašn prefit, sam Gabrščku Andrejče je drgačn člouk. Nemu ni za prefit, Gabrščku Andrejče predaja u Guric, kokr je ldem naznanu u soj »Soč« narodne knofe, knofle, onhenkslne in druga taka ruputija, in use tu čist pu uregenaln cen. On na mara nubenga prefitu in ga tud ni nkol maru, de mu na more kdu naprej metat, de je pužrešen, kokr je u Iblan ta »narodna založba«. Tu je narudnak, de se prau, tu; zatu je pa tud tku kumern, de se vid skuz nega čist kumot Devinsk grad, ke use za soj narud ofra, če mu pa glih še kej čez ustane, nese pa u Aleksandrija (!!!) spraut. De mu pa za take rajze tud res kej čez ustane, skrbu pa prou pu učetusk negava »Soča«, in tu na taka viža, de začne čluveka kar krč pu trebuhe vit, če ja bere. Na dveh straneh te »Soče« farba ldi sam Gabrščku Andrejče, na ta drugeh dveh straneh pa pesti za dobr plačil drugm hagat, tku, de nazadne ni u cel

»Soč« nč družga resničnga, kokr, de res kušta za ceu let petnaist kronc — sevede, pu uregenalne cenah, kokr tiste narudne knofle, knofe, onhenkslne in druga taka ruputija.

Jest na vem kuku je tu, de sa naš leberalci usi tku pužrtuvalen za narud; ker in kokr le morja streja narude kej dobrega. Nhn srce se kar tupi, ket putr na solnc za narud. Nej le bereja leberalne cajtnge, kuku se ofraja zdej za »Družba svetga Cerila in Metoda«, udkar sa use klerikalce iz družbe vn spuk-siral. Tu dan na dan družga na pišēja, kokr ud družbe, sevede če im tku bl kaže. Unkat sa ja pa pukidal in pukazal, de im je »Družba sv. Cerila in Metoda« sam za tu dobra, de loži soje pristaže iz narudnaštvam ulečēja.

Kene, gespuđ redehter, »Družba sv. Cerila in Metoda« ima zdej soja cekorja, za kera sa duzdej use sluvenske cajtnge delale reklama in upile, de na sma nubena sluven-ska gespuđina iz druge cekorje kufe kuhat. Tu je blu lepu in prou in tku b mogle cajtnge še naprej pisat, de b nardila družba več pre-fita še, kokr ga je nardila du zdej, ke sa tud klerekalci zravn pumagal. Jest sm tud mislu, de u tku in zatu sm se unkat tku začudu, de b me hmal boži žlak trofau, ke sm brau u ta »Slovenskmo Narude«, de morja ldi je ud zdej za naprej sm Jebačinuva cekorja kepvat, ke sam ta je ta prava, use ta druge sa za nč. In za kua je »Sluvensk Narud« tku pisu? Zatu, ke je društu časnkariju dubl za tu pedeset kronc. Če pa leberaln časnikarsk društu dubi pedeset kron, pol im še mar ni, če gre prou usa »Družba svetga Cerila in Metoda« in iz no vs sluvensk narud iz lima. Tku dobrega srca sa leberalci, pol nej pa še edn reče, de na uja leberalci sluvenskmo narude pumagal na kojna. Če b blu med leberalcim kej pametneh ldi, b se ta »Sluvensk

Narud« na upu tku pisat; ke pa ve, de ma same kozle na soj stran, s pa marskašna namunast drauba. Zdej en cajt sm, udkar je gespuđ dohtar Stojc Mulavrh mežgane pre-rahlou, zamerku sm že večkat, de pr ta »Slu-venskmo Narude« ni use tku kokr b mogl bt. Na en plat majja preveč kuleščku, na ta druh pa premal in tku se samu ud sebe zastop, de pol na more nč pametnga ud tam vn pridet. Mužakarje je sama ajnpildnga du frementa zmešala. De se pa res ajnpildaja, kokr de b res uni, kar jh je pr ta »Sluvenskmu Narude« jedn pamet iz srebrna žlica, u tem mende nubeden pa cvibla, Al ni jedu iz srebrna žlica sam Mulavrh, pa še ta ne pamet, ampak žgance, močnk in pa ričet, k sa tud use same dobre jedi, če čluvek šmekaja.

Kašn šundr sa zagnal u ta »Sluvenskmo Narude«, ke je peusk društu »Iblana« slu-venske trgouce prou za kašn dubitk. Jest sm mislu, de se res nuben trgovac na u upu za »Iblana« kej špogat, de b se Mulavrh na zameru. Zdej pa vidma, kuku se iblansk tr-gouci Muhavrh bujeja in kuku negave be-sede ubrajtaja. Dubitku je tulk, de na veja kam iz nim in tku lepeh, de se čluvek kar srce zasmeja, če jh vid. Še Mulavrh se je unkat pred auslogam »Katolške bukvarne« ublizvou, ke jh je gledu in strašn se mu je fržmagal, de ma tku mal kredita on in ne-gave cajtnge u Iblan. De b mal jeza soja pu-tulažu, je pa reku, de »Iblana« ni dobila teh dubitku za šenk, ampak de jh je kepila. Men je use glih, na kašna viža se Mulavrh tulaž, res je pa le, de je »Iblana« dubila use te du-bitke za šenk in de je kepila u resnic sam en dubitk, in tu je kurubač; zatu nej pa bo Mu-lavrh lepu tih in nej sam Buga pros, de b tega kurubača na zadeu — gespuđ dohtar Stojc. Bultatu Pepe iz Kudeluga.

Jeseniške novice.

j Anarhija na Jesenicah. Kaj takega pa se ne godi z lepa v kaki občini! Poldrugo leto je že poteklo, kar so bile občinske volitve na Jesenicah, pa še danes ni odbor konstituiran, še danes nimamo župana. Nastopal je sicer kot župan zaupnik liberalne stranke, okrogli zdravnik dr. Kogoj, celih 15 mesecev, a njegova izvolitev za župana ni bila pravnoveljavna, ker so ga volili nepostavno in neveljavno izvoljeni odborniki prvega razreda. Znano je, kolike zasluge za te nepostavnosti ima c. kr. okrajno glavarstvo v Radovljici in kako si je prizadevalo, da je posadilo na županski stolec dr. Kogoja, ker je »miren« človek, C. kr. okrajno glavarstvo v Radovljici je lahko ponosno na svojo patronanco, dr. Kogoj se je izkazal vrednega njegovega zaupanja, pokazal je kot župan nepričakovano »mironost«. Mirno je kršil občinski red in se nič ni razburjal, ko se mu je očitala pristranost. Ko so liberalni odborniki razbijali seje, ostal je zopet miren, in ko so pri seji celo regljali, zvonili, razbijali, ostal je tako miren, da se je celo smehljaj. Pa okrajno glavarstvo je dobilo, kar je zaslužilo. Upravno sodišče je dne 7. marca, čez eno leto po volitvah, proglasilo volitev prvega razreda kot neveljavno in s tem postopanje okrajnega glavarstva pri volitvah obsodilo. Toda okrajno glavarstvo proti obsodbi ni izvajalo konsekvenc in trpelo je, da je tudi dr. Kogoj »mirono« spravil razsodbo upravnega sodišča — in mirno naprej županil, čeravno je moral po razsodbi upravnega sodišča vedeti, da ni pravnoveljavno izvoljen župan. Mirno je čakal, da mu vlada pošlje še poseben mrtvaški list njegovega županstva. Po razsodbi upravnega sodišča bi bil moral županske posle zopet prevzeti prvi svetovalec starega odbora, g. Trevn (župana namreč stari odbor ni imel), dokler se ne bi novi odbor konstituiral. No, okrajno glavarstvo je molčalo, in dr. Kogoj — je naprej županil. Liberalci so si zadovoljno meli roke in zahtevali novo volitev v vseh razredih po novo sestavljenem imeniku, meneč, da si tako ohranijo gospodstvo v občini. Pa pogoreli so. C. kr. okrajno glavarstvo je tedaj ukazalo dr. Kogoju, naj razpiše novo volitev I. razreda po starem imeniku. Dr. Kogoj jo je razpisal na 2. oktobra, misleč, da jo bo on tudi vodil, kar bi bilo seveda nepostavno. Vlada, opozorjena na to nepostavnost, je dr. Kogoju naznanila, da bo volitev 2. oktobra vodil vladni komisar g. Kordin, ker da on (dr. Kogoj) ni pravnoveljavno izvoljen župan in ne more torej volitve voditi. Ta mrtvaški list pa je dr. Kogoj pogrel in v ponedeljek, 30. sept. je prekal volitev prvega razreda. Tako v sredo, 2. oktobra, ni bilo volitve v prvi razred. Ta mrtvaški list je dr. Kogoj šele spravil z ravnotežja, da je izgubil »mironost« iz vrgel vse od sebe. Okrajnemu glavarstvu je izročil volivne akte, deželnemu odboru pa občinski denar, okoli 80 tisoč kron. Sedaj ni nobenega, ki bi vodil županske posle. Občinski tajnik Humer ima sicer v rokah občinski pečat (!), pride tudi v pisarno, kadar se mu poljubi, toda on od nikogar ni prejel oblasti, voditi županske posle. Popolna anarhija sedaj vlada v jeseniški občini. Kako dolgo bo vlada to mirno gledala?

j Volitev prvega razreda bo na novo razpisal vladni komisar g. Kordin. — Določen je za volitev 15. oktober.

j Pogreb ponesrečenega tovarniškega delavca Janeza Merlaka je bil lep. Pokopan je bil v četrtek, dne 3. oktobra, ne da bi ga bili sodnijsko raztelesili in preiskali, kako se je zgodila nesreča. V interesu tovarne in v pomirjenju delavcev bi se morala preiskava vršiti, zakaj širijo se govorice, da je kolikortoliko nesreče kriva tovarna. Dejstvo je, da se je nesreča zgodila v nedeljo okoli 6. ure zvečer, a ponesrečenca so dobili šele v ponedeljek — že trdega. Kje je bilo nadzorstvo?

j Delavski dom je bil pri zadnji predstavi »Lumpacija vagabunda« napolnjen. Izdanih je bilo 440 vstopnic. Pomanjkljivosti, ki so se pokazale pri aranžiranju, se bodo odpravile, napravila se bo tudi posebna galerija. Društvo si bo prizadevalo, da bo po razmerah kolikor najbolj občinstvu ustreglo. Ako bo občinstvo vedno v tako obilnem številu prihajalo k predstavam v »Delavski dom«, bodo igralci imeli vedno večje veselje do učenja in se bodo skrbno trudili, da napredujejo čimdalje bolj. Pri zadnji predstavi smo opazili veliko gostov tudi od drugod, zlasti iz Bohinja. Bil je navzoč tudi g. župan s soprogo iz Bohinja. Z veseljem opaža družina, da ima prijateljev tudi po sosednjih župnijah in se vsem pristrčno zahvaljuje za naklonjenost.

j Žene in dekleta! V nedeljo, 6. t. m., v »Delavski dom« na Savo! Tam bo vaš večer. Ob 8. uri zvečer bo govornik iz Ljubljane govoril in vam pokazal, kako potrebno je tudi za vas v sedanjih časih, da se združujete in v društvu iščete pouka in poštene zabave. Pridite v obilnem številu vse, ki ste naklonjene katoliškemu, delavskemu društvu in agitirajte med svojimi tovarišicami, da pridejo tudi one!

Idrijske novice.

i Voda v jami nagaja že skoraj leto dni. Veliko skrbi je že prizadela tukajšnji direkciji, kakor tudi oskrbništvu na Dunaju. Bili so dnevi, ko so komaj zmagovali stroji, da so sproti dvigali na površje naraščajočo vodo, ko bi se bil kak novi studenec odprl, bi bili najbrž morali rov opustiti. Bilo bi namreč prenevarno v njem delati, in škoda bi bila velika. Sedaj so jo toliko zaježili, da ni nobene nevarnosti več. Napravili so namreč tako močan zid iz betona, da ga voda ne more

premagati in je bila prisiljena drugod izhoda iskati. Tako se sodi, ker je pritisek polovico manjši in ker veliko manj tekočine sili v rov, kakor začetkoma. Ta mesec menijo, da popolnoma zaježijo še ostalo in tako vodo prisilijo ali naj mirno ostane v svoji podzemeljski kotlini, ali naj si pa drugod išče pota na prosto. — Oddahnili se bomo potem delavci kakor uradniki, kajti uro na uro v vodi stati in daleč po blatu hoditi ni prijetno, še manj pa zdravo.

i »Slov. Narod« podpira »Napreje«. Na zadnjo našo notico, ki odgovarja »Naprejev« napadom, da se maše zastoj ne beró, dvomi »Slov. Narod«, da bi se to tolikokrat godilo, ker bi pri tem bili prikrajšani škofovi zavodi. Brez skrbi g. B. . . ., tudi teh se župnik spominja, saj je iz Idrije 7 dijakov v konviktu, ki potrebujejo pomoči v telesnem in duševnem oziru. Radi tega ravno ne more biti nikdar »sita bisaga«, ker je treba vedno iskati snovi, katere zahteva telo mladih dijakov, kakor tudi pomoči duši na korist. V tem smislu bode treba vedno skrbeti, dokler bode zavod stal, pa naj pišejo o »škofovi nikdar siti bisagi« prijatelji naše mladine« kolikor morejo. Od zabavljanja se ne bo preskrbel nobeden dijak, pač pa od podpor, katere je nekaj tudi »Narodov« dopisnik vžival.

i Prememba posesti. Hišo s kavarno na starem šolskem trgu je od gospe Serjan kupil g. Ivan Lapajne, tukajšnji krojač, ki se je tudi že preselil s svojim obrtom v kupljeno hišo. Gospod Franc Kos pa je kupil Kogojovo hišo v Rožnih ulicah, kjer je merodajni urad.

Tržiške novice.

t Občinske volitve smo imeli prejšnji četrtek. Izpadle so za nas neugodno, in sicer po krivdi Slovencev domačinov. V prvem razredu smo dobili 12 glasov, Nemci 18. Ker je bilo med temi 18 sedem častnih občanov in se bo moral en glas razveljaviti, imamo v tem razredu moralno zmago. Razen enega so prišli vsi slovenski volivci volit, vsa čast jim! Nekateri so imeli zelo težko stališče, kakor n. pr. gđna. učiteljica Paternoster, koje tri kolegije so volile z Nemci in je bila torej osamljena; a ni se ustrašila, temveč pogumno storila svojo narodno dolžnost. Tako je tudi prav! Drugi razred je on, kjer so Slovenci zakrivil poraz. Dobili smo tri glasove, Nemci sedem. Ako bi bil oddal domačin Globočnik svoj in svoje soproge glas Slovincem in bi se bil neodvisni tovarnar Stanislav Polak udeležil volitve, bi mi imeli šest in Nemci pet glasov, večina v občinskem odboru bi bila zagotovljena. Tako si domačini sami kopljejo grob. V tretjem razredu smo imeli večino 53 glasov, Nemci so jih dobili 32, mi 85, torej zelo častna zmaga. Hvala zavednim volivcem! Tistih 32 glasov je bilo večinoma priberačenih, odvisni uradniki itd. Tem še ne zamerimo, a da gre trgovec Auer in mesar Belhar volit z Nemci, to nam ne gre v glavo. Veliko večino zaslužka imata oba od Slovencev, volita pa z Nemci. Nasprotno pa moramo pohvaliti narodne trgovce in gostilničarje, ki so se vrlo držali in jih Slovincem toпло priporočamo, tako zlasti trgovino J. B. Mally, gostilne Perne, Rueh, Kavčič, Polc in Perko, mesarije Perko in Verdir ter pekarijo Vilfan. Držimo se krepko glasila: Svoji k svojim, in kmalu bomo kos sovražniku, ki nas hoče zatreti na rodni zemlji.

t Glas po slovenskem zdravniku se širi po Trzinu in po okolici vedno bolj. Oba zdravnika stojita v prvih vrstah naših narodnih sovražnikov. Czmiel je baje celo eden prvih nemških agitatorjev. Za slovenskega zdravnika so dane vse ugodnosti, okolica je vsa slovenska, tržiška društva, privatniki itd. bi se ga takoj oklenili. Saj so pa razmere včasih tudi neznosne. Zadnjič n. pr. sta oba gospoda. Jagodiz in Czmiel, zapustila dični naš planinski raj, namestnik Czmiela in pozneje tudi Jagodizev je bil pangerman dr. Mitterhammer, ki ni znal niti pičice slovensko. Če je prišel potem kdo k Czmielu, je tolmačila njegova hišna, v Jagodičevi hiši je pa v isti namen sedela babica tržiška. Zalostno in grozno smešno obenem. Slovenski zdravnik je nujno potreben, glas ljudstva kliče po njem.

Pismo z dežele.

Za malomestno izobraženstvo.

Zalostno je življenje takozvanih »narodnih« in »naprednih« rodoljubov na deželi. To življenje je čisto poseben kulturni kapitel v življenju slovenskega naroda. Zato pa je človek lahko usmiljen in ne sme temu »rodoljubju« zavidati v zadnjem času primernih in modnih parad, ki jih v svojem duševnem obupu išče v Ciril-Metodovi družbi.

Le kdor je sam obsojen živeti v krogu naše podeželske inteligence, le kdor pozna ustroj tega življenja v najmanjših detajlih, more poimeti oni globoki in naravnost strašni prepad med to liberalno samozvansko inteligencijo in med priprostim ljudstvom. Napadno sodi, kdor misli, da temelji ta prepad na kakršnihkoli osebnih mrznjah ali pa na predsodkih od kakšne politične stranke — ne; plitva izobrazba in napačna, enostranska vzgoja ter enakomerno, naravnost opustošeno duševno življenje je, ki se ne sklada z valovitim, naprej stremočim, po izobrazbi in samozvesti hrepenečim ljudskim življenjem.

Rečem vam: Kakor je v Rusiji administrativni državni aparat, birokracija, največja ovira napredku, redu in mirnemu sporazumu, tako je pri nas v Avstriji tista samozvanska v liberalnem toku plavajoča, od dnevnih fraz živeča »inteligencija« prava coklja prizadevanja vlade in najvišjih upravnih inštanca države, modernizirati in podemokratiti upravo v ljudsko dobro. Recimo umetnik-kipar je preživel v sebi načrt kipa; ko se loti stvar-

janja, ljubi iskreno stvarino, iz katere naj postane umotvor. Le tak ljubeči umetnik ima pogoje ustvariti nekaj velikega ali vsaj lepega. Tako mislim, je z vsako stvarjo, ki jo dobimo v življenju pod roko. Delo, ki ga ne ljubiš in ne umeš, ne bo nikoli rodilo lepega sadu. Kaj pomagajo vse postave in vsa prizadevanja izboljšati komplicirani državni aparat, ko pa ni delavcev, ki bi hoteli in ljubili sami prav isto, temveč je mnogo gnjilega, polno nerazumevanja, časih naravnost bedasto! Častno izpričevalo izjemam! A večina se je dala po liberalnem časopisu zapeljati v ta pogubni tok.

Pogled v vsakdanje življenje, v »delovanje« pretežne večine podeželske inteligencije, posebno pa liberalnega uradništva, nam neprestano nudi dokaze, kako veliko in naravnost neumljivo je nepojmovanje vsakega dela in ne le dela, tudi sočuvstvovanja za vse, kar je postavljeno na širšo, ljudsko, v resnici demokratsko podlago. Kdo se briga za vse te lepe stvarice? Nj volje, ni časa! Zakaj tu je vse osredotočeno na toaleto, na razliko med premoženjem, činovnimi razredi, na to kako prisiliti svojega bližnjega z vsemogočnimi gestami do večjega respektu in ponižnosti. In misli? Vrte se v krogu malenkostnega opravljanja in jezikovanja v žanru starih ženic. Demokrat pa postane tak liberalni rodoljub samo ob gostilniški mizi ob času, ko se začno kavalci na uri zopet pomikati navzdol.

Lastni duševni fond je navadno zelo skromen, če ne naravnost ponižen. Pridejo leta, ko zmanjka prav vsega; potem priroma sleharno jutro »dušna paša« s smejočim se novim duševnim razvedrilom — »Slovenski Narod«. Tako je ta poslednja skrb za duševni razvitek, za razreševanje nadvsakdanjih misli o svetu, o življenju, o verstvu, o narodnosti in tako dalje srečno in kajpada tudi korenito odpravljena. Komodnost, nad vse prijetna lastnost! Saj je vera v časopisno administracijo med takozvano »narodnonapredno« inteligencijo na deželi neomajana in nad vsako pričakovanje velika.

Vestna poštna uprava ima žalostni posel to vero znova utrtjati.

In tako se vrtil kolobar neprestano in enakomerno. Človek pri tem zdeha, spi, kadl ali pijančuje — pot v označenem kolobarju je nezmotljiva, sigurna in ni se bati, da bi nastopilo kadarkoli kako neprijetno motenje te duševne posesti.

Dolčas? Časih se vzbude tudi te vrste rodoljubi, postanejo nezadovoljni, pa se kmalu zopet potolažijo. Če se posreči »Slovenskemu Narodu« zopet kak nov »trika«, afera, ki vzbudi senzacijo — in to je na deželi kmalu — je zopet vse pozabljeno. Pojemajoči duševni leščerbi se je prililo zopet nekoliko olja.

Tudi hrepenenje, neutajljivo in mogočno hrepenenje, se pojavi časih med temi rodoljubi. Spominjam se nehoté Gogoljevega solitatorja, ki je kupoval »mrtve duše«. Tista mirnost v krasnih pokrajinskih slikah se razblini za vedno ob šumečem čaju, ob žuborenju altruistiških starcev. Tudi pri nas na deželi pride hrepenenje po slavi, govorancah in navdušenju »za narod«. Besedici »za narod« — o tem sem se prepričal dobroba — daje tem slabim, omahljivim dušam navdušenje, ki mu ga ni para. Napravi se veselica, ples, govorance do ranega jutra — »za narod«. In da se more napraviti taka ali enaka parada, je treba imeti povod. In zato — ne zavidati družbo sv. Cirila in Metoda, ki začenja sedaj imenitno služiti temu cilju ali — povodu. Tako slabotna in mala je duševna leščerba pretežne večine podeželske inteligencije in še to se hoče upihiniti. Za Boga, ne! Saj ne gre zato, da se na primer družba podemokrati, jo dá širokim plastem naroda, ne gre zato ljudstvo pripraviti do tega, da jo izpozna in ljubi — temveč zato, da se jo akomodira tem malim razmeram podobno ali na kratko narodnonapredno povedano »ponarodoljublju«.

Tip tega podeželskega »naprednega« rodoljuba nam more razjasniti, kako zelo je zastal velik del te inteligencije za povsem priprostim ljudstvom!

Agresist.

Novice iz Amerike.

Petindvajsetletnica najstarejšega slovenskega društva v Ameriki. Iz Calumeta, Mich., poročajo: Društvo sv. Jožefa št. 1. Slovensko-hrvatske Zveze, najstarejše in največje slovensko podporno društvo v Ameriki, je 17. t. m. obhajalo 25-letnico svojega obstanka. Rev. Klopčič je daroval peto sv. mašo za društvo. Slovesno praznovanje 25-letnice je preloženo na novo leto.

Ponesrečil se je rojak Marko Zdravlovič, star okoli 70 let in doma iz Dola na Belokranjskem. Zadnje nedeljo popoldne je bil v Rock-dalu. Okoli polšestih na večer se je hotel vrniti na kari cestne železnice. Ko je čakal blizu glavnega vhoda v tamošnjo jeklaro sredi večje množice drugih čakalcev, je pridrdrala kara. Ljudje so bežali s tira, a predno se je mogel stari Marko prav ogniti, ga je kara vsled nemarnosti motornika že zadela in podrla, da je prav nesrečno padel ter si odrgnil in razbil glavo. Prepeljali so ponesrečenca v bolnišnico sv. Jožefa, kjer je za pretresom možganov umrl.

Dečki so prodajali Indijancem pse kot delikateso. Iz Deadwood se piše: Tukajšnje oblasti so pronašle, da je pet malih dečkov izvrševalo dobro kupčijo s tem, da so tukaj kradli pse, katere so potem prodajali Indijancem, kateri jih rabijo za posebno slaščico, kakor Nemci v Evropi. Mnogo psov je bilo res dragocenih in nekateri so veljali po par sto dolarjev.

Papiga jej je rešila življenje. Iz Atlantic City, N. J. poročajo: Miss E. M. Bowen je včeraj padla v Champlain Apartment House

po stopnjicah navzdol in se je na glavi nevarno ranila. Njena papiga je vsled tega pričela kričati: »Pomagajte, pomagajte!« in to je privabilo na lice mesta več ljudi, kateri so Bonenovo našli ležati nezavestno na tleh. Na njej je stala papiga in nepopisno kričala. Ako bi papiga s svojim kričanjem ne privabila ljudi, bi njeni gospodinjji gotovo otekla kri.

Vspenjača, v kateri je bilo 18 delavcev, je padla 2700 čevljev globoko. Iz Marquette, Mich., prihaja poročilo da se je v rovu Rolling Mill v Negaunee utrgala vspenjača, v kateri je bilo 18 rudarjev. Jednajst nesrečnikov je obležalo na mestu mrtvih in vsi ostali so zadobili smrtno poškodbe, kajti vspenjača je padla 2700 čevljev globoko. Vrv, na kateri je bila pritrjena vspenjača, je bila namreč slaba in tako ni mogla več držati teže. Trupla nesrečnih rudarjev, med katerimi ni niti enega Slovence, so že prenesli na površje, dočim so ranjeni v zdravniški oskrbi. Na površje so prinesli mrtvece in ranjence skupaj, toda tu so ranjence takoj ločili. Pri vstopu v rov se je nabralo na tisoče ljudi, med katerimi so bili tudi otroci in žene nesrečnikov, kateri so vsi nepopisno jokali. Duhovni so prišli takoj na lice mesta, da so nesrečne rodbine tolažili, vendar je trajalo več ur, predno so se ljudje pomirili.

Kokoš z — leseno nogo. Winsted, Conn., V tukajšnjem mestecu živi lepa plymoutska kokoš, katere se počuti popolnoma dobro, dasiravno ima leseno nogo. Lastnik te kokoši je Lewis Ives, ki dela pri Gilbert Clock Co. Kokoš se mu je tako priljubila, da jej je dal na razpolago dvorišče svoje hiše na N. Main Street. Ko je bila njegova kokoš stara mesec dni, jej je podgana odgrizla nogo. Mr. Ives je pa želel rešiti lepo ptico, o kateri je mislil, da bode dobila na razstavi prvo nagrado in radi tega jej je izdelal leseno nogo. Naravno, ko je rasla, moral jej je vedno izdelovati tudi vedno večjo nogo. Sedaj je kokoš dosegla svojo skrajno velikost. Na leseni nogi prav lahko stoji, dočim z drugo brska po pesku s podvojeno marljivostjo. Tudi jajca leže prav marljivo in njeni piščanci imajo vsi po — dve nogi.

125.000 kron za nogo. Gospodična Hess iz Newyorka se je vozila prošlega julija na avtomobilu z dr. Julijanom Thomas. Na vožnji se je dogodila nesreča, radi katere je Julijana izgubila nogo. Zdaj je tožila dr. Thomasa in zahteva od njega 125.000 kron odškodnine. Dr. Thomas sam je tudi ponesrečen in mora hoditi z bergljami. Ko mu je bila dostavljena tožba, se je začudil in izjavil, da bo on tožil mesto in zahteval 250.000 K ali celo 500.000 K, a gospodična Hess, da bi bolje napravila, če bi storila isto kot on, ker sta povzročila nesrečo dva stebra, ki sta bila sredi ceste. Dr. Thomas je izjavil nadalje, da ne more pojmiti, kako pride gospodična od tega, da išče od njega odškodnino; on je ni vozil za plačo, ampak je bila ona njegov gost.

Iz slovanskega sveta.

sl Dvojna mera. »Videnský Denník« podaja le-te zanimive številke odvojni meri, kako se namreč meri Čehom in kako Nemcem v Avstriji. — Mesto Kromeriz na Moravskem je imelo l. 1900 — 12.352 prebivalcev; torej toliko, kolikor se je »uradno« naštel Čehov v XVI. dunajskem okraju. V Kromerizu se je pa naštel 1595 Nemcev, ki imajo tam ne le ljudske šole, ampak tudi nemško realko in nemško gimnazijo. Je torej velik razloček med 1595 Nemci v Kromerizu in 11.039 Čehi v Otakringu. — V Plznu ima 8008 Nemcev 4 ljudske šole, 2 meščanski, gimnazijo, realko, obrtniško šolo, trgovsko šolo, višjo deklško šolo itd. V III. okraju na Dunaju dozda ni imelo 9244 Čehov nobene ljudske šole. Šele letos je tam društvo »Komenský« ustanovilo zasebno češko šolo, ki pa nima pravice javnosti. — V Pragi se je naštel (z vojaštvom vred) 20.602 Nemcev, torej niti toliko, kolikor se je naštel Čehov v Favoritih na Dunaju. V Pragi pa imajo Nemci univerzo, tehniko, 4 gimnazije, 3 realke, deklški licej, moško in žensko učiteljsko, trgovsko akademijo, 6 ljudskih in meščanskih šol itd. 23.487 Čehov v Favoritih pa nima niti ene ljudske šole! Na Dunaju — piše isti list — je najmanj 300.000 Čehov. To pomeni, da je Dunaj največje češko mesto, ali češko mesto, ki nima niti ene češke javne šole.

sl Zopet napredek dunajskih Čehov. Češki obrtniki na Dunaju so konečno spoznali nujnost stanovske organizacije na narodni podlagi. Kar se je čela desetletja zanemarljalo, se bode sedaj popravilo. Češki dunajski obrtniki se začenjajo v zadnjem času organizirati in vprašanje njih organizacije se je sprejelo z veseljem v vseh vrstah češkega ljudstva na Dunaju. Pred kratkim sta se že vršila dva tozadevna javna shoda. — Tudi v vprašanju češkega šolstva na Dunaju se je storil važen korak naprej. Za dva najbolj češka dunajska okraja, Otakring in Hernalse se je ustanovila podružnica društva »Komenský«, katere prva naloga bode, da ta dva okraja ustanoviti v kratkem času češko šolo.

sl Groza! Neki duhovnik premonstrškega samostana v Gerasu na Sp. Avstrijskem — seveda Čeh — je razburil po nečuteni provokaciji valove nemškega javnega mnenja. Naročil si je namreč razglednice iz Gerasa z izključno češkim napisom. Razumé se, da Nemci tega zločina storjenega na nemškem značaju Sp. Avstrijskega tako mirno ne bodo prenesli in bogvé ali ne bode sam Viljem II. posegel vmes po svoji diplomaciji!

sl Češka šola na Ruskem se bode še letos ustanovila v Kijevu, kjer biva veliko številu Čehov. Vlada je že dala za ustanovitev svoje dovoljenje. Šola bode zasebna in jo bodo vzdrževali kijevski Čehi s svojimi prispevki in javnimi zbirkami.

sl Mažarizacijsko društvo »Femka« je imelo nedavno svoj letni občni zbor v Nitri na Slovaškem. Po dolgem iskanju so navezadnje našli predsednika v osebi grofa E. Dessefija. O delovanju društva se ni poročalo veliko. Iz tajnikovega poročila se pa vendar vidi, da je društvo dalo ogromne svote za mažarske otroške vrtnice, mažarske knjižnice itd., in vendar brez velikega uspeha, ker mažarski otroški vrtnici sicer Slovaki škodujejo, a vendar ne tako, kakor si mažarizatorji žele! Mažarske knjige sicer Slovaki dobivajo, a ker jih ne znajo brati, ne škodujejo jim.

sl Preganjanje Slovkov. Dne 12. oktobra bode stal pred porotnim sodiščem urednik slovaškega »Narodniho Hlasnika«, Miloš Pietor, radi članka, ki je bil v listu še za uredništva umrlega Ambroža Pietrova, očeta sedanjega urednika. Sin je torej tožen radi čina svojega rajnega očeta.

sl Nova češka revija. Nekoliko prijateljev Slovkov je sklenilo izdajati novo češko revijo pod naslovom »Naše Slovensko«, ki bode risala današnje življenje Slovkov, njih preteklost ter se bode trudila združiti vse, ki simpatizirajo s slovaškimi pobratimi pod Tatrami. List, ki bode ilustrovan, bode prinašal članke o sedanjem položaju Slovkov, članke zgodovinske, narodopisne, literarne, kulturne, slovaške pesmi in povesti, slovaški humor, življenjepisne odličnih slovaških mož in žen itd., itd.

sl Lakota. Iz Žitomira na Ruskem se »Kur. Lv.« poroča: Jedva se je končala letošnja žetev, in se že oglašja lakota med prebivalci vasi. Ker je cena žitu izredno poskočila in letina je bila slaba, prebivalci ne morejo potolažiti lakote zlasti svojih otrok. Kupujejo vodo, ki se sem prodaja iz bližnje Galicije ter jo dajejo piti otrokom, ki omamljeni spijo tako dolgo, dokler starši ne prinesejo kakšne jedi. Na ta način tolažijo lakoto otrok v celi vrsti vasi. Vsled slabe letine trije ne kmetje, ampak tudi mlinarški pomočniki, ki so brez dela in množe tako armado brezposelnih ljudi na Ruskem. Na Ukrajini na desnem bregu Dnipro je 500 mlinov, v katerih je imelo zaslužek 100.000 delavcev. Vsi ti mlini so sedaj zaprti.

Tržne vesti.

Oslabljenost cen in tendence zadnjega tedna je trajala tudi v početku tega tedna. Ali oktoberski termin je povzročil zopetno hosen. Posebno zadnje dni so se hosisti potili in tirali cene na budimpeški in berolinski borzi. Dunajska borza ni toliko reagirala na to gibanje, ker smatra rapidno dvigovanje oktoberskih kurzov le za lokalno početje. Berolin je po večjem padcu zopet dvignil cene ter se je začel bližati importni pariteti. Kako utemeljujejo to zopetno dvigovanje cen? Budimpešta pravi, da se je dala lahko placirati pšenica, ki se je morala prevzeti s prvim. To je podprlo hosiste, da so začeli svoje delo. Kakor pa pravijo druga poročila, so placirali oktoberske engazemente le s težavo, torej zopet nasprotujoča poročila. Istina je, da se konzum nikakor ne zanima živahneje za blago, vsled dvigovanja cen je stopil v popolno rezervo. Berolinčani pa so naenkrat prišli do tega, da je import manjši, kakor druga leta. Rusi nimajo blaga, letina slaba, Argentinija je že prazna (kje je zaloga lanske dobre letine?), podonavske dežele so opešale itd. Čuditi se moramo, kako da so naenkrat prišli na vse to. Židje obračajo svet v pol dneva, Bog pa v enem, tedaj so židje urnejši. Ker pa take umetnosti nimajo trajne veljave, se jih ne sme vpoštevati.

Kakor smo omenili višje ne zaupa konzum položaju in promet se je ustavil. Ali tendenca je jako krepka. Ponudbe skromne. Da bo razvidno stanje raznih tržišč, navedemo notacije z dne 3. t. m.

Pšenica. Dunaj: Tiška stara 78/82, 11-85—12-40, nova 77/80, 11-65—12-20, z južne železnice 77/79, 10-95—11-20 (za 50 kg v kronah).

Budimpešta: Oktober 11-35, april 11-98/12, (včeraj). Oktober 11-48/49, april 12-15.

Berolin: Oktober 221-75, december 225-75, maj 228—.

Hamburg: Oktober 212—225—.

Pariz: Oktober 23-70, november 23-90, naprej do aprila 24-15—24-45.

Rž vživa več zanimanja kakor pšenica, cene stalne. Dunaj: slovaška 72/75, 10—10-20, ogrska 72/74, 9-85—10-10, avstrijska 72/75, 9-75—10-05.

Budimpešta: Oktober 9-79, april 8-48, Turšica. Ogrska 7-25/50, činkvanti 7-80/8-15, Turšica maj 6-89.

Oves od 8-10—8-85 po kakovosti. Budimpešta: Oktober 7-89, april 8-48.

Moka. Položaj mlinov je postal še težavnejši. Fine vrste ne gredo, srednjih in temnih pa mlini nimajo več. Kruhna moka vživa zanimanje, gre dobro izpod rok. Mlinom se je posrečilo uvesti splošno redukcijo obrata. Agrarski krogi agitirajo za prepoved izvoza krme. Posebno klajne moke se veliko izvozi na Nemško in veleposesniki uvidevajo, da vsled tega cena klajne moke, otrobov itd. ne bo padla, preje poskočila, in bi jih debelenje pujskov ti. drago stalo, zato trža prepovedati izvoz. Klajna moka jako stalna, otrobi se živahno zahtevajo od Nemčije, vendar cene niso več tako stalne.

Sladkor. Sirovi sladkor je v ceni padel, rafinada nesprenjena, kampanja se pričinja. Trg brez življenja.

Sladkorni davek. O tem davku smo že večkrat pisali o tem mestu ter povdarjali brihtnost našega birokracusa. Na Dunaju se je vršil shod trgovcev in odposlancev

raznih zadrug, ter so sklenili resolucijo, s katero zahtevajo znižanje sladkornega davka.

Spirit. Promptne cene neizpremenjene visoke. Za pozneje so cene nekoliko nižje, za zimo nestalne. K 146—148— oktober.

Svinjska mast. Cena nekoliko padla, konzum živahan.

Hmelj. Vlada ugodno mnenje, tendenca stalna, cene neizpremenjene ugodne.

Meso (Dunaj). Konzum se ni povečal, cene nazadujejo. Govedina K —70—1-80, telatna K 1— do 1-60, ovčje meso K —60 do 1-24, svinjina K 1-20—1-64 za 1 kg všteti vžitino, (na Dunaju K 5— + 1-50 za 100 kg, za govedino K 8— + 2-40 za 100 kg).

Živina (Dunaj). Cena je zadnji semenj (3. t. m.) znatno padla, dovedlo se je mnogo živine.

Petrolej notira neizpremenjeno, le na domačem trgu je nastal cenovni boj, ki pač ne bo prinašal dobička trgovcu.

Interesantom se oferira tudi takozvani »Salonkarpathen«, ki pa nikakor ni to, kar razumemo pod tem imenom. Dotična rafinerija je namreč prevzela rafinerijo »Apolo« in oferira produkt te kot »Salon(?)karpathen« ter pošilja iz Požuna in ne iz Gorlitze, od koder bi morala, ako bi pošiljala omenjeno kvaliteto. Kvaliteta tedaj ni tista, ampak manj vredna, na kar posebno opozarjamo zainteresente, da se ne bodo dali motiti.

AVSTRO-OGRSKA.

Nagodba.

Budimpešta, 4. okt. Vzlic temu, da se vrše neprestano ministrske konference med avstrijskimi in ogrskimi ministri samimi potem pa skupno, celo do pozne noči in v jutro, se dozdaj sporazumljenje še ni doseglo. Obenem se vrše posvetovanja z neodvisno stranko, ki pa ne odneha in noče privoliti v podaljšanje lakotne privilegije. Dočim se je prej trdilo skoro z gotovostjo, da se nagodba sklene, da se namreč zviša ogrska kvota, bančno vprašanje pa zazdaj izključi iz kompleksa nagodbenih vprašanj, izjavlja sedaj neki ogrski udeležene pri konferencah, da se bodo nagodbeni posvetovanja in pogajanja najbrž vlekla še do prihodnjega tedna. Zadnjih pogajanj se je udeležil tudi minister za notranje zadeve Andrassy, kar smatra neodvisna stranka za ugodno znamenje, ker Andrassy zagovarja misel ogrske neodvisne banke. Zadnje posvetovanje včeraj zvečer ni privredlo do nobenega uspeha, dasi se je šlo ravno za sklepno bilanco. Soditi po teh znamenjih, se utegnejo pogajanja tudi topot razbiti, dokler ne postanejo Mažari mehkejši.

Državni zbor.

Lvov, 4. okt. Vlada je rusinskim poslancem odgovorila iz Dunaja, da rok, kdaj se skliče državni zbor, še ni določen, baje zato ne, ker se je galiskemu deželnemu zboru dovolilo podaljšanje zasedanja do 15. t. m.

Ogrske narodnosti.

Budimpešta, 4. okt. Ogrska nacionalitetna stranka je sklenila stopiti v najostrejšo opozicijo proti vladi. Člani stranke so tudi izjavili, da nimajo načelnih pomislekov proti eventualni taktični zvezi s Hrvati v državnem zboru.

Neodvisna stranka. — Ogrski in hrvatski listi.

Zagreb, 4. okt. Neki tukajšnji, dobro informirani list izvaja, da sta Weckerle in baron Beck tudi glede na najtežavnejša vprašanja nagodbe popolnoma edina in da tudi Košut nagodbi ni nasproten, ker bi ga ponesrečenje nagodbe stala ministrski portfelj. Težave delajo zdaj edinole voditelji neodvisne stranke, ki bi radi, ako se nagodba razbije, v kalnem ribarilu v svojo osebno korist. Pomisliti je namreč treba, da je v ogrski neodvisni stranki še vse polno malkontentov, katerim Weckerle, dasi jim je pred nekoliko tedni to obljubil, ni mogel še podeliti sekcijskih in drugih važnih državnih služb, ki mnogo nesejo. V zadnjem ogrskem ministrskem svetu je prišlo med Weckerlom in Košutom do zelo ostrega spora. Weckerle je pretil, da bo demisioniral, ako neodvisna stranka vztraja pri svoji nesmiselni zahtevi, naj se razbije skupnost banke in ustanovi samostojna ogrska banka. Košut pa je svojemu šefu razjirano odgovoril, da neodvisna stranka ne more odnehati, ako ji ministristvo vedno meče polena pod noge. 4. t. m. je Weckerle moral stopiti osebno v dogovore z voditelji neodvisne stranke. Dosedaj še ni dosegel nobenega uspeha. — Hrvatski listom se iz Budimpešte brzojavlja, da se tudi glede na zvišanje ogrske kvote nikakor ni doseglo sporazumljenje. Neki avstrijski minister je dopisniku »Agr. Tgbl.« dejal, da skoro ni upanja, da bi se v Budimpešti doseglo sporazumljenje. »Pester Lloyd« piše, da se nagodba za to ne posreči, ker avstrijska vlada z neomajano trdovratnostjo hoče imeti bančni privilegij podaljšan. »Budapesti Hirlap« trdi, da nista odnehati ne ogrska ne avstrijska vlada. Državni tajnik Sztevenyi dá je dejal, da se mora 5. t. m. priti do kakega sklepa. »Pesti Naplo« je tudi mnenja, da se bo 5. t. m. nagodbeno vprašanje na ta ali oni način odločilo. »Egyetertes« misli ravno nasprotno. Najradikalnejši je »Független Magyarorszag«, ki meni, da ogrska neodvisna stranka pod nobenim pogojem ne bo glasovala za nagodbo, ako se ne zagotovi neodvisna ogrska banka. — Povdarjati je treba, da so vse vesti listov gole kombinacije, ker so ministri izdali pod častno besedo parolo, da nihče ničesar ne sme glede na bančno vprašanje poročati v javnost.

Pasivni odpor železničarjev.

Na progah državne železnice je promet reden, Koalicija pripravlja stavko v velikih delavnicah Severnozahodne železnice. Delavci le še čakajo na znamenje, da prično štrajkati. Na Aspanski železnici ni vozil do 3. t. m. ob 4. popoldne noben tovorni vlak. Tvornoma prekinjen tovorni promet. Včeraj so na Severozahodni objavili nameravano izboljšanje. Uslužbenci so razočarani, ker se niso ozirali na plače državnih železnice in so izboljšali le 80 in 120 kron srednjim in višjim uradnikom 400 do 800 kron. Ogorčeni so osebno konceptni uradniki in pa inženirji. V Mostu so razpustili shod nemško-narodnih železničarjev še prej, ko je pričel govoriti poročevalec. Zaplenjenih je tudi več brzojavk koalicije krajevnim skupinam. Tvorničarji so zahtevali pri ministru odpomoč. Železniški ministristvo ne namerava pozvati pod orožje vojaštvu podvrženih železničarjev. Koalicija je zaukazala, naj se pasivno gibanje na prizadetih progah nadaljuje.

Zborovanje katoliške mladeži južnočeške.

V čeških Budjevecih je zborovala južnočeška katoliška mladina, ki se zbira okoli krščanskosocialnega prapora. Sklenili so ustanoviti tajništvo za agitacijo med mladino. Prvi je govoril pater Voňavka, ki je pozivljval krščansko organizacijo, naj se ustavi nenravnosti med mladino. Potem je govoril Vaclav Štasny o organizaciji kmečke mladine, Vesecky o organizaciji delavske in rokodelske mladine. Slednjič govori poslanec dr. Myslivec, ki pravi med drugim, da se ima za to, kar je, zahvaliti škofu dr. Brynychu, ter pozivlja mladež, da naj brani verske svetinje.

ČEŠKI DEŽELNI ZBOR. — BOJ SE PRENESE V DRŽAVNI ZBOR?

Ker hočejo Nemci češke zahteve preprečiti v odsekih, jim agrarno glasilo »Venkov« napoveduje najhujši boj. »Venkov« piše: »Nemci hočejo z vsimi sredstvi preprečiti zahteve češkega kmeta, zlasti deželno zavovalnico in gospodarsko združništvo. To delajo iz sramotnih velikokapitalističnih vzrokov. A mi tega ne prenašamo več. Kakor oni nam, tako mi njim! Tako dolgo tudi mi ne dovolimo nič, dokler Nemci škodujejo našim kmečkim težnjam. Ta boj proti Nemcem moramo izvojevati, sicer gorje nam! Če se Nemcem umaknemo, bomo pobiti na celi črti, ker bodo potem postali drzni in bodo preprečili vsako politično in gospodarsko zahtevo od češke strani. Tudi mi postanemo skrajno brezobzirni.« — »Venkov« napoveduje velika iznenadenja, ako Nemci takoj ne odnehaajo.

RUSIJA.

Na Ruskem se je zopet izvršil napad na vlak, ki pelje iz Odeje v Ungaei na rusko-rumunski meji. Roparji so vrgli na vlak bombo, ki je uničila stroj in ubila strojevodjo ter kurjača. Roparji so nato ubili poštnega uradnika ter dva orožnika in oropali 25.000 rubljev. Tudi dve ženski sta ubiti, več potnikov pa ranjenih. — Francoske banke bodo ruski vladi posodile zazdaj 100 milijonov frankov. Pozneje se najame veliko posojilo, ki ga bo dovolila tretja duma.

VSERUSKI CERKVENI ZBOR.

Peterburg, 4. oktobra. Te dni so se priobčile določbe o vserruskem cerkvenem zboru, čas pa, kdaj se bo sklical, še ni določen. Vlada hoče cerkveni koncil odložiti, kolikor se bo le dalo. Tudi zdaj objavljene določbe kažejo, da vlada noče korenite reforme ruske cerkve, katere glavni namen je vendar ta, da se reši cerkev suženjstva in hlapčevanja vladi. »Svet« v zelo zmernem tonu, toda stvarno odločno izvaja, da po določbah, ki so zdaj objavljene, cerkveni zbor ne bo zbor pravoslavne cerkve, ampak le škofov. Po kanoniških določilih pravoslavne cerkve imajo škofje odločilen glas le v stvarih dogmatičnega značaja, na cerkvenem zboru pa se bo v prvi vrsti odločevalo o gospodarskih in socialnopolitiških vprašanjih, pri katerih bi se moralo tudi posvetni duhovščini in laikom dovoliti odločilni glas, ne pa samo posvetovalnega. Volivne določbe za cerkveni zbor so namreč take, da konečno škof za svojo škofijo iz volivnih mož sam izvoli enega duhovnika in enega laika, kar seveda izključuje možnost, da bi prišli na koncil samostojni možje. »Svet« pozivlja zdaj škofe, naj ne sledijo samoljubju in želji po visokih mestih in naj ne napravijo iz vserruskega cerkvenega zbora birokrasko vladno-cerkveno konferenco

NEMIRNO GIBANJE V ANGLEŠKI INDIJI.

Socialni demokrati na strani Indijcev. — Mob v Kalkutti.

Vodja angleških socialnih demokratov Keir Hardie potuje po angleški Indiji in sicer po vzhodni Bengaliji. Z njim potuje neki znani domačin-agitator, jurist Chovdhury. Ljudstvo Hardieja navdušeno pozdravlja, časniki pa priobčujejo kar cel program njegove potovanja. Če ga intervjuvajo, govori angleški socialist zelo odkritosrčno, včasih tako, da še utegne imeti posla z državnim pravdnikom. Nekje je izjavil, da vladajo v vzhodni Bengaliji hujše razmere kakor v turški Armeniji in da angleška delavska stranka takih škandalov ne bo mirno trpela. V Barisalju je Keir Hardie v svojem govoru celo izjavil, da bo na vse moči delal, da bo Indija dobila take svobosčine, kakor Kanada. Mohamedanci, ki stojijo na strani angleške vlade, se pritožuje nad Keir Hardiejevo navzočnostjo, češ, da jih ploskanje in tuljenje Indijcev ob govorih angleškega parlamentarca moti v

njihovih molitvah. Indijski časnik »Amrita Bazar Patrica« imenuje Keir Hardieja »poslanega od božanstva«. Angleški listi so seveda čisto drugačnega mnenja in »Daily Graphic« naravnost pozivlja angleško indijsko vlado, naj Keir Hardieja izžene. »Daily News« pozivlja parlament, naj Keir Hardieja odločno pozove, da dokaže svoje trditve o razmerah v Bengaliji, ki so skrajno hujskavalne, ako se pomisli, kako zdaj v Indiji povsod nevarno vre.

London, 4. oktobra. V Kalkutti, kamor je 3. t. m. dospel iz Bengalije Keir Hardie, so se pojavili po nekem shodu domačinov, resni nemiri. Množica je metala na policijo kamenje. Policija je demonstrante razgnala. Demonstrantom se je pridružil nato najgrši mob, ki je jel pleniti izložbe in ugašati luči. Dijaki in huligani so šli na strehe hiš in odtam metali na pasante kamenje, posebno na Evropejce. Indijski listi očitajo policiji, da je mirno gledala, kako je mob plenil in divjal tudi po indijskih predmestjih.

POLITIČNI UMORI IN VSTAŠKO GIBANJE V ČRNGORI.

Kotor, 4. oktobra. »Pokret«, glasilo hrvaških liberalcev, ki se seveda toplo zavzemajo za neko napredno stranko v Črngori, ki hoče ondi vseprek reformirati in se posebno obrača proti knezu Nikoli, poroča iz Črnegore od svojega posebnega dopisnika uprav gorostasne stvari, za katere prepuščamo vso odgovornost seveda »Pokretu«, ki najbrž precej pretirava. Mora pa vendar biti nekaj resnice na tem, ker tudi drugi listi donesajo o strankarskih bojih, klanjih in vojaških uporih v Črngori zelo vznemirjajoče vesti. »Pokret« torej poroča, da so pristaji vladne stranke nedavno zavratno umorili učitelja Boskoviča in zeta kneza Nikole, Savo Plamenca, pristaša »narodne stranke«. Slednjega je po poročilu »Pokreta« baje knez Nikola sam svaril, naj zapusti opozicijsko stranko, ker bi se mu drugače utegnulo kaj neljubega zgoditi! Skoraj neverjetno! Rodbina Kuči se je uprla in se utaborila blizu vasi Podgorice, da ustraši samega kneza, ki zdaj biva v Nikšiću.

MAROKO.

Pariz, 4. oktobra. Dokazano je, da so pomorščaki španske bojne ladje »Numancia«, ki je vsidrana pred Casablancu, Maročanom na tihotapski način izkušali prodati mnogo patron, kar so pa carinski uradniki preprečili. — Mirovno pogodbo so z generalom Drude sklenili le pripadniki rodu Sava, dočim ostali rodovi niso še sklenili nobenih pogodb. Orožja noben rod ne mara izročiti.

Onevne novice.

+ Nazadnjaki in kranjski deželni zbor.

»Slov. Narod« se dela včeraj silno junaškega, češ: Samo dva dni so liberalci delali obstrukcijo, pa so preprečili volivno reformo za kranjski deželni zbor! Koliko junaštvo! Napoveduje, da bodo tako junaški tudi v bodoče in da se bodo borili za veljavo narodno-napredne stranke. Hkrati pa že z nekim strahom napoveduje, da bodo nove volitve že decembra ali vsaj januarja meseca, ni pa izključeno, da še prej. Nazadnjaki mislijo torej, da bo edini kranjski deželni zbor ohranil ta zastareli srednjeveški volivni red, kakor ga ima sedaj. Vsi deželni zbori ravno kar izdejujejo volivne reforme in povsod se zastarele oblike izpreminjajo ter nadomeščajo z novimi, bolj demokratičnimi. Edino le kranjski deželni zbor, v katerem se je najprej sprožila misel, naj bi ostal kakor petrefakt brez življenja, brez sile, brez mladosti, nesposoben za delo. To žele naši nazadnjaki, ki se boje luči in javne razprave, nad vse pa tretetajo pred tem, da bi ljudstvo dobilo več zastopstva. Ta reforma, ki tako elementarno prodira povsod, bo tudi na Kranjskem neizogibna. Če si tudi gospodje člani Hribarjeve garde izplihajo pljuča in razbijejo roke ob bobnih pri obstrukciji proti volivni reformi, tega vendar ne bodo preprečili, da bo tudi v kranjskem deželnem zboru zapihal sveži veter svobode, pravice in novega delovanja. Liberalna stranka je pokazala samo to, da se v tolikih letih ni mogla niti za las modernizirati in da je v svoji starostni odreenosti postala nepoboljšljiva. S tem bo treba računati. Mi se moramo zavedati, da v kranjskem deželnem zboru toliko časa ne bo rednega dela, dokler se liberalna stranka ne stre ali ne vda. Pri deželnozborskih volitvah, ki bodo kmalu, na kar opozorjamo, bo ljudstvo govorilo o tem, kako sodi liberalce. Doslej liberalni volivci pa imajo v svojih rokah, da glasujejo ali za politično smrt ki jo pomeni sedanji položaj, ali pa za novo življenje v blagor kranjske dežele in njenega prebivalstva. Vsak razsoden človek vé danes, da je liberalna stranka tisti element, ki samo zadržuje napredek. Odstraniti treba to klado, ki leži na poti, pa bo tudi Kranjska napredovala! Sicer pa vemo, da liberalci sami med seboj že trdno računajo z dejstvom, da bodo propadli s svojo brezmišelnostjo politiko. To je dr. Tavčar odkritosrčno povedal v notici, ki jo je spisal proti »Edinosti« v obrambo deželnega odbora glede Dramatičnega društva. Tam je kar suho povedal, da bo prihodnja večina kranjskega deželnega zbora in odbora »klerikalna«. Zato je pa »Narodovo« junaška poza sedaj samo ropotanje, s katerim hočejo delati sami sebi pogum in svoje pristaše nahajskati v brezuspešni boj pri prihodnjih volitvah

+ Glede prve ljubljanske gimnazije spušča »Narod« v svet senzacne vesti, ki pa po naših informacijah ne odgovarjajo resnici. Bilo bi bolje, ko bi zdaj gotovi ljudje ne pisali, am-

pak rajši delali! Ali so Nemci kdaj tako neumni, da bi v svet trobili, kadar hočejo pri vladi kaj doseči? Liberalci kompromitirajo samo svojega žalostnega poslanca!

+ **Zvest Mohorjan** je navadno tudi zvest narodnjak; zvest narodnjak pa rad položi »mal dar, domu na oltar«. Kot običajna prilika za malo žrtve v prid domovine se je že več let izvajala pri prejetju Mohorjevih knjig. Rayno, sedaj so se začele iste za letos razposiljati in povodom tega v imenu trpečega slovenskega življa na Koroškem vlijudno zopet prosimo: »Mohorjani! Spomnite se z malim darom »narodne šole« v St. Jakobu v Rožu na Koroškem!»

+ **Grdobija svobodomislecev.** Glasilo Hribarjeve »svobodomislelske stranke« je napovedalo boj — damam. Napoveduje namreč, da bo imenoma objavilo in izpostavilo javnemu sramotanju imena onih gospa in gospodičen, ki bi pristopile v — kongregacijo. Napoveduje jim splošni družinski bojkot, odričanje od vseh narodnih slavnosti in sploh vsakršno preziranje, da bi storili članice Marijine družbe družabno nemogoče. To je grdobija! Tako umevaljo ti ljudje svobodno misel! Ali sme biti samo brezbožnost prosta, kristjani pa ne bi smeli niti združevati k bogoslužju? Takega nasilstva ne moremo več dalje prenašati. Tudi »Narodov« terorizem je že strit in nobena ugledna in značajna gospa in gospodična si ne bo dala ukazovati od takih ljudi, kam sme hoditi in kam ne. Ali nismo ravno v »Narodu« čitali že toliko člankov o ženski emancipaciji, v katerih se proglašala popolna socialna in politična enakost ženske in se zahtevala, da mora biti ženska popolnoma enakopravna moškemu. Zdaj pa »Narod« hujska može, naj zabranijo svojim ženam pristop v katoliška društva. Kakšna liberalna enakopravnost je to? Časi so pa minuli, ko je liberalna strahovlada imela popolno oblast nad duhovi. Ljudje hočejo biti svobodni v svojih verskih zadevah pred ukazi slaboglasnih časnikaev!

+ **Družba sv. Mohorja.** Dne 29. septembra je bil sestanek celovških društvenikov, ki je odbornikom družbe enoglasno volil gospoda prefekta v Marijanišču, gospoda dr. Fr. Cukala.

+ **Jezikovna debata v dalmatinskem deželnem zboru.** Jako burna in ostra debata zaradi jezikovnega vprašanja je bila odgovor na vladno izjavo, ki hoče to vprašanje zavleči. Dr. Tresić je v vznesenih pesniških besedah slavil hrvatski jezik, ki je »lepi i čaroban, sladak ko majčino mleko, silan ko oluja«. Očital je vladi pangermanske težnje in klical Dunaju, da njegova obečanja ne bodo premotila Dalmatincev. »Pangermanski val hoče preko nas v Bosno in poplaviti Balkan.« Kot izdajice ožigosa one »kukavčije, koji da se bolje umiluju vladi, uvajaju njemački jezik«. Mi nečemo poljubljati roke, ki nas bije. »Mi smo ljudi! U Beču naš još ne poznaju!« je kričal Dr. Tresić grozil, da nikakor ne bo Avstrija umirila dalmatinskega ponosa in državnoopravnih teženj z ekonomičnimi podporami, ki jih on nazivlja »Magenpolitik«. Ona vrača le majhen del tega, kar je vzela. Pa če bi tudi Avstrija z zlatom obsipala Dalmatince, oni ne bi opustili dlake narodnih pravic in idealov, ker so pripravljeni umreti za narodne svetinje. Pozivlje Italijane, naj složno s Hrvati delajo proti nemščini, kajti italijanski jezik se zdaj v Dalmaciji najbolj potiska v stran. Za tem pesniško-bombastičnim govorom je poslanec Perić naglašal, da pozna v Dalmaciji samo srbsko-hrvaški narod, poslanec Prodan zahteval, da se v vse urade uvede hrvaški jezik ne le »via facti«, ampak »via juris«. Ziljotto v imenu italijanskega kluba izjavlja, da je proti vladni izjavi, ker se more jezikovno vprašanje rešiti le v sporazumu vseh strank. Vladni zastopnik Tončić brani vladno stališče, češ, da ogorčenost, ki se kaže pri tej debati, ni upravičena. Vlada hoče urediti jezikovno vprašanje in bo pred koncem tega leta naznaila temeljna načela, ki se naj pri tem upoštevajo. »Napadati današnjo vladno zaradi tega, če pravi, podirati odprta vrata. Če je vlada izpolnila svoje obljube glede narodnogospodarskih točk svojega programa, bo to storila tudi glede jezika. Germanizacija Dalmacije je samo fraza (Burni ugovori), saj ni nobenega Nemca ter takih basni ni treba niti zavračati. Poslanec Trumbić pravi, da ni treba vladnih izjav, ampak dela. »V svojem srcu smo prepričani, da od avstrijske vlade nikdar nič dobrega nismo dobili in tudi nikdar ne bomo. Mi smo obračunali z avstrijsko vladno in z njenimi intencijami proti nam in samo čakamo, da se razdere ta državnoopravni vsiljeni nam provisorium in da se združimo s Hrvatsko. In če nas ne bi zvala tja kri, interesi in bodočnost, mi bi drage volje šli tudi k vragu, da se osvobodimo tega vraga, ki nas tišči. (Burno odobravanje.) To naj vladni zastopnik sporoči ministrskemu predsedniku Becku. (Odobravanje.) Nato dr. Trumbić zopet brani reško resolucijo in pravi, da če Avstrija še toliko stori za gospodarsko povzdigo Dalmacije, ne bo v ničem izpremenila njenih političnih protiaustrijskih stremenj. Sprejeta je bila resolucija proti vladi.

+ **Novo naredbo glede na avanzma častnikov** je izdalo vojno ministrstvo. Po tej naredbi bo zelo otežkočeno izredno avanziranje in se bo strogo postopalo po činovni stopnji. Ta naredba je posebno naperjena proti dosežani navadi, po kateri so tisti nadporočniki, ki so dovršili vojno šolo že po dveh ali treh letih postali stotniki, torej 7 do 8 let prej, kakor nadporočniki, ki neprestano služijo v fronti.

+ **Torpedna postaja** se ustanovi v Trstu, kjer bo za stalno vsidranih po pet torpedov. Tako postaja se ustanovi tudi v Zadru. (To je odgovor na ukrep italijanske pomorske uprave, ki je ustanovila torpedno postajo v Maranu v bližini Trsta.)

— **Učiteljske vesti.** Za provizorično učiteljico na Gorenji Krki je imenovana gđna. Friderika Hafner, za provizoričnega učitelja v Gribljah je imenovan g. Franc Kalan, doslej na Bledu. Za suplento v Trsteniku je imenovana gđna. Ivana Logar, za suplenta v Jesenicah je imenovan g. Jožef Zicherl, za provizoričnega učitelja na šolah v Poljanah je imenovan g. Jožef Rom, za provizoričnega učitelja v Koritnici je imenovana gđna. Katarina Vilhar.

— **Parobrodarska zveza v Dalmaciji** je za sedaj razbita. Ako se bodo vršili sploh še kakšni novi dogovori, vršili se bodo na popolnoma novi podlagi.

— **Zopet podelitev patenta za novo iznajdbo.** Domači tovarni za vozove, gospoda Peter Keršiča v Spodnji Šiški pri Ljubljani je c. kr. patentni urad na Dunaju (patentni list z dne 15. septembra 1907, pod številko 7229) za novo iznajdbo pri izdelovanju poštnih vozov, podelil patent.

— **Edini slovenski stavbeni podjetnik** na celnem Dolenjskem je Goričan g. Spacapan. V okolici Novega mesta je napravil že veliko novih stavb. Omenim le: romarsko cerkev na Zaplazu pri Veliki Loki in župno cerkev v Prečini. V Novem mestu ima pa toliko dela, da mu primanjkuje delavcev. Služil je celih 20 let pri podjetniku Töniesu v Ljubljani. Po dovršeni praksi se je podal v svojo domovino Renče na Goriško, a ker se tisti čas prav nič ni delalo, je šel na prošnjo g. Töniesu v Novo mesto, da vodi dela pri justični palači, ki je sedaj eno najmodernejših poslopij cele Dolenjske. Kako vestno je opravljal vedno svojo službo, priča njegovo delo in Slovenci smo lahko ponosni, da imamo tako večšega in pridnega podjetnika, kakor je ravno g. Spacapan. On se ne sramuje zidarskega orodja temveč dela s svojimi zidarji včasih celi dan. A žalibog, da se pri nas taki ljudje očitno prezirajo in brez vsakega povoda zasramuje pred celim svetom. Ni še dolgo tega, odkar ga je neka podla duša iz Novega mesta, katero prav dobro poznamo in katere noben pošten človek več ne pogleda, prav grdo pred javnim svetom oblatila v »Slovenskem Narodu«. Pravi mu namreč: mazač, zidarski fušar itd. Lahko rečemo, da ravno takih fušarjev pri nas v Novem mestu primanjkuje, kakor je g. Spacapan. Dotični dopisnik, ki je svojim bližnjim bratom, goriškim Slovincem, vsakega najmanjšega dela tako nevoščljiv, ki mu takorekoč kruh iz ust trga, naj le počaka do prihodnje porotne obravnave, pri kateri bo moral javno pokazati, kako ljubi svoja rodna tla. Sicer se pa g. Spacapan za take napade prav nič ne zmeni in če ima »Narodov« dopisnik še kako veselje do njega, naj to pokaže, potem mu bomo pa mi Novomeščani prav hudo stopili na prste. Dotični dopisnik naj bo bolj vester v svojem poklicu, ker se mu itak že slabo godi in naj ljudi, ki mu prav nič žalega ne store, pusti popolnoma pri miru. Sicer bomo še govorili. Več Novomeščanov.

— **Sakserjevo podružnico so okradli** v Clevelandu neznan tatovi. Ukradli so 8000 dolarjev, zlato verižico, revolver in nekaj spisov.

— **Na deset mesecev ječe** so obsodili dne 3. t. m. tržaški porotniki 21-letnega Jožefa Germeka iz Proseka, ki je 26. maja t. l. z nožem ranil svojega očeta, ker je slednji pretepal mater. Oče je vsled ran kmalu umrl. Sin je bil pri razpravi zelo skesan in je neprestano jokal. Oče je bil velik pijanec.

— **Napisi na železniški postaji Lesce.** Iz Lesce se nam piše: Na naši postaji se je, kakor je poročal že »Slovenec«, imel izpremeniti napis Less-Veldes — Lesce-Bled v Lees — Lesce, oziroma Lesce — Lees, ker je postaja Bled že samosvoja. Na pročelju se je postavila deska z napisom Lees — Lesce. Ko so se pa jemali stari napisi na obeh straneh doli in bi se imeli narediti novi, se kar naenkrat spomni g. železnični mojster (Bahnmeister) Prosen, ki se ponaša »saj sem tudi jaz Slovenec«, da se mora mesto prejšnjega Lesce-Bled — Lees-Veldes na severni strani postaviti Lees — Lesce, torej na prvem mestu nemško, dasi je bilo dosedaj na prvem mestu slovensko. Ko se ga je opozorilo na to, da imajo tudi Jesenice na eni strani slovenski prvo in potem nemški, se niti ni hotel na to ozirati in dejal, da je na pročelju tudi nemško prvo in torej mora biti povsod jednako. »To bi bilo ravno tako, če bi dal razne črke obarvati v različni barvi.« je dejal in to je bil zanj zadostni argument. Ali je gospod Prosen res tako bistroumen, kakor je s tem pokazal? Ej, saj res nismo vedeli tega. Ali on ne vé kljub temu, da je na vseh postajah, kjer se govori slovensko v okolici, vsaj na eni strani prvo slovensko? In zakaj ni pustil, da je tukaj »tako kot je bilo prej«, torej prvo slovensko in zakaj je dal sedaj predrugačiti. Ali hoče mar tako hitro avanzirati in na tak način postati celo inženir? Ali ne vé, da je on v Lescah, da si lahko nakopije s tem sovraštvo vseh prebivalcev? To se pravi, gospod Prosen, naravnost izzivati. Glejte rajši, da si na drug način pridobite zaslug za avanzma, ne pa s tem, da izzivate sicer mirne prebivalce iz Lesce. Dolgo časa smo gledali marsikaj in od sedaj ne bomo več. Čemu imamo pa županstvo? Gospod župan, pozivljamo Vas, da nam zadobite zaščeno za to žalitev. Jeza res mora popasti človeka, ako koga kak Slovenec, ki še ene nemške listine ne zna prestaviti v slovenski jezik (dà, dà, gospod Prosen, vi »veliki Slovenec«, vprašajte pri gostilni, obraščeni polno z jabolkami, katera je vis-avis vaši pisarni), izziva svoje »sobrate«. — Bomo videli, ali bomo dosegli svoje ali ne. In ko bo popravil napis, plačali boste vi iz svojega g. Hanžiča, da prenašate napis, ne boste se izgovarjali: »saj če se prenašati, bo pa »ajzenpon« plačal«. Skrbeli bomo, da gospod inženir izve, da mu delate škodo, ga obenem prosili, da vas poviša za eno stopnjo naprej in vam pove,

da Lesce — Lees ni isto kot Lees — Lesce. Se enkrat pozivljamo g. župana, da nam preskrbi zadoščanje.

— **Idrijski dopisnik »Slovenskega Naroda«** piše 4. avg.: zakaj se ni ovađil klerikalni akademik Bogomir Božič, ki je ljudem jezik kazal (namreč pri demonstracijah 14. jul.) To je brezstidna laž. — Članek »Idrijska realka in klerikalci« dne 7. avg. naj bi bil odgovor stvarnemu poročilu »Zor« o idrijski realki, a je le sirov izliv otrovan z zlobno škodoželjnostjo. Ali se odgovarja na kritiko z osebnim napadom? Ako se je zaradi dijakov poučevalo več predmetov v nemščini, zakaj se tolikokrat nazivlje zavod slovenski, ko vendar ni? Laž je, da »klerikalni« akademik denuncira dijaštvo radi brzojavke »velikemu Slovancu«, ker vest ne imenuje dijakov in je povzeta iz »Slovenskega Naroda«: torej je denunciral ta! Primera z zavodom Sv. Stanislava se gotovo niti dopisniku ne zdi resna; trditev samih se ne dotakne. Nekaj »suženjske« vzroje v Alojzjevišču bi pa želeli pisca, da bi bil dostojnejši in bi treznejše mislil. Logična nesmisel je trditev, da »Oswaldovi« laži o udeležbi dijakov pri političnih demonstracijah ni treba zanikati — ker se pobijajo same (!). Ali imate vse ljudi za slepe? Nočemo kratek srednješolcem vse svobode, ki jo imajo po obstoječih določilih proti vzgojni svobodi, kot jo umeva idrijski svobodomislelni dopisnik. »Klerikalci« pa imajo bržkone zato toliko opraviti z idrijsko realko, ker jo pomagajo vzdrževati in jim je na srcu ugled zavoda in usoda mladine. Vemo ceniti pomen realk za našo ljudstvo, a radi tega še ne smemo prezirati obstoječih napak. Ali koristi ugledu zavoda, da se ne odgovarja stvarno na nerednosti, na katere so časopisi večkrat opozarjali? Idrijski dopisnik »Slovenskega Naroda« pa naj dela dalje propagando za svobodno misel z lažjo in psovskami.

Novice iz Zagorja ob Savi.

z **Kotredež.** Županu Fr. Drnovšku je ločitev od županskega stolca vedno bolj težka. Najhuje mu je to, ker je popolnoma izbačen iz odbora. Ker so mu izginile vse druge nade, sedaj samo še zavlačuje, dokler more. Dosegel je, da je bila volitev dveh namestnikov za I. razred razveljavljena. A kaj pomaga, ko sta bila pri zopetni volitvi 24. septembra izvoljena soglasno ravno ista dva, kakor zadnjič. Vrhtega so volivci že osteli župana, zakaj jim po nepotrebnem trati čas in dela škodo, ker so morali zopet priti skupaj, ko imajo doma dela čez glavo.

z **Rdeče agitatorje** še vedno boli, da so pri državnoborskih volitvah pogoreli, ko so vendar poprej tako za gotovo obetali, da bo zmaga. Sedaj jih je malo sram, ker nekateri uvidevajo, da ti ljudje ne morejo izpolniti, kar obetajo. Zato pa še vedno izkušajo med ljudstvom razširati mržnjo do ljudskih poslancev z najrazličnejšimi lažmi in obrekovanji. Ker delavec težko prenaša vedno naraščajočo draginjo, lažejo sedaj vsakemu, kdor jih hoče poslušati, da sta Povše in Krek kriva vse draginje. Seveda verjamejo jim to le tisti, ki ne znajo rabiti svojih možganov.

z **Štajerci znajo.** Naš Čobal je menda mislil, da povsod lahko nastopa brez skrbi tako surovo kakor je navajen v Zagorju. Pa se je urezal. Nekajkrat je šel tudi tja med Štajerce prodajati svoje otrobe, pa so ga brž zašili za tri dni v keho. Če bi mi doma vsaj polovico toliko pazili na njegove besede, bi se bil možiček že večkrat najedel ričeta.

Štajerske novice.

š **Iz katoliške cerkve je izstopila.** Marija Schlosser, soproga nadporočnika in nečakinja slovenskega deželnega poslanca Ivana Kočvarja je izstopila iz katoliške cerkve.

š **Na graški univerzi** so se začeli 30. septembra takozvani vzgojevalni tečaji za zdravnike (ärztliche Fortbildungskurse), ki trajajo do 12. oktobra. Zares zelo hvalevredna vpejlava, posebno pa še zato, ker so brezplačni. Le vpisnina znaša 20 kron. Računali so na malo udeležbo. Na programih se čita, da jih mora biti za vsak predmet 4—650 slušateljev, oglasilo se jih je pa mnogo več. Prof. dr. Knauer, ki predava o ženskih boleznih, je namreč zahteval najmanj 6 slušateljev, prišlo jih je pa petkrat toliko. In kaj je naredil prof. dr. Knauer — vsi navzoči so morali dati svoje vizitnice v klobuk, na kar se je vleklo šest vizitnic; in teh šest slušateljev ima pravico preiskovati bolnike, drugi so se pa obrisali. Če se pomisli, da so prišli ti zdravniki iz daljnih dežel (Tirolske, Dalmacije, Hrvaške — tudi iz Kranjskega je bil en zdravnik navzoč) in da jim ni preiskovanje bolnikov dovoljeno, izvemši onih šest, katerih vizitke so se izsrečkale, mora to človeka nekako razočarati. Ker imajo zdravniki, akoravno so tečaji brezplačni, velike stroške v Gradcu in na drugi strani izgube doma, je ta vpejlava srečanja za ljudi, ki se hočejo učiti, zares komična. V Kölnu na Nemškem so imeli letos tudi brezplačne tečaje za zdravnike, v takozvani praktični akademiji. Tu se je popolnoma drugače ravnalo z zdravniki. Bili so slovesno sprejeti od mestnega zastopstva, poleg tega so uživali razne druge udobnosti, tako n. pr. so imeli brezplačno vožnjo po tramvaju itd. Povdarjati pa moramo, da so tudi na graški univerzi izvemši odredbe prof. dr. Knaurja, razmere popolnoma dobre, ostali profesorji in docenti nad vse požrtvovalni, njih ravnanje s slušatelji in njih predavanja izvrstna in izdatna, tako da se jih mora le s pohvalo omenjati.

š **Za zdravnike.** Štajerski deželni odbor je napravil tri ustanove po 250 K za zdravnike iz Štajerske, da zamorejo obiskovati zdrav-

niške kurze. Kdaj bo prišlo na Kranjskem do tega?

š **V Celju** misli osnovati »Katoliško pornoporno društvo«, ki vzdržuje zavod šolskih sester, s pomočjo prostovoljnih doneskov gospodinsko šolo.

Koroške novice.

k **Politično društvo.** Izredni občni zbor in shod zaupnikov, ki je bil že naznanjen na dan 10. oktobra, se zaradi otvoritve državnega zbora, ki je na ta dan sklican, odloži za en mesec. Dan se bo pravočasno napovedal.

k **Župnijski konkurs v Celovcu** so napravili 1., 2. in 3. oktobra sledeči č. gospodje: Sadjak Andrej, Streiner Baltasar, Kopf Jožef, Koch Janez, Miklavč Jožef, Baumann Davorin, Hornböck Janez, Knolc Jožef, Gritschacher Franc, Kozak Rafael, Smodej Franc, Watzinger Jožef.

k **Duhovniške izpremembe.** V Marijanišče pride g. dr. Fr. Cukala, kanonik v Gospi-sveti. V Gosposvetu je premeščen g. Fran Lasser, provizor v Črnečah. V Črneče pa pride g. Josip Rozman. — Župnijski konkurz so delali dne 1., 2. in 3. oktobra t. l. sledeči gospodje: Gritschacher Franc, Smodej Franc, Sadjak Andrej, Hornböck Janez, Kozak Rafael, Baumann Martin, Watzinger Jožef, Streiner Baltasar, Knolc Jožef, Koch Janez, Miklavč Jožef.

k **Koroški deželni zbor** je sklepal včeraj o davku na avtomobile. Deželni predsednik je izjavil, da je za obdajenje avtomobilov potrebna državna postava. Kljub temu so sklenili, da se obdačijo avtomobili razen onih, ki se rabijo za obrt in kupčijo.

k **Koroških slovenskim akademikom!** Vloge za podpore naj se pošljejo odboru najzadnje do 25. vinotoka t. l. z istimi prilogami, katere so navadno tudi pri slovenskih podpornih društvih v Gradcu in na Dunaju. — Odbor podpornega društva za koroške slovenske dijake v Celovcu. — Dr. J. Brejc, predsednik. — Josip Apih, blagajnik.

Ljubljanske novice.

lj **Posetnikom velike ljudske veselice »Ljubljane«.** Odbor pevskega društva »Ljubljana« določil je za jutrišnjo ljudsko veselico sledečo razvrstitev: **Vhod na veselični prostor** je skozi glavna vrata stavbe »Union«, torej iz Miklošičeve ceste. **V predvorani** nahajal se bo deželni bufe z raznimi mrzlimi jedili. **Ob vstopu v dvorano** na desno pod galerijo paviljoni za šaljivi srečolov, pošto, korijandoli in cvetlice, na levo abstinenci paviljon, potem sladščičarna, sadje, šampanjec. **Za odrom** v garderobi telovadnega odseka kršč. soc. zveze nahaja se muzej raritet. **V stranskih prostorih** galerije iztoč buteljskih vin. **V kleti** vinska poskušnja. Za poskušnjo določena so vina najboljši kakovosti iz državne kleti v Rudolfovem, vipavske vinarke zadruge in ljutomerska starina. V kleti izide humoristični list »Raglja«. V vseh paviljonihi in tudi v kleti strežejo iz posebne prijaznosti dame. Za tekmo v lepoti bodo razstavljeni dobinki na veseličnem prostoru. Določila za tekmo v lepoti so sledeča: Vsak gospod kupi poljubno število kuponov (kupon 10 vinarjev) ter jih dá kateri dami hoče. Dama, katera bo imela v gotovem po odboru določenem času najvišje število kuponov, dobi I. darilo, v istem redu pripade darilo tudi damam, ki bodo tekmovalce za II. in III. darilo. Ob 3. uri zjutraj tekma lepote gospodov v kleti. Veljajo ista določila kot za dame.

lj **Vinska poizkušnja na ljudski slavnosti »Ljubljane«.** Za jutrišnjo vinsko poizkušnjo v »Unionovi« kleti je vodstvo »Uniona« naročilo finega cvička iz državne kleti v Rudolfovem, dalje pristno štajersko vino iz ljutomerskih gor in izbornega vipavskega »zelena«. Prijatelji dobrega vina bodo torej izborno postreženi.

lj **Humoristično-satirčni list »Raglja«** izide na jutrišnji ljudski slavnosti »Ljubljane« ter bo obsegal osem strani.

lj **Dobitki za ljudsko veselico »Ljubljane«** so nekaj posebnega. Malovrha pri »Slovenskem Narodu« ti dobinki tako jeze, da je zapisal v »Narodu«, da niso darovani, ampak kupljeni. Ni čuda, da on tako misli! Tako krasnih dobikov res še ni dobilo v dar nobeno društvo! Hvala iskrena gg. trgovcem, ki so »Ljubljano« tako odlikovali. Da odbor nima denarja za nakup tako drgocenih daril, je razvidno iz daril samih, kajti darila za jutrišnjo veselico »Ljubljane« so vredna več stotind. »Narod« želi, da naj mu odbor navede imena darovalcev. Odbor se bo gg. darovalcem sam primerno zahvalil, ne da bi se pri tem količkal posluževal »Slovenskega Naroda«. Želji »Slovenskega Naroda« se bo deloma ustreglo v — jutrišnji »Raglju«.

lj **Častno svetinjo** za 40letno zvesto službovanje je podelilo nadsodišče v Gradcu predsedniku deželnega sodišča v Ljubljani gospodu Albertu Levičniku. — Častno svetinjo za 40letno zvesto delovanje je podeljeno tudi g. Petru Andrejiču, bivšemu pisarniškemu pomožnemu uradniku v Novem mestu.

lj **Poroči se** jutri gđna. Elizabeta Kernsik, hčerka pokojnega Souvarovega knjigovodje, z g. Vincencijem Charmelichom, trgovcem v Buenos Ayres.

lj **Prevažanje zvonov.** Izredno lep prizor se je nudi danes Ljubljancem. Na štirih vozovih so peljali ocvetličeni mogočni vranci nove zvonove za cerkev sv. Antona na Vič pri Ljubljani. Videlo se je, da so se hoteli vrli Vičani izkazati in postaviti. Tako okrašenih voz in okinčanih zvonov še nismo videli. Cvet pri cvetu, venec pri vencu; niti koles in ročic niso izrvzeli, — vse sam cvet. Občinstvo je kar drlo skupaj in z začudenjem opazovalo

krasen sprevod. Jutri ob treh popoldne bo presvetli knezsko pod viškim zvonikom posvetil lepe in velike zvonoce.

Ij Poslopje v šje dekliske šole so včeraj slovesno otvorili. Ljudski dovtip je tej zgradbi vsled cerkvenega značaja na zunan nadel ime »Hribarjeva kapelica«.

Ij Vsled naliva se je včeraj zamašil kanal pri železniškem prelazu koncu Latermanovega drevoreda in so morali priti takoj delavci ga odmašiti, ker je voda stala že po progi.

Ij Ljubljana je narasla za dva metra nad normalom. Barje je deloma pod vodo.

Ij V Ameriko se je včeraj odpeljalo z Južnega kolodvora 20 Hrvatov in 80 Bolgarov, nazaj je prišlo 30 Hrvatov.

Ij Ogenj bi bil kmalu nastal danes ponoči v hiši št. 11 v Kapiteljskih ulicah, ker se je bil vnel v zaboju pepel. Poleg te hiše je shramba za mrvo, ki je polna mrve. Ogenj so še pravočasno pogasili domači.

Ij Nesreča na Rakovniku. Ko so predvčerajšnjim kopali delavci pri Salezijanskem zavodu na Rakovniku zemljo, se je ta zrušila in podsula dva delavca do vratu. K sreči nista zadobila znatnih poškodb, vendar sta morala iti domov.

Ij Ponesrečeni železničar. Včeraj si je strojevodja g. Zor med vožnjo iz Trsta v Ljubljano izpahnil nogo. Prepeljali so ga domov v Šiško, kjer stanuje.

Ij Nesreča na Južnem kolodvoru. Danes ponoči je zgrabil na Južnem kolodvoru med skladiščem in postajo pomožni stroj 42-letnega železničarja Antona Dečmana in mu v stegnu zdrobil desno nogo. Prepeljali so ga z rešilnim vozom v deželno bolnišnico, kjer je jutraj umrl. Zapušča pet otrok.

Ij Umrlj so: Karolina Herman, trgovčeva vdova, 75 let, Radekega cesta 11, V bolnici: Valentin Vidic, dlinar, 71 let; Jožefa Slabina, mestna uboga, 61 let, vsled kapi.

Ij Anton Vičič pred okrajnim sodiščem. Dne 3. t. m. se je vršila pred tukajšnjim okrajnim sodiščem glavna razprava proti Antonu Vičiču, pregledniku ljubljanske okrajne bolnišnice blagajne. Vičič je, kakor znano, suspendiran iz službe. Očitale so se mu velike nerednosti in velo goljufije pri pregledovanju bolnikov. Celotno obdolžitev je nato objavil v številki 148. »Slovenski Narod«. Ovaden je bil Vičič državnemu pravdnistvu, ki je odstopilo vse zadeve okrajnemu sodišču. Vršili sta se dve obravnavi. Okrajno sodišče je Vičiča popolnoma oprostil. »Slovenski Narod« ima pa zdaj dolg nos.

Ij Benetke v Vodmatu. Ker se ravno mudi g. župan Ivan Hribar v Ljubljani, ga povabimo, naj si pride vendar ogledat krasno naravno prikazen — Benetke v Vodmatu. Vsa Ravnikarjeva ulica je v vodi, tako da bi se lahko vozil s čolnom. Zakaj vendar še ni dal napraviti kanala. Slišali smo, da je izjavil, da je ta ulica preklekalka. Mogoče si je pa prihranil g. župan to cestico za zabavo, da se ne bo treba voziti v Benetke. Toda zapomni naj si, da je večina več, kako samo eden; zato naj kmalu poskrbi, da bodo izginile Benetke iz našega Vodmata. Opazovalec.

Ij Državna zveza posredovalnice za delo v Avstriji zborno dne 6. in 7. t. m. na Dunaju. Na tem zborovanju bode zastopana po svojem odposlancu tudi ljubljanska mestna posredovalnica za delo in stanovanja.

Ij O razmerah v novi kemični tovarni smo dobili sledeči dopis iz delavstva, ki slove: Razmere v novi kemični tovarni so vedno lepše. Ni nam več mogoče, da jih prenašamo z mirnim srcem. Sedita naj javnost in občinstvo o naših razmerah. Odlikuje se osobito neki gospod polir, Z delavci sploh ne govori, kakor se govori z ljudmi. Njegove navadne psovke so: Pasja mati tvoja, svinja, prešič, bik, vol itd. Preklinja pa tako, da je človeka strah in groza. Polirju svetujemo, naj bo bolj previden, ker je bogokletstvo n. pr. kaznivo. Pri miru naj pusti tudi ženske in naj si ne briše rok v njihovih predpasnikih, ki jih ni kupil on, marveč so jih kupile delavke same. Če se omenjeni gospod ne poboljša, pridemo še z drugimi stvarmi na dan, ker imamo zanj pripravljenega še precej gradiva v torbi.

Ij Izgubljene in najdene reči. Delavka Franciška Galovičeva je izgubila žensko srebno uro, vredno 14 K. — Bančni sluga Ivan Moran je našel poštno-hranišnično knjižico. — Nek gospod je izgubil dežnik, vreden 10 kron.

Znanost in umetnost.

(Poročilo: z Bleda.)

* Za novo župno cerkev je napravil c. kr. konservator g. Josip Vurnik dva kipa sv. Cirila in Metoda. Narejena sta iz najfinejšega belega, rimenkasto navdahnjenega kararskega marmorja za kipe (Prima statuario). Visoko 1-10 m stoji v stranskih nišah nad predele velikega oltarja ob oboku, ki krije dolbino za izpostavljanje Najsvetejšega. Obraza izražata sveto resnobo, ki se zlasti pri sv. Cirilu preliva v pravo očetovsko prijaznost, ki ž njo razlaga ljudstvu svete resnice. Ta izraz lepo spremlja gesta desne roke, ki se steza proti vernikom, kakor bi jim hotela nekaj povedati ali podati. V levici drži sv. Ciril kot svoj specifični znak knjigo s cirilskimi črkami. Sv. Metod drži v desnici bogato okrašen evangelij, levico pa opira na tablo s prizorom poslednje sodbe (legenda o izpreobrnitvi bolgarskega kneza Bogora oz. Bogorisa). Relief poslednje sodbe je strogo gotško stilizirano delo, oseb je le toliko, kolikor se jih najnujnejše potrebuje: Visoko na oblakih sedi Kristus sodnik z razprostrtimi rokami, za njim se sveti velik križ, pod njim pa trobi angelj k vstajenju; spodaj na zemlji na desnici Kristusovi se oseba zveličanica hrepenče ozira proti Sodniku (to hrepenenje spremlja tudi s primerno gesto), na levu pa se z gesto groze obrača od njega pogubljenec, ki se mu

v znamenje prokletstva že zajeda grozna kača v srčno stran. Omenjam ta relief zato obširneje, ker je kljub majhnim dimenzijam in maloštevilnim osebam prav dobro izražen splošni značaj sodnjega dne; tudi gube pri obleki so skrbno in naravno modelirane. Tablo s poslednjo sodbo je g. Vurnik jako umno postavil na odsekano lipovo deblo, iz debela pa raste brstna mladika (simbol novega življenja v Slovincih), ki se ovija krog Metodeve table.

Oblečena sta oba kipa v popolni škofski kralj (pri sv. Cirilu bi ne bilo treba palija). Kroj posameznih oblačil je strogo gotiški, ki je vsled širokih, valovitih oblik za kiparje kakor nalašč prirejen, tako da fantazija, čeprav v okviru gotške kiparske tehnike vendar lahko prosto rajporeja gube in tako celemu delu da živahnost in tudi obleki vlje življenje. Kdo naj pa v modernu kazulo spravi zlasti pri gotških kipih kaj življenja? Zato bi bilo pač prav, če bi tudi naše »Društvo za krščansko umetnost« na kakršenkoli si bodi način pospeševalo prizadevanje, da se zopet splošno vpelje ali vsaj fakultativno dovoli raba kazule, ki bi pokrivala tudi roke vsaj do komolcev. V Rimu — kolikor čujemo — so tej preuredbi zelo naklonjeni. In res, zakaj ne bi mi z estetičnega stališča prosili za Jožefovo uvedbo starih oblik, zlasti če so poleg tega še v liturgičnem in praktičnem oziru boljše kot dosedanje? — Tudi ornamenti na vseh oblačilih, od mitre do roba albe so, čeprav ne okorni, vendar vsi strogo gotške oblike. Posebno bogato ornamentiran ornat ima sv. Metod kot nadškof. Gube so prav živahno razporejene, anatomija gladko modelirana, proporcije pravilne, tako da sta kipa kljub težkemu ornatu videti vitka. Mojstru čestitamo!

Obenem je g. Vurnik okrasil nekatere člene velikega oltarja in prižnice z zlatimi ornamenti. To pa zato, ker je cel oltar in prižnica iz belega kararskega marmorja in se je oltar zdel vsled tega preneoličen, premrt, dasi je precej členovit. Zlasti pri prižnici so prazna polja za reliefi evangelistov kar vpila po zlateg ozadju. Pozlačeni so stebri in niše in pa dno za ornamentiranim zidcem nad retablem in razna manjša gladka polja. To ornamentiranje se je izborno posrečilo, bodisi glede celote, bodisi glede posameznih členov. Posebno moramo pohvalno omeniti veliko iznajdljivost mojstra Vurnika pri posameznih ornamentih: vsi motivi so strogo gotški, vsi kakor iz enega modela, pa vendar tako različni, včasih z malo izpremembo genialno v novi obliki izrabljeni. Obenem — in to še posebej povdarjamo — ornamenti nikakor ne posnemajo in ne kopirajo hlapčevsko strogo starih gotških oblik, ampak kažejo nekaj živahen, lahek, rekel bi nov modernogotski značaj, pa vendar jih popolnoma prevladuje umerjeni duh gotike. Posebno živahne delajo te ornamente raznobarni robovi, vsak ornament je namreč sebi primerno obrobjen rdeče, zeleno, višnjevo, rjavo itd. Na prižnici nam še prav posebno ugajajo pod reliefi štirih evangelistov simbolične, gotško stilizirane slike štirih pglavtinskih čednosti: kača, meč, lev, enorog. Prav na enak način sta ornamentirana tudi stranska oltarja, ki sta v vseh delih (razen načrta — pa bi bilo bolj prav, če bi se bili tu zlasti za veliki oltar, pa tudi za stranske sprejeli načrti Vurnikovi) delo Vurnikovo. Ta dva oltarja zlasti kažeta, kaj zamore umetnik, če izvršuje svoje delo iz ljubezni do Boga in do lepe umetnosti. Stoletja bodo pričala, če ne drugod, pa v teh oltarjih o umetniški moči in ljubezni njiju stvaritelja. — Zelo zanimivo je ogledovati posamezne ornamente z ozirom na kraj, kjer se nahajajo, ker so popolnoma in gotovo nameroma prilagodeeni členu, ki je z njimi okrašen. Tako na primer pri rožnivenškem oltarju prevladujeta roža in lilija, pri oltarju presv. Srca Jezusovega vinska trta in trnje s sadom (poleg rože), v tapetah niš, kjer stojita kipa sv. Cirila in Metoda, se iskre zlate luči, zvezde itd., itd. Vsega, kar je sploh spomina vredno, ne moremo naštevati, kadar te — cenjeni bravec — zanese pot na Bled, pa si sam oglej! Lahko te zagotovim, da bo tvoj duh imel mnogo vžitka.

* Vratca za tabernakelj na oltarju presv. Srca Jezusovega je izvršil pasar gosp. Ivan Kregar v Ljubljani po Vurnikovem načrtu. Razdeljena so na dve plati, vsaka plat ima pa po tri polja. Srednji polji v obliki čveterolist (Vierpass) imata lepe gotško stilizirane emaile: na levi feniks, leteč z ognjene grmade že ves prenovljen, pod grmado je na belem traku napis: »Zdravilo nesmrtnosti«; na desni pa kelih stoječ na mladikah vinske trte, iz kelihla rastejo lilije; trlak pod to skupino nosi napis: »Vino, ki iz njega kljuje device«. Okvir emailov, kakor tudi celih vratec je čisto preprosto poliran za okraske mu služi samo nekaj čveterolistnih cvetic. Zgornji, oziroma spodnji polji (izmenično) kažeta jako skrbno, fino iztolčene ornamente: šop pšeničnih klasov, oziroma silno lepo izpeljano mladiko vinske trte z grozdi. Tudi g. Kregar si je že prej z vratici velikega oltarja (ki bodo pač najkrasnejše na Kranjskem), kakor tudi s stranskimi postavil na Bledu trajen spominek. Fr. K.

Razne stvari.

Protivojaško gibanje na Francoskem. Francoska vlada je sklenila, da zasleduje voditelje protiaradnega gibanja. Zapreti nameravajo več oseb, med njimi Hervesa.

Kuga v San Franciscu. Na kugi je umrlo 30 oseb.

Sedem oseb umorila. V Bratislavi so obesili morilko Feige, ki je tik do izvršitve obsodbe tajila. Še-le ko je stala pod vešali, je priznala, da je zastrupila sedem oseb.

Smrt bratov Novakovič. Vdova Novakovičeva je štiri dni pred umorom pisala Pasi-

ču, da namerava policija usmrtiti Novakoviča. Opozicija namerava zadevo spraviti v skupščino. Dognali so, da so ustrelli orožniki Novakoviča v navzočnosti ministra notranjih zadev in več sto oseb. Razburjenje v Belgradu je veliko.

Železniška nesreča. Na progi Insterburg-Tilsit je skočil iz tira tovorni vlak. En železničar je ubit, drugi nevarno ranjen.

Morilca grofa Komorovskega. Navmova v Benetkah so nameravali oprostiti štirje Rusi, ki so pa izginili, ko jim je prišla policija na sled.

Zdravniki za umobolne so pričeli 4. t. m. zborovati na Dunaju.

Sive uniforme, kakoršne imajo lovci, nameravajo uvesti pri avstrijski pehoti.

Okraden je bil nemški generalni konzulat v Kapstadtu. Tat je bil neki uslužbenec, ki so ga prišli v Londonu.

Četo mednarodnih trgovcev z deklicami, osem mož, ki so vodili 15 čeških deklic, je prišla nizozemska policija.

Defravdant Keeskemety. V »Magyar Hir-lapu« piše sotrudnik lista, ki je govoril v Genovi z defravdantom Keeskemetyjem nekaj podrobnosti o njegovem begu. Najprej je zbežal iz Budimpešte v Milan. Na peronu milan-skega kolodvora sta ga spoznala dva jurista in eden je rekel glasno: »Glej, tam gre Keeskemety.« On je mislil, da je že izgubljen in se je mislil ustreliti. A mlada človeka sta šla dalje, tako, da je potnik šel lahko naprej brez skrbi. Podal se je v Genovo, kjer pa ni mogel dočakati odhoda parnika in si je naročil veslarski čoln, da odpotuje v Afriko. Med potjo so se pa upirali veslači, da bi ga dalje peljali in šele z veliko vsoto jih je pridobil za to, da so ga peljali dalje. Nato se je izkrcal v Calisu in se je odtam odpeljal z neko trgovsko ladjo v Brazilijo. A tudi v Rio de Janeiro ni ostal dolgo, ker so ga zasledovali. Od tedaj pa roma brez miru iz enega kraja v drugi.

Samoumor 12-letne tatice. V Galiciji je stanovala 12-letna deklica pri tujih ljudeh in je tam obiskovala šolo. Tu je nekega dne ukradla 52 vinarjev. Od strahu, da jo bodo v šoli tožili in kaznovali, se je vrgla z drugega nadstropja na ulico in je ostala na mestu mrtva.

Boj med atleti. Na postaji Stetin sta se potokli dve atletski društvi. Eno društvo se je vozilo z vlakom, a drugo je čakalo na postaji in napadlo došlece. Splezali so čez ograje na peronu, bombardirali vlak s kamenjem, splezali v vagone in napadli potnike z noži. Strojvodja je šel brzo z vlakom dalje do prihodnje postaje, da bi preprečil nadaljne spopade. Čez malo časa se je moral vlak vrniti, ker je moral v Stetin pustiti pošto. Ali atleti so bili še vedno na kolodvoru, tako, da se je moral vlak odpeljati ne da bi zaprl pošto. Policija je bila popolnoma brez moči, da bi spopad preprečila.

Koliko kruha se potroši na svetu. Iz neke statistike iz leta 1880. vidimo zelo zanimive podatke o potrošenju kruha pri evropskih narodih. Tako je leta 1880. največ kruha potrošila Francija, vsaka oseba 258 kg na leto, za njimi Danci 256, Belgijci 240, Nemci 211, Švircari 135, Nizozemci 201, Rusi 173, Avstrijci 135, a najmanj Portugalci 127 kg. Sedaj pojedo največ kruha Danci, oseba 287 kg. Za njimi Belgijci, Francozi, a Nemci pridejo na četrto mesto z 236 kg na osebo. Vzrok večjemu trošenju kruha je pomanjkanje in draginja mesa. Izpred sodišča.

Izpred sodišča.

Konjski tat. Anton Poznik, 32 let star, iz Kaplje ob Dravi doma, nazadnje delavec v Rožni dolini, nima nič manj kot 20 predkazni. On sam pravi, da je bil 15 mesecev v blaznici na Studencu, pristavi pa še, da se mu ni nikdar mešalo, marveč, da je le božasten. Pri zidarskem mojstru Gregorju Stanovniku v Rožni dolini je vstopil v delo. Ker je gospodarju hlapec odšel, je vozil mesto njega Poznik. Ko je dne 19. avgusta oba konja nakrmil, mu je prišlo na misel, da se prav lahko enega konja znebi. Gnal ga je s komatom vred v Ljubljano in ga prodal tukajšnjemu konjskemu mesarju Smeihelnu za 40 kron. Denar je deloma sam in tudi z drugimi zapravil. Dne 21. avgusta je obiskal samico Ivano Češnovar, stanujočo v Kolesijskih ulicah in jo je nalagal, da je poslan iz hiralnice, da ji naznani, da je njen brat umrl, ker se je zadušil in je od nje izvalil 5 kron za polepšanje pogreba. Ko je prišla drugi dan brata krogit, ga je bila še živga, in takoj spoznala, da je našla osleparjena. Tudi gostilničarja Ivana Kreuzerja na Marije Terezije cesti je opeharil na zapitku in cigaretah. Pokoril se bo zato 13 mesecev v težki ječi.

Muha pred sodiščem. Že večkrat zaradi tatvine kaznovani Lovrenc Muha, delavec iz Glince, je bil od mestne policije zasačen in aretovan, ko je taboril s svojimi tovariši v Mestnem Logu. Kakor se je kasneje dognalo, je bil on tisti, ki je na Opekarski cesti Mariji Levce vzela kovčeg, v katerem je bilo nekaj obleke in perila ter šolska izpričevala. Na prošnjo obdolženca je neki Jožef Metulini te ukradene reči prodal za 2 kroni neki ženski na Glincih, denar so potem zapili. Muha je bil z razsodilom mestnega magistrata 12. novembra 1902 za nedoločen čas iz ljubljanske občine izgnan, a se je vzlic temu klatil na periferiji Ljubljane in tudi po mestu. Muha ničesar ne taji. Prisojeno mu je bilo za kazen 8 mesecev težke ječe.

Prisiljenec zažigalec. Dne 14 septembra t. l. je pobegnil prisiljenec Anton Wimmer iz Javornika, ker je delal z drugimi prisiljenci. Krenil jo je proti Radolici. Drugo jutro je prišel blizu vasi Koritno, ter iz same hudobije zažgal nekto na samem stoječo šupo, ki je bila last Valentina Stareta; potem je pa hotel še

seno v Bernardovem kozoicu zažgati, a se ga ni ogenj prijel. Na vprašanje predsednika, zakaj je to storil, pripomni Wimmer, da ni prijetno biti v prisilni delavnici in da je rajši v zaporih deželnega sodišča. Za kazen je dobil 10 mesecev težke ječe.

Telefonska in brzojavna poročila

NAGODBA ZOPET RAZBITA.

Dunaj, 5. oktobra. Avstrijski ministri se vrnejo danes zopet iz Budimpešte sem. Pogajanja o nagodbi so ostala tudi to pot brezuspešna. Zadnje upanje je, da prideta ogrska ministra Weckerle in Košut sem ter bodeta jutri in pojutrajšnjem cesarju poročala o položaju ter bo cesar nanje polžušal vplivati. Pogajanja so ostala brezuspešna vsled stališča ogrske vlade v bančnem zavodu in ker je avstrijska vlada zadnje dni predložila nekaj novih zahtev v železniškem vprašanju, katere zahteve je pa ogrska vlada odbila.

SKLICANJE DRŽAVNEGA ZBORA.

Dunaj, 5. oktobra. Predsednik državnega zbora Weisskirchner je izjavil, da niti njemu še ni znano, kdaj se sestane državni zbor. Na vsak način se državni zbor 10. t. m. še ne sestane.

PASIVNI ODPOR ŽELEZNIČARJEV.

Dunaj, 5. oktobra. Pasivni odpor železničarjev je jako občuten. Vlak dohajajo z velikimi zamudami. Posebno trpi aprovizacija mesta. Najbolj nedostaja mleka.

DEMONSTRACIJA BRODOVJA PROTI TURČIJI.

Rim, 5. oktobra. Vrše se dogovori, da se proti Turčiji vprizori demonstracija brodovoja evropskih veselil, ker Turčija še ne pusti v zadevi justične reforme.

DALMATINSKO-ALBANSKA PAROPLOVBA.

Dunaj, 5. oktobra. V. oddelek industrijskega sveta se je v svoji včerajšnji seji bavil z dalmatinsko-albansko paroplovbo. Vladni zastopnik Fries je naznanil, da je vlada to paroplovbo tako uredila, da se je morajo udeležiti vse dalmatinske parobrodne družbe, kar se je z zadovoljstvom vzelo na znanje. Nato se je sprejel predlog, da oskrbuje važno progo Trst-Metković samo Lloyd, nadalje, da morajo ostale dalmatinske paroplovne družbe v kratkem času zgraditi nove parobrode in se je sprejela resolucija, da naj se uvedejo pri Lloyd, dalmatinskih družbah in železnicah enotni blagovni tarifi.

SKLEP SHODA AVSTRIJSKE SOCIALNE DEMOKRACIJE.

Dunaj, 5. oktobra. Karpeles poroča o draginji živil in napada dunajsko občinsko upravo. Sklene se predložiti parlamentu, naj se odpravi carina na živino in sočivje. Ministru za poljedelstvo naj se izreče nezaupnica, ker ne dovoli svobodnega uvoza goveje živine iz Srbije in Rumunije. V osrednjo delegacijo se izvolijo Adler, Beer, Ellenbogen, Höger, Pernstorfer, Reumann, Schrammel, Schuhmeier, Seitz, Tomšik in gospa Adelaida Popp. Prihodnji kongres bo v Liberach. — V sklepem govoru je predsednik dejal, da bo socialna demokracija sprejela najmanjši dobiček, ne da bi pri tem pozabila na svoje ko- nečne cilje. Sodrugi so nato zapeli delavsko himno in se razšli.

ISTRSKA VOLIVNA REFORMA.

Koper, 5. oktobra. Včeraj se je v volivnereformnem odseku nadaljevala debata o tozadevnem načrtu. Sklenilo se ni še ničesar. Danes se debata nadaljuje. Odbor ne izdaja oficijlnih komunikacij, kar se od strani socialne demokracije ostro obsoja.

SLOVENSKA ŠOLA V TRSTU.

Trst, 5. oktobra. »Lavoratore« od 5. t. mes. se v dolgem članku zagovarja proti »Piccolu«, ki je italijanskim socialnim demokratom očital, da so »izdali narod«, ker so od vlade zahtevali, naj podprži slovensko Ciril-Metodo šolo v Trstu. »Lavoratore« pravi, da je na tej šoli v enem razredu mestu 57 108 otrok, v drugem mestu 64 130 deklic. Poslopje je tudi v zdravstvenem oziru zanič. Socialni demokrati, pravi »Lavoratore«, se bodo pa tudi potegovali za to, da se odpravijo na tej šoli nune. To da je po njihovem programu.

PROTI NARODNO-DELAVSKI ORGANIZACIJI

Trst, 5. oktobra. Na nekem socialno-demokratskem shodu železničarjev se je obsodilo postopanje narodno-delavske organizacije v nepki železniški zadevi in se je zahtevalo, da se izključi pri Južni železnici sedemnajst članov imenovane organizacije.

ZA SVOBODO ČASNIKARSTVA.

Trst, 5. oktobra. Predsednik osrednjega odbora časnikarjev Viljem Singer je uredništvu »Piccola« poslal brzojavko, v kateri hvali postopanje »Piccolovih« reporterjev, ki nočejo pred sodiščem izpovedati o dogodkih, ki so jih sami kot poročevalci videli pri zadnjih demonstracijah v Trstu ter izjava, da je postopanje reporterjev čisto korektno. Sploh pa, če bi reporterji pred sodiščem tudi kaj pričali, bi ne bilo veljavno, ker bi v tem slučaju v to bili prisiljeni. Vsi časnikarji, kar jih je na svetu, bi smatrali tako pričevanje časnikarjev pred sodiščem kot prekršitev uredniške tajnosti in tak reporter bi bil sploh za vedne čase pred vso javnostjo diskreditiran. Singer zagotavlja, da bo celo stvar predložil prihodnjemu mednarodnemu časnikarskemu kongresu.

AFERA SASKE PRESTOLONASLEDNICE.

Draždane, 5. oktobra. Saški dvor je danes vložil pri italijanskim oblasih tožbo proti gospej Toselli radi izročitve princesinje Pie Monfke.

MAKEDONSKO VPRAŠANJE.
Sofija, 5. oktobra. Minister za zunanje zadeve Stančev je danes izročil zastopnikom velevlasti bolgarsko noto, kjer povdarja, da ostani Makedonija nerazdeljeno ozemlje.

ENCIKLIKA.
London, 5. oktobra. Westminsterki nadškof je objavil dodatno k novi papeževi okrožnici svojo okrožnico, kjer povdarja, da papeževa okrožnica potrja angleške katoličane v njihovi neomajni zvestobi do svete stolice.

ZA SALEZIJANCE.
Genova, 5. oktobra. Deželni šolski svet je soglasno sklenil zopet otvoriti prekoristni salezijski zavod v Varazze, katerega so liberalci tako nesramno in lažljivo obrekovali.

RUSKI ANARHISTI.
Odesa, 5. oktobra. Tu je policija vdrla v neko zborovališče anarhistov. Slednji so jeli streljati ter so ustrelili policijskega nadzornika, policija pa je ustrelila neko anarhistovko. Policija je zaprla 40 anarhistov.

ŠPANSKO-FRANCOSKI SPOR.
Pariz, 5. oktobra. Spor, ki je izbruhnil med francoskimi in španskimi vojniki, oziroma med generalom Drude in generalom Santa Olalla, se je poravnal.

RUSKI FINANČNI MINISTER V PARIZU.
Pariz, 5. oktobra. Razglasa se, da je bil obisk ruskega finančnega ministra pri Clemenceau le »akt vljudnosti«.

Zvoki iz otroških let. Urno drvenje in nemirno pehanje človekovo je tisto, kar nas tako kmalu stara ter nam pušča tako pičlo časa, da bi mislili nazaj na lepo dobo otroških dni. Tembolj veselo in obenem tožnostno čustvo se pa polasti vsakega zemljana, če se more ob redkih urah počitka in ob prazniškem času spominjati davninolede dobe mladosti. Zdi se človeku, kakor bi se glasile orglje, kakor bi zvonili zvonovi. Božični čas se v radostni svečanosti ponovi v spominu, — pa le za kratek čas, in zopet se razprši lepa slika preteklosti. Da pa lepi sladki spomin ne izgine, nego ostane trajen, provzroča samo pod imenom »angelijsko zvonilo za božično drevesce«, znana novost, ki jo je uvedla v promet c. in kr. dvorna firma Ivan Konrad v Mostu št. 1941 na Češkem. Vse natančneje se razvidi o tej mični novosti iz današnjega oglasa. Kataloge z obilo slikami pošilja gornja firma vsakomur zastoj in poštne prosto.

Poslano.
Javen odgovor na javno vprašanje 44 članov »Merkurja«, zbranih dne 21. septembra 1907 v »Narodnem domu«.

Ker ste bili tako prijazni, me javno vprašati, Vam vsled ustrežljivosti cenjenega uredništva »Slovenca« tudi javno odgovorim in upam, da bode ta odgovor in optima forma tudi primerno vzeli k srcu.

Istina je, da sem lansko leto v svoji okrožnici povdarjal, da nameravam del dobička pokloniti podpornemu zakladu za one-mogle člane trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani. Vzrok, da svoje namere nisem izpolnil, pa je razviden iz sledečega: Dolgo sem se bavil z idejo izdajati trgovski žepni koledar, sem za to svojo idejo iskal kakega delavnega sodelavca in sem lansko leto to idejo tudi uresničil. Imel sem pa to smolo, da so tudi drugi izvedeli za to idejo, ki je bila precej vredna. Kar nakrat razbobna po časopisih društvo »Merkur«, katerega član sem bil tudi jaz, da bo izdajalo ono trgovski koledar in je svarilo pred koledarjem zasebnika, za kateri koledar naj se ne dajo inseratna naročila. Tega se nisem zbal, saj sem si mislil, da bo društvo kot trgovsko stopalo po poti trgovske konkurence. Pa sem se zmotil! Mesto da bi našel zaslombo, ki bi jo kot podjeten član izvršujoč svojo idejo lahko pričakoval, sem naletel na bojkot od strani društva. Pobijali so moj koledar, svarili pred njim, risali me kot sebičneža itd. Ker vključ temu nisem izgubil poguma, so mi nekateri začeli groziti, da mi bodo odjedli kruh, me spravili ob službo. Dejala se je, da bodo podpredsednik društva in še nekaj odbornikov šli k mojemu šefu, pa bo. Pred kratkim sem celo slišal, da me baje mislijo nabiti, ako ne bom prenehal delati in se truditi za zboljšanje svojih gmotnih razmer. Res sem dosegel s svojim koledarjem dober uspeh, ali to ni bil materijalen, ker mi je koledar vsled »Merkurjeve« čedne konkurence presneto slabo nesel, ampak bil je moralčen. S pomočjo samo enega tovariša sem izdal koledar, kakšnega, pove najbolje sodba nekega strokovnega lista; boljšega slovenskega strokovnega koledarja (za trgovce in industrije) ni. Koledarja tedaj ni urejeval noben dohtar, noben veleštidirani strokovnjak, in vendar nisem dal dvakrat tiskati naslovne strani, ker se nisem sramoval kot urednik svojega koledarja. Z grožnjami in bojkotom se nisem dal ugnati. Trebalo je drugih »arcnij«, da se potlači takega samostojnega, ki se ne da pritisniti kar tako ob steno. Kot velik nasprotnik neumne ideje trgovskega doma se pa lahko obsodim. Trgovski dom je jako potreben za tako veliko in gmotno utrjeno društvo, kdor obsoja to idejo, je velik sovražnik interesa članov. Jaz, ki vključ primeroma dobri službi ne morem po nedeljah paradirati s cilindrom, sem imel to nesrečno misel, da je bolje, ako društvo spravi nekaj čukov za podporni zaklad. Obsojal sem in tudi drugi idejo trgovskega doma. Tako smo se pregrešili proti svojim tovarišem, ki študirajo lovski red, da znajo, kdaj smejo rake in zajce loviti! Kaj je potre-

ben podporni zaklad, saj nam je država pre-skrbela drago miloščino za stara leta; za malho in palico bo že in nekaj čez. Torej take revolucionarce treba markirati, treba iz-bacniti. Zletela sta dva — brez poškodbe — iz društva, drugih niso ovohali, jih niso ho-teli, ker bi sicer morali dobre dve tretjini pihniti. Trebalo je le naju ohladiti, ker sva se celo predrznila izdati jako dober koledar, — torej z nama ven. S svojim koledarjem naju niso mogli potlačiti, torej so si hoteli po-magati na drug način. Kratko: moj koledar so pobijali, bojkotirali. Mene in mojega to-variša, ki je, mimogrede rečeno, prej dve leti v društveni pisarni zastoj glasom »Mer-kurjevega« dopisa jako uspešno deloval, vrgli so iz društva in risali kot najhujša so-vražnika; agitirali so, da se naju mora povsod bojkotirati. Ni čuda, ako sem se zbal, da bi tudi moj dar bojkotirali. Za »Merkurjevo« pri-jaznost pa tudi nisem tako hvaležen, da bi mu še plačeval, raje sem izdal nekaj grošev v korist Ciril-Metodove družbe. Še celo gojenci na Studencu bi se smejali, ako bi slišali, da sem mu po teh prijaznostih od strani društva še kaj daroval. Torej, gospodje člani društva »Merkur«, nekoliko bolj brihtni pa že smete biti. Ako hočete bojkotirati mene, sovražite moj koledar, bojkotirajte in sovražite še moj revni dobiček. Sicer pa tudi nima pomena darovati društvu, ki me je zaradi delavnosti izbrisalo kot člana in me hoče le potlačiti. Mesto da me napadate in se mi grozite z odjedanjem službe in kruha, mi bodite hva-ležni, da delate dobro kupčijo z mojimi ide-jami. Ideja koledarja je bila prvotno moja! Imam priče in dokaze, da sem jo prej imel kot »Merkur«. Sedaj ste se tudi naučili, ali ne popolnoma. Ste prehitro popihali med Amerikance, kakšen mora biti koledar, da je dober.

Ako še želite kaj, Vam rad postrežem. Sem vedno na razpolago.

Fran Zelenik,
knjigovodja, ki zna tudi misliti, ne samo kimati.

FRANC JOŽEFOVA grenka voda.

Zahvala.
Povodom bolezn in smrti iskreno ljubljene, nepozabn ga soproga, oziroma očeta, gospoda
Josipa Pavšek-a
uradnika banke »Slavije«
izrekam tem potom najsrčnejšo za-hvalo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izkazano sočutje in tolažbo, kakor tudi za časteče mno-gobrojno spremstvo ob pogrebu. Oso-bito se zahvaljujem preblagorodnemu gospodu županu stolnega mesta Ljub-ljane in državnemu poslancu Ivanu Hribarju, ravnatelju g. Gerbiču, gg. pevcem »Glasbene Matic« pod vod-stvom g. M. Hubada za krasno gin-ljivo petje. Iskrena zahvala tudi vsem darovalcem prekrasnih vencev in onim, ki so mi ustno ali pismeno iz-razili svoje sožalje.
Vsem in vsakemu posebej se ope-tovano najiskrenejše zahvaljujem.
V Ljubljani, 5. oktobra 1907.
Marija Pavšek.

Leposlovni mesečnik **„Dom in Svet“** Ceno češko posteljno perje
5 kg nove-ga skub-ljenega K 9-60, bol-jšega K 12,
— belega, jako mehkega, skub-ljenega K 13 —; K 24 — snež-nobelega, n — čkega, skubljene-ga, K 30 —; K 36 —. Pošilja se franco p. o. i. povzetju. Tudi se zamenjati sil nazaj vzame proti p. o. i. poštinih stroškov. Peredikt Sachsel, Lobes 159, p. Plzen, Češko.

Sprejme se pošten, mlad 2274 3—2

črevljarski pomočnik
v trajno delo. **Ivan Ramovš**, Novi Vodmat pri Ljubljani št. 19.

Sodi, 2209 3—3
več vrst, so na prodaj pri
I. Buggenig - u,
sodarskem mojstru v Ljub-ljani, cesta na Rudolf. železnico št. 5.

Salonska garnitura
obstoječa iz zofe, dveh naslanjačev, mizice in zagrinjal je **naprodaj.**
Poizve se v **Škofjih ulicah št. 9,** II. nadstropje na desno. 2241 2—2

!!! Ugodna prilika !!!
Lepa, nova, lansko leto dovršena hiša v Straži 2252 1—1
na razpotju deželne ceste, ki vodi na Novomesto-To-plice in Žužemberg. in je oddaljena za 50 korakov od železniške postaje. V hiši se je nahajala **pro-dajalna** in je sposobna za vsako obrt. Poleg hiše je velik vrt, hlev, kozolec itd. Zraven spada en gozd, 5 velikih njiv, 4 travniki-pašniki, 2 rigo-lana vinograda in 2 nerigolana, 2 lazani občinska pravica. — Hiša in vsa ta zemljišča je cenjeno skupaj na 19-860 K, in se proda vsled v konkurz padlega lastnika na dražbi
18. oktobra ob 9. uri dopoldne v Straži.
Natančna pojasnila daje **g. Frano Wokač**, trgovec v Novem mestu.

Ivan Demšar
podkovski kovač in izdelo-vatelj vozov v Ljubljani
priporoča svojo veliko zalogo vozov po jako nizki ceni.
Sprejme se v pouk tudi več učencev.

20 lovskih psov 2127 3—3
(brakov)
oddá ceno zaradi opustitve istih knez Windischgrätzov gozdni urad Planina pri Rakeku, Kranjsko.

Ženitna ponudba
Mlad pekovski mojster samostojen, priden in pošten, pri-jetne zunanosti v jako živahnem kraju na Gorenjskem, se želi po-ročiti z dekletom v starosti 20 do 30 let s 1000 H premoženja. Pred-nost imajo one, katere imajo ve-selje do pekovske obrti. Udove ni-jo izključene, vendar brez otrok. Pi-smene ponudbe je pošiljati s foto-grafijo na naslov »Uroče srce« pošte restante Jesenice-Žužine, Gorenjsko.
2270

Pozor!
Proda se iz proste roke
vodna moč 2144 2
okoli 100 konjskih sil blizu Kranja po jako ugodni ceni. Naslov pove upravništvo »Slovenca«.

Naznanilo.
Slavnemu občinstvu se priporočam za vsa v mojo stroko spadajoča dela.
Veleupoštevam 2266
Jakob Janež
koncesijonirani vodnjaški moj-ster, Hradskega vas št. 15, Ljubljana.

Ugodna prilika!
Prodám hišo z dobro idočo go-stilno in lepim vrtom prav blizu Ljubljane, ali pa jo dam tudi v najem.
Davorin Raznožnik
Spodnja Šiška, Kolodvorska cesta 149.
2147 3—3

20 kopačev in 8 kamnolomcev 2255
dobi takoj trajno delo proti dobri plači. v akordu ali režiji. Dopise na stavbinsko podjetje **Bul fon v Feldkirchenu na Koroškrm.** 2—2

P. n. 2253 1—1
Vsem svojim čislanim odjemalcem vljudno nazna-njam, da sem se s svojo
zalogo moke na Dunajski cesti št. 16 preselil
v Kušarjevo hišo v Vegovih ulicah št. 6
in prosim, da se vsa naročila od 6. t. m. dalje do-pošljejo mojemu dosedanjemu zastopniku gospodu **Jakobu Bončarju.**
Proseč nadaljne naklonjenosti znamujem : : : : :
: z odličnim spoštovanjem :
Peter Majdič
valjni mlin na par in turbine v Jaršah pri Mengšu.

Najbolje majhen sem močič!
Pa sem lepo debelih lic.
In ta sem le zato dobil.
Ker sem Kathreinjevo kavo pil.

Vedno je mepla in Vedno nadležna
DEBELOST
English Breakfast Tea sveži iz-
redno zdrav in prijetno diši.
Edino pristen z ljubljeno prevezo iz
Einhorn - lekarne v Welsu
1 zavoj 3 K, dvojni zavoj 5 K 50 v, poskušnja
1 K 50 v, pošto posebej. 2062 6-4

3 letno pismono jam-
stvo! Brez konku-
rence v kakovosti!

Prva švicarska
sistem Boskopf pa-
tent remont. ura s
sldro z masivnim
solidnim antima-
gnetičkim kolesjem
na sldro, pristno
emaliranim kazališčem
(ne papirnato) z var-
stveno plombo za-
varovano pristno ni-
kelastim okovom,
šani-pokrovom čez
kolesje, 36 ur idoča
(ne samo 12 ur) z okra-
šenimi in pozlačenimi
kazalci, natančno re-
gulirana, s 3 letnim pi-
smenim jamstvom, ko-
mad K 5-,-, 3 komadi
K 14-,-, s sekundnim kazalcem K 6-,-, 3 kom. K 17-,-,
v pristno srebrnem okovu brez sekundnega kazalca
K 10-50, 3 kom. K 28-,-, s sekundnim kazalcem
K 13-50, 3 kom. K 38-,-.

Zamena dovoljena ali pa se vrne denar brez
odbitka.

Razpošilja po povzetju 1166 20-19

prva tovarna ur **Hanns Konrad**
c. in kr. dvorni založnik
v Mostu (Brux) šte. 1157 (Česko).
Odklikovan s c. kr. avstr. drž. orlom, zlatimi in sre-
brnimi razstavnimi svetinjami. - Ustanovlj. 1887.
Bogato ilustr. ceniki s nad 3000 slikami se na
htevo pošljejo gratis in franko.

Slovita, moderno urejena
tovarna
G. SKRBIC
Zagreb, Ilica 40
priporoča svoje obče poznate solidne in cene
žaluzije, lesene in
platnene rolete, le-
sene in železne za-
tvornice za izločbe
in prodajalne,
ter prosi naj slavno p. n.
občinstvo obrača vedno
večjo pozornost na to so-
lidno tovarno.
Ceniki in proračuni na
zahtevo zastoj.

Prodá se gostilna in mesarija

z lepim gostilniškim vrtom, pokritim kegljiščem, z dvema vrtoma za zelenjavo v nekem trgu na Spodnjem Koroškem, kjer je velika industrija. Vse je v najboljšem stanju in prometu. Zraven spada 20 oralov zemljišča (2 travnika, 2 parceli lepega gozda in 3 njive). Cena 36.000 K. 13.000 K lahko ostane vknjiženih, drugo se mora izplačati. Kupec bi moral znati slovensko in nemško.
Natančnejše podatke daje g. Dominik Kotnik, posestnik na Dobrijah, p. Guštanj, Koroško. 2217 3-8

Svetovna razstava St. Louis 1904. Najvišja odlika „GRAND PRIX“.

— Zahtevajte le: —

529 3
z varstv. znamko
GLOBUS
v rdečem pasu

GLOBUS
čistilni izvleček
ker se
ponujajo mnoga ponarejenja.

Edini izdelovatelj: Fritz Schulz ml. Akcijska družba, Lipsko.

Ustanovljena 1. 1888. **Tovarna pečij.** Ustanovljena 1. 1888.
založnik zveze ces. kralj. avstrijskih državnih uradnikov.
ALOJZIJ VEČAJ
LJUBLJANA. — Trnovo Opokarska cesta, Veliki stradan šte. 9
priporoča vsem stavbnim podjetnikom, čistili duhovščini in si občinstvu svojo ve-
liko zalogo najprejnejših in sicer od najmodernejših prešanih in poljubno bervanih
do najpriprostejših
prsternih pečij 1181 26-10
različnih vzorcev kakor renaissance, barok, gotike, secesion itd., kakor tudi šte-
ditelne in krušne peči lastnega in domačega izdelka po najnižjih cenah ter je v
svoji stroki popolnoma izveščen Ceniki na zahtevo brezplačno in franko.

Pozor! na turško: lekarna pri orlu, Ljubljana.

Priporoča naslednja preizkušena domača zdravila:
Dunajske kapljice za olajšanje bolečin v želodcu in trebuhu po 20 vin., 6 kom. 1 K.
Posrebrene odvajalne kroglice za čiščenje čreves in krvi po 70 vin., 6 kom. K 3 60.
Železnate kroglice, prevlečene s čokolado, za tvoritev krvi in ojačenje po 1 K 50 v.
Kina železnato vino izborno po svoji kemični sestavi, za tvoritev krvi pri slabotnih, tudi pri ženskah in otrocih po 2 K.
Ojačeni balzam 1 steklenica 60 vin., 6 steklenic 3 K.
Prašek proti kašlju in sok po 1 K. Sladkorčki proti kataru po 1 K 50 vin.
Čvet proti trganju (fluid) za masažo, lajša boleti K 1. 2140 5-b
Na vsa vprašanja se odgovori brezplačno. Dopolnilna pošiljatev po povzetju. Dobiva se le v

Lekarni „pri zlatem orlu“, Ljubljana.

Med Cevljarsko in Židovsko ulico (Jurčičev trg). Obstoja že nad 300 let.
Edini lastnik M. Ph. Mardetschlager, kemik.

Oddaja kavarne.

S tem vljudno naznanjam častitim gostom ter slavnemu občinstvu sploh, da sem
KAVARNO „AVSTRIJA“
z današnjim dnev oddal
gosp. Ivanu Stritarju.
Zahvaljujem se iskreno za vse dolgoletno izkazano mi zaupanje ter prosim, da ohranite to zaupanje tudi mojemu nasledniku.
Z odličnim spoštovanjem
2243 2-2 **FRANC KRVARČ.**

Prevzetje kavarne.

Vsem častitim gostom ter slav. občinstvu sploh vljudno naznanjam, da sem z današnjim dnev prevzel
KAVARNO „AVSTRIJA“
katero bom vodil z isto vestnostjo kot moj prednik. Obenem se zahvaljujem za zaupanje, ki se mi je izkazovalo v moji trgovini na Valvasorjevem trgu ter prosim, da me slav. občinstvo po-
časti tudi na novem prostoru.
Postrezal bom točno in solidno.
Z odličnim spoštovanjem
IVAN STRITAR, kavarar.

Seb. Unterhuber

Ustanovljeno 1870. lastnik **Fr. Benque** Ustanovljeno 1870.
tovarna cementa v Weissenbachu, tovarna cementnih izdelkov in umetnih kamnov,
podjetje za betonske naprave in naprave vodnjakov
Telefon št. 237 priporoča se Telefon št. 237.
v izvršitev vseh kamnoseških del in umetnega kamenja (v različnih imitacijah), kakor: posamezne dele za fasade, balkone; grobne spomenike itd.; stopnice po naročilu narejene z železno sestavo: cementne oevi (rore) z vloženo žično pletenino za napravo vodotokov itd.; plošče iz cementa (Metallique), preproste in z raznimi vzorci za tlak po cerkvah, hišah, hodnikih, kuhinjah, trotoarjih itd. — Prevzetje betonskih naprav in vodnjakov na podlagi posebnega patenta.
Portlandcement in Romancement iz Weissenbacha — Proračuni zastoj in poštine prosto. 1179 30-9

Vsako ponarejanje kaznivo
Edino pristen je
Thierryjev balzam
z zeleno znamko „redovnica“.
Cena 13 majhnih ali 6 dvojnih stek-
lenic ali 1 velika specialna steklenica
s patent. zamaškom K 5-,- franko.
Thierryjevo centifolijsko mazilo
proti vsem se tako starim ranam, vnet-
jem, ranitvam, abscesom in oteklinam
vseh vrst. Cena: 3 lončka K 3-60
se pošlje le proti povzetju ali denar
naprej. — Obe domači sredstvi sta
povsod znani in slavniti kot najboljši.
Naročila se naslavljujejo na:
Lekarnar A. Thierry v Pregradu
pri Rogaški Slatini.
Brošura s tiskani originalnih pisem gra-
tis in franko. V zalogi v skoro vseh
veljih lekarnah in medicinskih
drogerijah. 86 58-

Izvolite pisati po vzorcu!

Barhenti

in flanele modernih vzorcev, platno,
damasti, namizni prt, brisače, srajce,
kakor tudi vse platneno in bombaže-
vinasto blago, modno blago za obleko
za dame in gospode, zajamčeno dobro,
2082 priporoča 13-4
V. J. Havliček
izvozna tvrdka lanenega in modnega
blaga v Podébradech.

2141 5 3 pridatek in namestek za kavo
dobiva se povsod!

Perlro.
Francckova
Perl-rž

Za dame! 2257 52-2 Za otroke!
elegantne klobuke

ter vsakovrstne modele priporoča
A. Vivod - Mozetič
Ljubljana, Stari trg 21.

Modni salon trgovsko modnega blaga itd., itd.
Popravila klobukov ceno in fino. - Zunanja
naročila točno.

Išče se za trgovino z me-
šanim blagom na deželi
učenec

iz boljše hiše, ki je dokončal z
z dobrim uspehom ljudsko šolo
in morda tudi nekaj razredov
srednjih šol. Ponudbe naj se
pošiljajo naravnost na naslov:
Mirko Lunaček, trgovec
v Travniku pri Rakeku.

C. kr. oblastveno potrjeno 20 104 70
učilišče za krojno risanje
Franja Jesih
Ljubljana, Stari trg št. 28.
Dobi se tudi kraj po životni meri.

Szantnerjevi črevlji edini v kakovosti, lepi obliki in fini izvršitvi!

1504 16

Največja zaloga

Zimskih črevljev za gospode, gospe in otroke.
Dokolenic (kamašen) za lovce in gozdarje.
Črevljev za dom v izvrstnih oblikah po zmernih cenah.
Moški čevlji od K 8.— naprej. **Ženski čevlji**, nizki, od K 4.80 naprej. **Ženski čevlji**, visoki, od K 8.50 naprej.
 Trgovci dobijo primeren popust.

Prva in največja zaloga črevljev na Kranjskem
= F. SZANTNER =
 Ljubljana, Šelenburgove ulice 4, Ljubljana.
 Ceniki zastoj in poštne prosto. Zunanja naročila proti povzetju.

Oklic.

V ponedeljek, dne 14. t. m., prodalo se bode na prostovoljni javni dražbi na drobno Antonu Lampetu v Crnem vrhu nad Idrijo
lastno posestvo
 kakor: njive, travniki, gozdovi, vrtovi in hiša št. 28 v Crnem vrhu (ki do naša sama z vrtom letnih 600 K) — vse to pod jako ugodnimi pogoji.
 Natančnejši podatki na licu mesta.

2262 3-1

Naznanilo. Podpisani si usojam vljudno naznaniti sl. občinstvu, da bodem v nedeljo, dne 6. oktobra otvoril svojo novo urejeno gostilno in prenočišče na „stari pošti“ v Medvodah.

Točil bodem le samo dobra, pristna vina, skrbel za točno postrežbo, kakor tudi za topla in mrzla jedila. — Povodom otvoritve bode svirala domača godba ob vsakem vremenu.
 Za mnogobrojni obisk se najtopleje priporoča

Julij Novljan, gostilničar.

Oznanilo.

Na c. kr. umetno obrtni strokovni šoli v Ljubljani se prično

zimski kurzi za stavbne obrtnike
 (zidarje, tesarje in kamnoseke)

v ponedeljek, dne 4. novembra letos.

Vsak kurz obsega tri zimske petmesečne tečaje.

Za vstop je treba starosti 18 let, učnega izpričevala zidarskega, tesarkega ali kamnoseškega obrta in toliko šolske izobrazbe, da more obiskovalec z uspehom slediti pouku.

V obče se zahteva znanje, kakršno se pridobi z obiskom dvorazredne obrtne nadaljevalne šole.

Vpisovanje se vrši zadnji teden meseca oktobra.

Natančnejša pojasnila daje ravnateljstvo.

2263 3-1

V Ljubljani, 1. oktobra 1907.

C. kr. ravnateljstvo.

FELIKS TOMAN

stavbeni in umetni kamnoseški mojster
 Ljubljana, Resljeva cesta šte. 30.

Največja zaloga — velika
 . . . izbira vsakovrstnih . . .

:: nagrobnih spomenikov ::

Lastni izdelki.

Piramide in obeliski iz črnega švedskega granita, sijenita in labradorja. Nagrobni križi iz belega kararskega, krastalskega in kraškega marmorja.

Naprava in prestavljanje
 kompletnih rakev in monumentov.

Solidni proizvod z najcenejšimi pogoji.
 Načrti in proračuni brezplačno.

2249 3-1

Vzprejema naročila po pošti

Najnižje cene!

Slavnemu občinstvu, zlasti čast. duhovščini, učitelstvu in dijaštvu naznaja otvoritev svoje

trgovine s papirjem in šolskimi potrebščinami

v Ljubljani, Poljanska cesta 12 (poleg nove gimnazije).

in prosi blagohotnega obiska.

A. ŠKULJ.

2244 6-2

Izvrstno blago!

Ob večjem nakupu večji izsodn popust

Naznanilo.

Vljudno naznanjam, da se nahaja moja

odvetniška pisarna

v novem poslopju „Kmetijske posojilnice“ na vogalu Cigaletove ulice in Janez Jrdinove ulice poleg justičnega poslopja, nasproti c. k. glavni davkariji.

Uhod: Janez Jrdinova ulica šte. 8.

(Novo otvorjena ulica od Dunajske ceste čez poprejšnji vrt stare deželne bolnice.)

Telefon št. 66.

Dr. Albin Kapus, odvetnik.

2267 3-1

Podružnica
 v Spljetu.

Delniška glavnica
 K 2.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Stritarjeve ulice šte. 2

sprejema vloge na knjižice in tekoči račun ter je obrestuje od dne vloge do dne vzdiga po 4 1/2 %.

Podružnica
 v Celovcu.

Rezervni fond
 K 200.000.

Panorama international

2205 Pod Trančo 2. 1 1

Razstavljeno od nedelje, 6. okt.
do všt. sobote 12. oktobra:

Otok Java

Ustanovljeno 1862. Telefon šte. 584

RUDOLF GERBUTH
c. kr. dvor. mašinst

DUNAJ (WIEN), VII., KAISERSTRASSE 71
na vogalu Burggasse.

Zaloga ognjišč, štedilnikov in strojnih ognjišč
za vsako porabo od navadne do najfinejših in najlepših
izpeljave, v vseh velikostih, črne ali bogato
emalirane.

Okrogle peči za regulirati od 15 K višje.

Sušilnice, plinove peči, kamini.

Želazne peči s pečnicami za 2 ali 3 sobe.

Vse vrste peči tudi s trajnim gorenjem.

Patent-vložki
za glinaste peči.

1881 18-6

Zahtevajte brezplačno dopisil'atev mojega ilustr.
cenika z nad 1000 slikami. —
Jamstvo več let. Vsako nepopolno blago se vzame
nazaj za popolni znesek.

Slika 1/2 nav. velikosti. 611 29

St. 365
srebrna dam-
skaremont. gl. 3-50

St. 322
srebrna moška
remont. 3-50

St. 337.
srebrna s sidro
15 kamnov 5-
dvojni plašč 6-50

St. 341, srebrna s sidro
dvojniplašč 15 kam-
nov, posebno
močna 7-9-50

Anton Kliffmann,

največja tovarniška zaloga ur, zlatine in srebrnine.
Izvoz v vse dežele. Maribor L5., Stajersko.

Krojaškega pomočnika

sprejme za trajno delo **Josip
Paulin,** Kandija Novomesto.

2271

Na prodaj je več 2226 3-2

lepih hrastov.

Več se izve pri g. dr. Maksimi-
lijanu pl. Wurzbachu na Bregu št. 10.

DELOVODJO- strokovnjaka

ki je popolnoma več izdelovati vsako-
vrstne cementne izdelke,

2 98 3 sprejme **A. KOB** v Borovnici.

Iščem

zastopnika

za Kranjsko in Štajersko

kateri je dobro vpeljan po špecerij-
skih in delikatesnih trgovinah, gostil-
nah ter kavarnah. — Pismene ponudbe
je nasloviti: »Izvrsten zaslu-
šek 1908« na upravništvo »Slo-
venca«.

2232 3-2

Naznanilo.

Dovoljujem si vljudno naznaniti, da sem 4. t. m. otvorila

Pred Škofijo šte. 19

trgovino s konfekcijo za dame,
== gospode, dečke in deklice. ==

Prosim torej cenj. p. n. odjemalce, da si blagovolijo ogledati
mojo samo z novostmi bogato založeno zalogo, ter
vljudno pripomnim, da mi bo mogoče sl. občinstvu najbolje,
najsolidneje in najceneje postreči, ker imam blago le iz prvih
tovarn. — V nadi, da me bodo moji cenjeni odjemalci še na-
dalje počastili s svojim obiskom, beležim

2257 3-1

z odličnim spoštovanjem

A. Lukić

bivša poslovodkinja F. M. NETSCHEK.

Panorama Kosmorama

v Ljubljani

Dvorni trg šte. 3,

pod „Narodno kavarno“

Električna razsvetljava.

Od 6. do všt. 12. oktobra 1907:

Grško

krasna serija.

V najem se dà takoj 2248 2-

zemljišče

blizu topničarske vojašnice, katero meri
1 1/2, orala. Vpraša naj se v Ljubljani,
Sv. Petra nasip 37, I. nadstropje.

2264 3-1

Naznanilo.

Poleg že obstoječih naprav, ki naj podkrepijo varčnost,
smo vpeljali sedaj še

domače hranilnice,

napravo, ki je v Severni Ameriki udomačena že leta in leta, in
ki so jo nedavno tudi v Avstriji sprejele posamezne hranilnice.

Domača hranil-
nica omogočuje
hranilcu, da vsak
čas shrani majhne
zneske, in nahr-
njeni denar, kobrž
iznaša eno krono,
obreston. naloži.

Ta namen se do-
seže s tem, da izro-
čimo vsakemu,

Ključek od hranilnika hranimo mi.

Vložna knjižica, h kateri se izda hranilnik, se mora
vselej glasiti na ime vložnika. Ena in ista oseba prejme le
eno vložno knjižico.

Hranilnik se odpre in denar v njem se prešteje v pričo
stranke. Ako znaša prešteti denar vsaj eno krono, se vpiše
znesek v dotično vložno knjižico.

Stranki izplačati v gotovini ves denar ali le del zneska,
ki se je nahajal v hranilniku, ko se je odprl, je nedopustno;
tudi se ne izvrši izplačilo na vložno knjižico takega dne,
katerega se je opravila kaka vloga, vse druge dni se pa
lahko vzdignejo vloge do pridržanega zneska štirih kron.

Ta znesek se izplača, kadar se hranilnik vrne še poraben.

Podrobna določila o izdaji domačih hranilnic so pri-
dejana vsaki vložni knjižici tega hranilnega oddelka. Ustna
pojasnila dajemo ob navadnih uradnih urah.

V Ljubljani, dne 1. oktobra 1907.

Ravnateljstvo Kranjske hranilnice.

kdor zahteva zaprt
hranilnik ter dotičn.
vložno knjižico,
ako vloži pri nas
štiri krone. Ta zne-
sek, ki je v varščino
za vrnitev nepoško-
dov. hranilnika, ki
ostane naša last, se
obrestuje kakor
vsaka druga vloga.

Zaščitna znamka „Sidro“

Liniment Capsici com.

Nadomestek za
Sidro-Pain-Expeller

Je splošno priznana kot izvrstno bol blažujoče in
odvodno mazilo pri prehlajenju itd.; cena 80 v.
K 1'40 in K 2 se dobiva v vseh lekarnah.

Pri nakupovanju tega povsod priljubljenega domačega
sredstva, naj se jemljejo le originalne steklenice v škatljah z
našo zaščitno znamko „Sidro“ potem se je gotovo prejel
originalni izdelek.

Richterjeva lekarna
pri „zlatem levu“ v Pragi
Elisabethgasse šte. 5 nova.
Dnevno razpošiljanje.
2265 (40-1)

Pekarija

se odda v najem pod jako ugod-
nim pogojem v St. Vidu pri Zati-
čini. Nastop takoj. — Več se
izve pri **FR. ZORCU**, trgovcu
Sv. Petra cesta 23. 2220 3-3

Rane

vanke vrste se morajo skrbno varovati pred
vsako nesnago,
ker se po tej lahko vsaka tudi najmanjša rana razvije v
selo hudo, težko ozdravljivo rano. Že 40 let se je iz-
kazalo mešeno vlažno mazilo, tako imenovano praško
domače mazilo kot zanesljivo sredstvo za obvezo.
To zdravi rane čiste, olajšuje iste, olajšuje vnetje
in bolečino, hladi in pospešuje zaceljenje.

Razpošilja se vsak dan.

1 pulica 70 vin., pol pulice
50 vinarjev. Proti predplačilu
K 3'15 se pošlje 4 pulice,
ali K 7'— 10 pulic poštne
prosto na vsako postajo avstro-
ograrske monarhije.

Vsi deli embalaže imajo
zakonito deponovano
varstveno znamko.

Glavna zaloga

B. FRAGNER, c. kr. dvorni dobavitelj
lekarna „pri črnem orlu“
Praga, Malá strana; egel Nerudove ul. 203.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogrske, v Ljub-
ljani se dobi pri gg. lekarnih: G. Piccoli, U.
pl. Trakóczy, M. Hardtschlagger, J. Mayr.

2172 2

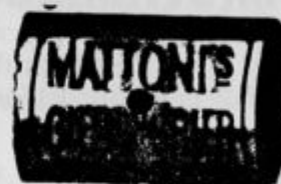

Potniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
za nesljivo potovati naj se obrnejo
na **Simona Hmelečka**
v Ljubljani Kolodvorske ulice 28.
Kšakourstva Pojasnila doje se brezplačno.

Išče se za kinematograf igralec klavirja

Naslov pove upravn. „Slovenca“. 2219 2-2

Raba tega v zamašek
vžganega znamenja in ru-
deče vrelske etikete se
priporoča kot varstvo proti
pogostim ponaredbam

Giesshüblske kisle vode.

IX

Izvirnik: Giesshübl Sauerbrunn,
tole. postaja, zdravilne kopališče pri Karlovi vrtih
Prospekti sastonj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih
posredniških prodajalnicah in trgovinah s jestvinami in
som.

Zaloga pri **Mihael Kastner-ju** in **Peter Losenk-u**
v Ljubljani. 114 52-5

Da se izognejo prevaram, naj zahtevajo
p. n. konsumentje, da se jim Giesshüblerjeve ste-
klenice odpro ob njih navzočnosti, da morejo opa-
ziti vžig na zamašku.

Izurjene šivilje za slamnike

za trajno, dobro plačano delo
sprejme tovarna za damske
slamnike **Siegfried Orn-
stein, Dunaj 6, Theobald-
gasse šte. 13.** 2183 5-6

Delniška družba „ZDRUŽENIH PIVOVAREN“ Žalec in Laško

— priporoča svoje **izborna pivo.** — Specialiteta: „**Salvator**“ (črno pivo a la monakovsko). —

Zaloga Spodnja Šiška (telefon št. 187).

— Pošiljati na dom sprejema restavracije „**Narodnega Doma**“ g. Kržišnik. (Telefon št. 82.) —

Porna žaga Deghenghi v Ljubljani
kupuje proti gotovini

hrastove dila

I laško colo debele in od 5 col naprej široke, ter plačuje iste po 14 vinarjev I laško colo, postavljene franko Ljubljana državni kolodvor Šiška.

Kupuje tudi hrastove hlode in frize.

OGLASI!

NEW-YORK in LONDON

nista priznala niti evropski ce lini ter je velika tovarna srebrnih prisiljena, oddati vso svojo zalogo zgoi proti majhnemu plačilu delavnih moči Pooblaščen sem izvršiti ta nalog. Po šiljam torej vsakomur sledečo predmet le proti temu, da se mi povrne

- gld. 6'90 in sicer:
- 6 komadov najfinjših namiznih re-
zev s pristno angleško klinjo;
 - 6 kom. amer. pat. srebrnih vilic b
anega komada.
 - 6 kom. amer. pat. srebrnih jedilnih
žlic;
 - 12 kom. amer. pat. srebrnih kavni-
žlic;
 - 1 kom. amar. pat. srebrna zajema-
nica za juho;
 - 1 kom. amer. pat. srebrna zajema-
nica za mleko;
 - 6 kom. ang. Viktorija čajnik za po-
klado;
 - 2 kom. efektivnih namiznih svečnikov;
 - 1 kom. cedilnik za čaj;
 - 1 kom. najfin. sipalnice za sladkor.

42 komadov skupaj samo gld. 6'90.
Vseh teh 42 predmetov je popre-
stalo gld. 40 ter jih je moči sedaj dobiti
po tej minimalni ceni gld. 6'90. Ame-
ricansko pat. srebro je znano, je skosi
in skozi bela kovina, ki obdrži boje
srebra 24 let, za kar se garantuje. V
najboljši dokaz, da leta inerat ne te-
melji na nikakršni slepariji, zaveza-

em se s tem javno, vsakemu, kateremu ne bi bilo
blago všeč, povrniti brez zadržka znesek in naj nikdo
ne zamudi ugodne prilike, da si omisli to krasno
garnituro, ki je posebno prikladna kot prekrasno

ženitovanjska in priložnostna darila
kakor tudi za vsako boljše gospodarstvo.

Dobiva se edino le v 2854 1

A. HIRSCHBERG-a
ekspozitni hiši američanskega pat. srebrnega blaga
na Dunaji II., Rembrandtstr.
19 S. L. Telefon 14597.

Pošilja se v provincijo proti povzetju,
ali če se znesek naprej vpošlje.
Čistilni prašek za njo 10 kr.
Pristno le z zraven natiskano varst-
veno znamko (zdrava kovina).
Ivleček iz pohvalnih pisem.

Bil sem s pošiljateljico krasno garnituro jako
zadovoljen.

Ljubljana.
Oton Bartusch, c. in kr. stotnik v 27. pešpolki.

S pat. srebrno garnituro sem jako zadovoljen
Tomaž Rožanc, dekan v Mariboru.

Ker je vaša garnitura v gospodinjstvu jako
koristna, prosim, da mi pošljete še jedno.

St. Pavel pri Preboldu.

Kamil Böhmer, okrožni in tovarniški sodnik.

S poslanim namiznim orodjem sem zelo za-
dovoljen. — Mihael Kovačević, ravnatelj pomočnik uradov
dež. pri vladi v Sarajevu. — Sarajevo 22. okt. 1904

I. južnoštajerska kamnoseška industrijska družba Celje

Nove ulice šte. 11. 1044 26-1
Lastniki: Robert Diehl, Ant. Kolenc, Fr. Strupi.

Stavbena in umetna kamnoseška obrt s strojnim obratom. Podobarski
atelije. Izvrševanje vseh stavbenih del kakor: stopnjic, podbojev, fasad, nastavkov
itd. iz različnih kamenov in cementa.
**Specijalna delavnica in podobarski atelije za umetna cer-
kvena dela** kakor: altarjev, prižnic, obhajilnih miz, krstnih in kropilnih
karnov itd.
Tlakovanje cerkva, dvoran, in hodnikov s šamotnim ali cementnim tlakom.

Izdelovanje
pohištvenih plošč iz
različnih ter najbolj
idolih marmornih
vrst v vseh oblikah

**Mnogobrojna za-
loga grobnih
spomenikov**
iz različnih
marmornih vrst
granitov in sijenitov
po raznovrstnih
narisih in po
najnižjih cenah.

I. Naprava
sidanih ali betoni-
ranih rodinskih
rakov (grobišč)

Popravljanja
spomenikov ter
udelovanja napisov
v iste

Brušenje, poliranje
in struganje kamena
s stroji

Strokovno
dovršene risbe in
načrte kakor tudi
proračune na zahte-
vanje brezplačno

Registriran vzorec. **Bajna iluzija!** Oblastveno varovano.
1974 **Najlepši kras božičnega drevesca** 15-1
ki bi ga ne smela pogrešati nobena krščanska družina, je moje izboljšano
briljantno angel. zvonilo za božično drevo št. 1
popolnoma iz kovine s 6 pozlač. angelci 30 cm vis. Garantira se za funkcijoniranje.

Gorki zrak treh prižganih sveč vrti gonilno
kolo, nanje pritrjeni izboljšani jekleni be-
tički pa udarjajo na troje zvoncev in blago-
zvončno, srebrnočisto zvonjenje zadoni,
mlado in staro prestavljajoč v božično
blaženost. Kos stane s kartonom in na-
vodilom vred K 150.

3 kosi	K 4-25	9 kosov	K 12-
4 "	" 5-50	12 "	" 15-
6 kosov	" 8-	24 "	" 29-
36 kosov	K 43-50		
50 "	" 58-		
100 "	" 112-		

Št. 2. Ravnotisto angelsko zvonilo za bo-
žično drevesce, izvršeno velelegantno in
posebno fino ponikljano, s sukanimi ste-
brliči za zvonce in tremi prekrasno žare-
čimi srebr. lametastimi rožami, ki potem,
ko so prižgane sveče, prekrasno odse-
vajo, kos s kart. in navod. vred K 2-

3 kosi	K 5-50	9 kosov	K 15-50
4 "	" 7-25	12 "	" 20-25
6 kosov	" 10-50	24 "	" 39-50
36 kosov	K 57-50		
50 "	" 77-50		
100 "	" 150-		

Najnovejši
stekl. nakit za božično drevesce
12 kos. sortiranih, skrbno zaviti v kartonu, po velikosti
in levrstvi po K -40, -60, -70, -80, 1-
1-20, 1-50, 2-1, 6 kos. kartonu, po velikosti in izvršitvi
po K -75, -90, 1-1, 1-20. Lameta, angelski
lasci, srebrni ali zlati, kuvert K -10, dica za orehe
100 kosov K -20, verižice iz steklenih kroglic, 1 in
pol do 3 metra dolge, po velikosti kroglic K -90,
-95, 1-20, 1-40. Srebrne 24 kosov v kartonu K -50,
večje 15 kosov v kartonu K -58, držalci za sveče,
tucat K -50.

Prosimo zahtevajte katalog.
Božična nagrada. Vsak p. n. kupec, ki od 1. sept. do 30. nov. pisмено enkrat naroči
za božično nagrado alarmno budiko št. 4343 s po noči svetlečim se
Zamena dovoljena ali denar nazaj, torej brez rizika!

Podlaga se po povzetju ali denar naprej. Najpripravnije se naroča na odrezka postne nakaznice. Neobhodno je potrebno, da se pri na-
ročavi opamti, ali naj se pošlje blago po povzetju ali če je denar odposlan po nakaznici. Tudi je v korist vsakemu naročitelju, da
naroči, čim la mogoče, blago še pred 15. decembrom, ker pošta po 15. decembru zaradi hudega snega ne more dostavljati tako
hitro, kakor ob navadnem času. Naslavljajte naročbe zatorej pravočasno na naslov:

tvornica ur v Mostu ces. in kralj. dvorni dobavitelj v Mostu
JAN KONRAD št. 1940 na Češkem

Zahtevajte moj najnovejši glavni katalog s 3000 slikami, ki vam ga takoj pošljem zastonj in poštne prosto.

Pri damah

ne pomeni reklama nič, le
dejstva govore.

Poizkusite torej vsaj enkrat

ELLA-kréme

ki pomladi obraz in osveži kožo. Ogrei
lišaji, pege izginejo. Ne samo plemen-
ite dame in umetnice tu in inozemlja
priznavajo to kot najboljšo in najzanes-
ljivejšo sredstvo, ampak vse žensko
sploh. Cena 1, 2, 3 in 5 kron. 1726

ELLA-kreme-milo K 1
ELLA-umivalna voda K 1 in 2
ELLA-lepotilo K 1-20, 3-40, 3 in 4.

Po uporabi ene porcije omenjenih iz-
delkov **gotov uspeh**

Baros Gábor

tovarna za toaletične pred-
mete in kozmetične izdelke.

Centralna prodajalna in pisarna: Bu-
dimpešta: VII. Dohany utca 1, zaloga
49, telefon 8-72; tovarna: I. Varasmajor
utca 42 (lastna hiša) telefon 45-45. —

Razpošilja se dvakrat na dan proti po-
vzetju ali če se pošlje denar naprej.

Trgovina z oblačilnim blagom!
Marija Rovšek,
Ljubljana, Kolodvorske ulice šte. 35
nasproti „Tišlerjeve gostilne“. Največja za-
loga izgotovljenih oblek, zimskih sukenj in havelokov
domačega izdelka. — Velika izbor klobukov,
kovčgov, dežnikov, čevljev, perila in raznega
drugega blaga. — Ker dobivam blago naravnost iz
tovarn, mi je mogoče postreči z najboljšim in svežim
blagom po najnižjih cenah. Priporočam se prav tople
preč. duhovščini, p. n. občinstvu iz mesta in z dežele,
posebno vsem potnikom, ki odhajate v Ameriko ali
prihajate nazaj. — Predno si nakupite obleko, ogledjte
si mojo zalogo in prepričali se bode, da prodajam
najboljše blago po zelo nizkih cenah brez konkurence.
Z velespoštovanjem 2519 52-44

Ne kupite nobene ure
dokler niste prejeli mojega velikega cenika

gld. 1-50

gld. 3-50

niel. Roskopf uro	gld. 1-50
srebrno	3-
z dvojnimi pokrovom	4-
z 3 srebr.	5-
plask. jeklene ure	3-50
prave Roskopf-patent.	4-50
prave „Omega“	4-50
srebr. oklopne verižice	1-
14karatne zlate ure	8-50
14karatne zlate verižice	10-
14karatni zlati prstani	8-
stenske ure 70 cm	3-50
z bitjem liki zvonu	5-
z godbo	6-
s kukavico	2-50
kubinske ure	2-50
budilke	1-20
budilke ponoči svetleče	1-50
budilke z bitjem in	
zvonjenjem liki zvonu	2-50

Triletno pisмено jamstvo za neprimerno denar nazaj.
Razpošilja po povzetju urar, zapriseženi sodni cenilec
Maks Böhmel, Dunaj, VI., Margarethenstr. 25
(v lastni hiši). Zahtevajte moj cenik
z 3000 slikami zastonj in poštne prosto 198 52-7

VZAJEMNO PODPORNO DRUŠTVO V LJUBLJANI

Kongresni trg 19 — registrovana zadruga z omejenim poroštvom — Kongresni trg 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 9. do 12. ure **po 4 3/4 0** to je. daje za 200 kron 9 kron 50 vin. na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Kentui davek plača hranilnica sama. — Najsigurnejša prilika za štedenje!

1949 52-1 Kanonik A. Kalan l. r., predsednik. Kanonik J. Sušnik l. r., podpredsednik.

Izdajatelj: Dr. Ignacij Žitnik. Tisk »Katoške Tiskarne«. Odgovorni urednik: Mihael Moškerc.

Predstave se vršijo
v delavnikih od 5.
do 9. ure popoldne,
ob nedeljah in praz-
nikih od 10. do 11. ure
predpoldne in od 3.
do 9. ure popoldne.

Kinematograf EDISON

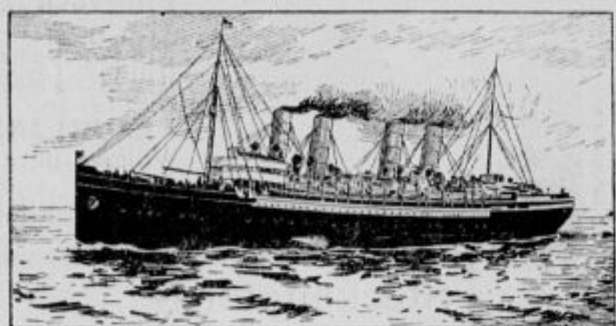
:: Dunajska cesta nasproti kavarne „Europa“. ::

Danes v soboto nov spored.

2124

Vsak četrtek in
soboto od 3. do
6. ure popoldne
predstava za
dijake po zni-
žani ceni. ::

Najcenejša vožnja v Ameriko.

E. Kristan

oblastveno koncesijoni-
rana potovalna pisarna

za

Ameriko

v Ljubljani Kolodvorske ulice št. 41

71 52-48

Najcenejša vožnja v Ameriko.

Stavbeno, umetno in konstruk-
cijsko ključavničarstvo.

Hidraulične vidre in sesalke

Josip Weibl

J. Spreitzer-ja nasl.

LJUBLJANA, Šlomškova ulica 4.

priloga se slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini v izdelovanje vseh v to stroko spa-
dajočih predmetov: žično omrežje na stroj, obhajilne mize, ograje na mirodvoru
obmejno omrežje, večna vrata, balkoni, verande, stolpne kriše, štedilnike, strele-
vođe, železna okna, železne stole itd.

Specijaliteta: valjoni zastori in solnčne plahte po najnovejšem sistemu s samodvigalnimi
operami brez vijakov.

Hamburg-Amerika Linie

Vožnja traja
dni 6 dni

izvrstna prilika za potovanje
je in ostane

z najnovejšimi leta 1905 in 06 zgrajenimi velikanskimi parniki

„Amerika“ 24.000 ton

„Kaiserin Augusta-Victoria“ 25.000 ton

toraj še enkrat večji
kakor do sedaj veliki parniki z 8-12.000 tonami

Pojasnila daje zastopnik:

Ljubljana

Fr. Seunig,

Kolodvorske-ulice št. 28

Odhod iz Ljubljane vsaki ponedeljek, torek in četrtek v tednu.

Odlikovan z zlatim za-
služnim križcem s krono.

C. kr. priv.

prva češka

Ustanovljeno 1869.

3-5 letno jamstvo.

orgelj in harmonijev

tovarna J. Tuček-a, Kutnähora, Češko

gradi in dobavlja:

orglje vseh velikosti, sistemov in slogov
harmonije sistema na pihala (Cottage-orglje)
piano in pianino najmodernejše konstrukcije.

Nizke cene. Tudi na obroke.

Od ustanovitve je bilo izgotovljenih 6000 instrumentov.
Ilustrovani prospekti o orglah, harmonijah in pianih
zastonj in franko. 912 26-23

FILIP LAZAR,

mizarski mojster, Jesenice, Gorenjsko

priloga sl. p. n. občinstvu svojo

veliko zalogo

hišne oprave

iz mehkega in trdega lesa. vsakovrstnih stolov, miz,
madracev in žimnio. — V zalogi imam veliko izbero

krst (mrtvaških trug)

od najpriprostejše do najfinejše in pa po najnižjih cenah
brez konkurence!

832 11

Prva kranjska zaloga vina

iz raznih odlik. kleti in lastnih vinogradov

Kolizej štev. 130, Ljubljana.

Vino je pod pregledom kmetijsko-kemičnega
— preizkuševališča za Kranjsko v Ljubljani.

V zalogi se nahaja Vermouth, konjak, rum, tropinovec
i. t. d., kakor tudi druga desertna vina v steklenicah.

2235 10-2

Pozor!

Pozor!

Največja zaloga nagrobnih spomenikov

katere imam v zalogi iz vseh vrst marmorjev, umetno izdelane;
ravnotako so v zalogi

nagrobni okviri.

Preč. duhovščini in slav. občinstvu se priporočam za vsa
umetna cerkvena in stavbinska dela po zmernih cenah.

Nagrobne spomenike prodajam radi preselitve obrti po
zelo nizkih cenah.

Z velespoštovanjem

2042 8-5

Ignacij Čamernik

kamnosek, Komenskega ulice 26 v Ljubljani.

rodpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno
blago za bandera, baldahine, raznobarvne
plašče, kazule, pluviale, dalmatike, ve-
lume, albe, koretelje, prte itd

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema
tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popra-
vila. — Izdeluje ročno in pošteno po najnižji ceni
bandera in vse drugo obleko.

Prečastite gospode prosim, da se blagovolijo pri naročilih
osirati na domačo trdko ter ne uvažujejo tujih trdk, dra-
žtev in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenejšo postrežbo in najnižje
ceno, zatrjuje, da bode hvaležna tudi za najmanjše naročilo.

Najodličnejšim spoštovanjem se priporoča 2803 26-32

Ana Hofbauer,

imejateljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode
v Ljubljani, Wolfsove ulice 4.

OSREDNJA BANKA

ČESKIH HRANILNIC, Podružnica: DUNAJ,
I., Wipplingerstr. 22.
(Ustřední banka českých spořitelén)

Vloge na knjižice in račun 4% in 4 1/2%.
Kupovanje in prodaja vredn. papirjev.
Uprava in čuvalna zaloga brezplačno.

Posojila okrajem, mestom, občinam in drugim javnim korporacijam proti amortizaciji na
4% in 1/2%, upravne pristojbine. Financiranje javnih podjetij. Emisija lastnih 4% ban-
kovnih obligacij, katere uživajo pupilarno sigurnost in se smejo rabiti za vsakovrstne kavnice.

Del. kap. 7.000.000.—
Telegrami: „Sporobanka“.
Depozitiranje kavnj in
vadij raznih vrst.
Eskont menjic samo
denarnih zavodov.
Bankovne informacije
in svete brezplačno.

Telefon 12.1017.

Telefon 12.1017.

Pri nakupovanju
= suknenega =
in manufakturnega
= blaga =
se opozarja na trdke

HUGO IHL

v Ljubljani
Špitalske ulice šte. 4.
Velika zaloga
suknenih ostankov.

Najnižje cene.
Največji izbor.
Preobleke. Popravila.
L. Mikusch
tovarna dežnikov,
Ljubljana, Mestni trg 15.

Tovarna
23
= stole =
Franceta Švigeljna
na Bregu, pošta Borovnica, Kranjsko,
izdeluje
vsakovrstne stole

od preprostih do najfinejših po
najnižjih cenah brez konkurence
ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo zastonj
in franco

Najbogatejšo zalogo in najrazno-
2005 52-2 vrstnejšo izbiro
klavirjev in harmonijev ima
Alojzij Kracmer
izdelovalec klavirjev in sodno za-
prisoženi zvedenec
Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 4.

Vedno so v za-
logi preigrani pa
brezhibni klavirji.
Pravzamen ubira-
nje in popraviljanje
vseh sistemov.
Glavno zastop-
stvo dvornih firm
L. Bösendorfer na
Dunaju, Gebrüder Stingl na Dunaju, August Förster
v Lößau, Th. Mannborg v Lipskem. Za vsak pri-
meni kupljen klavir docela jamčim. — Najnižja
izposojevalnina. — Delna plačila.

Fotografični zavod
Julij Müller

ustanovljen v letu 1870

uljudno naznanja svo-
jim cenj. odjemalcem,
da ostane do 1. nov. za
nove posnetke radi pre-
zidave in razširjenja, za-
prt; pač pa se spreje-
majo poznejša in druga
naročila v poslopu
„Hotela Lloyd“ na-
sproti „Hotel Uniona“.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

je sprejela s 1. septembrom t. l. sledeča dela
v komisijsko zalogo:

**Valvasor, Johann Weichard Freicherr von: Die
Ehre des Herzogthums Krain.** Laibach-Nürnberg
1689. 4 Bände. (Strani 54 + 7 + 696, 836, 396 + 730, 612 + 74).
Rudolfswerth 1877-79.

**Na razpolago je samo še 9 popolnih izvodov
po K 80.—**

Razun tega se dobijo še sledeči popolni zvezki, ki se po
znižani ceni tudi posamno oddajo:

Zvezek II. Vsebina: Von den alten und ältesten Einwohnern des Lan-
des Crain. Von den alten Steinschriften und ausgegrabenen
Müntz etc. Von der Crainerisch-Sclavontschen Sprache, wie
auch Sitten und Gebräuchen in Crain. Von den Heiligen,
Patriarchen, Bischöffen, Orden und Pfarren in Crain. Strani
836. K 12.—

Zvezek III. Vsebina: Von der Regierung, Regiments-Würden und
andern Ehren-Aemtern etc. in Crain. Von den Landesfürsten
und Hertzogen in Crain. Von den Städten, Märkten, Schlös-
sern und Klöstern in Crain. Strani 396 + 730. K 20.—

Zvezek IV. Vsebina: Von denen so wol Türkischen als Christlichen
Greutz-Oertern bey Crain. Von den Kriegs-Geschichten der
Japydier und Carner vor Christi Geburt. Von den Jahr-
Geschichten in Crain nach Christi Geburt biss an die Oester-
reichische Regierung. Register. Strani 612 + 74. K 8.—

Poleg tega se dobe tudi še posamezne številke za izpopolnitev
nepopolnih izvodov.

Wolf-Cigale, Deutsch-slovenisches Wörterbuch. Laibach 1860.
2 zvezka. XIII + 2012 strani. Znižana cena, broš. K 5.—,
vez v 1/2, usnje K 10.—

Wolf-Pleteršnik, Slovensko-nemški slovar. Ljubljana 1894/5.
XVI + 883 + 998 + IX strani, 2 zvezka. Znižana cena,
broš. K 16.—, v 1/2, usnjatih vezavah K 22.—

**Verhovec, I. Professor, Die wohlöbl. landesfürstl. Haupt-
stadt Laibach. Kulturhistorische Bilder aus Laibachs Ver-
gangenheit.** Laibach 1886. Mit 1 Plane der Stadt Laibach vom
J. 1745. — 213 strani. K 2.50. Izborna kulturno-zgodovinsko
delo, do sedaj še malo znano, ker je izšlo v samozaložbi pi-
sateljevi.

**Verhovec, I. profesor, Dve predavanji o ljubljanskih poko-
pališčih.** Ljubljana 1901. 23 strani, K —60.

**Vrhovec, I. Professor, Die Pest in Laibach. Nach Archivalien
des Laibacher Stadtarchivs.** Laibach 1899. — 33 strani. K —60.
— Der schwäbische Chronist Burghard Zink und eine interessante
Schule zu Reinfritz in Unterkrain. Laibach 1900. — 16 strani.
K —60.

Sohumi, Fr., Urkunden- und Regestenbuch des Herzogtums Krain.
I. Band. 777—1200. Laibach 1882/3. — 210 strani. Znižana
cena. K 2.50.

— II. Band. 1200—1269. Laibach 1884 u. 7. — 470 strani. Znižana
cena. K 2.50.

**Sohumi, Fr., Archiv für Heimatkunde. Geschichtsforschungen,
Quellen, Urkunden und Regesten.** I. Band. Laibach 1882/3.
VIII + 338 strani. Znižana cena. K 2.50.

— II. Band. Laibach 1884 u. 7. III + 393 strani. Znižana cena. K 2.50.

Kos, dr. Fr., Gradivo za zgodovino Slovencev v srednjem veku.
I. knjiga (1.501—800). Ljubljana, 1903. LXXX + 416 strani. K 8.—

— II. knjiga (1.801—1000). Ljubljana, 1906. LXXXIV + 514 strani. K 10.—

**Sveto pismo stare in nove zaveze z razlaganjem poleg nemškega,
etc.** Ljubljana, 1856/7 6 zvezkov. Znižana cena K 12.—,
vezano K 22.—

**Mitternütznern-Malovrh, Slovani v iztočni Pustriški dolini na
Tirolskem.** 1880. — K —60.

Radios, Maria Theresia und das Land Krain 1740—1780. — 1881.
K 1.40.

Dalje priporočamo:

Leposlovna knjižnica:

I. zvezek: Bourget, Razporoka, Roman. K 2.—, eleg. vez K 3.—.
II. zvezek: Turgenjev, Stepni kralj Lear. Povest. — Stepnjak, Hiša ob
Volgi. K 1.20, eleg. vez. K 2.20.

III. zvezek: Prus (Alex Glowacki), Straža. Povest. K 2.40, eleg. vez. K 3.40.
IV. zvezek: Dostojevski-Levstik, Ponižani in razžaljeni. Roman. K 3.—,
eleg. vez. K 4.20.

Medved, Ant., Poezije. Ljubljana, 1906. 262 strani. K 3.80, eleg.
vez. K 5.—

Silvin Sardenko, Roma. Poezije. Ljubljana, 1906. 116 strani.
K 2.—, eleg. vezan K 3.20.

Šašel, Iv., Bisernice iz belokranjskega narodnega zaklada I. Ljub-
ljana, 1906. VIII + 332 strani. K 2.—

Ker je knjigarna svoje dosedanje prodajalniške prostore zelo raz-
širila in krasno uredila, ter zalogo v vsakem oziru izpopolnila, ima po-
sebno knjige slovenskega knjigotržja, dalje učne knjige za vse šole, kakor
tudi drugojezične knjige vseh strok vedno na razpolago; knjige, ki se v
knjigotržju nič več ne dobijo, so na prodaj po nizkih cenah v obsežnem
antikvarijatu, ki je združen s knjigarno. Antikvarijatski katalog je na raz-
polago; splošen imenik slovenskih knjig pa je v tisku in se bode na
zahtevo razpošiljal s 1. oktobrom t. l. brezplačno. Naročila, ki nam doj-
dejo pred tem dnevom, si zabeležimo.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

SVETILKE

steklenina,
: porcelan-:
sko blago,
zrcala,
podobe

v največji izberl

Alojzij Pauschin

LJUBLJANA

Wolfve ulice št. 6.

Steklarska dela

Steckenpferd- lilijskomlečno milo

Bergmanna & Co. Draždani in Teölin n. L.

je in ostane glasom vsak dan došlih pri-
znanic najuspešnejše vseh medicinal-
nih mil proti mazuljem kakor tudi v dosegu
in ohranitev nežne, mehke kože in rožnate
polti. — Dobiva se po 80 vin. komad v vseh
lekarnah, drožerijah, parfumerijah, trgovinah
mila in brivnicah. 434 50-30

ANTON PRESKER

krojač v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 14

Odlikovan z zlato kolajno v Parizu 1904.

Odlikovan z zlato kolajno in križcem v
Londonu 1905.

se priporoča pred duhovščini duhovniške obleke
v izdelovanje vsakovrstne

iz trpežnega in solidnega blaga po nizkih cenah.

Opozarja na veliko izgotovljene obleke.

posebno na havelke v največji izberl po najnižjih
cenah.

dobavitelj uniform avstrijskega armatna šolskih uradnikov.

Največja tovarna v južni Avstriji. — Porokito
v Ljubljani v vsaki hiši. — Popravila in
vzdrževanje se izvaja najhitreje in računsko natančno.
Prva kranjska tovarna za glasovirje
Hilferleje ul. 5 Ljubljana blizu Gradišča
Rudolfa A. Warbinek
Odlikovana

Založnik c. kr. avstr. državnih uradnikov.

Klobuke,
cilindre in čepice
v najnovejših taconah in v velikih izberah

priporoča 112 52-28

Ivan Soklič.

Pod trančo št. 2. Postaja elek. železnice.

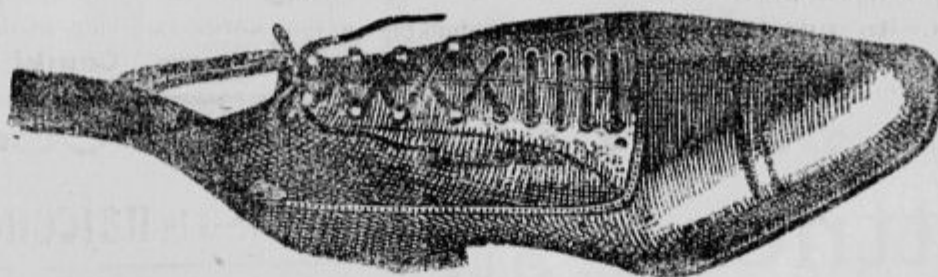
Poštenemu načelu, da svoje

ČEVLJE

prodajamo po strogo stalnih cenah, brezkonkurenčno nizkih cenah, ki so vtisnjene v vsak par, se ima zahvaliti naša firma za nedosežni renomé.

Moški štifletni, močno delani	gl. 3'50
Moški štifletni, iz prav dobre kozlovine, jako ceno	" 4'60
Moški čevlji na trakove, pripravljeni za trpez	" 3'75
Moški čevlji na trakove iz izvrstne kozlovine	" 4'74
Moški čevlji na trakove, usnje la box-calf, orig. Goodyear šivani	" 6'25
Moški čevlji na trakove, usnje la box-calf, American-Style	" 7'50
Moški polčevlji na trakove iz dobrega, voljnega usnja	" 3'—
Moški drilasti polčevlji z usnjem obšiti, črni, rjavi in sivi	" 1'10
Isti za dame	" 1'—

Elegantna prilžnost! Priporočamo nastopno označene vrste: Odlična kakovost!

Specialiteta: „Goodyear svetovni“ čevlji in škornji prav odlične popolnosti. Največja izbira damskih polčevljev vseh vrst, dalje deškega, otroškega in dekleškega blaga najboljše kakovosti po izredno zmernih cenah.

Damski salonski čevlji iz črnega usnja divje kože	gl. 1'50
Damski polčevlji, chevreau, lahki in solidno delani	" 3'75
Damski čevlji na trakove iz stanovitnega črnega usnja	" 3'25
Damski čevlji na trakove iz dobrega rjavega usnja, moderna oblika	" 3'40
Damski čevlji na trakove iz izvrstne kozlovine z lakastimi kapicami	" 4'25
Damski čevlji na trak, iz velef, box-calf, eleg. pom. čevlji, Goodyear šivani	" 5'75
Damski čevlji na trakove iz najfinešega chevreau, Goodyear šivani	" 6'—
Damski čevlji na gube iz izvrstnega črnega usnja	" 3'40
Damski čevlji iz la chevreau, Goodyear šivani, prav elegantni	" 6'—

910 10-6

ALFRED FRÄNKEL, kom. dr.

Zastopnica: JOSIPINA HERRISCH v Ljubljani, Stritarjeve (Špitalske) ulice 9.

Franc Keber
urar in trgovec z zlatino in srebrnino
Ljubljana, Dunajska cesta št. 12.
Zahtevajte veliki najnovejši cenik, ki ga vsak dan razpošiljam brezplačno in poštne prosto.

949 52-45

Naprave za električno luč in gonilno moč za občine, tovarne, gradove, mlino itd.
Proračuni za naprave v vsakem obsegu se radevolje izdeljujejo.
Tehniški in elektrotehniški biro
Louis Patz & Co. Dunaj
860 26-10 VII.12., Kirchengasse 43.

Trgovci z vinom!

Ob priliki naročil ne pozabite na domačo tvrdko.

Bratje Lučić-Roki ::

Vis (Lissa) Dalmacija

ki ima v zalogi **viška vina** ter jih pošilja v svojih sodih najbolj sloveča na drobno in debelo počenši od 30 litrov naprej, po zmernih cenah, ne boječ se nikake konkurence. — **viški opol in belo vino** —
Naš poznani radi svoje dobrote in izbornosti ne potrebuje nobenega priporočila, ker se priporočata sama, torej trgovci, požurite se!

Odjemalcem na debelo dajemo popust. — Vzorke na zahtevo brezplačno. — Za pristanost naših vin jamčimo. —

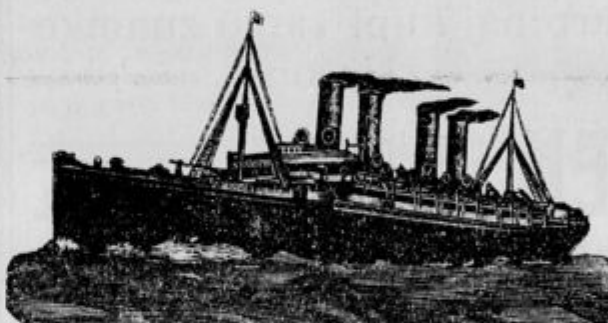
2178 16-4

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki „Severonemškega Lloyd“ iz

□ Bremen

New-York □

s cesarskimi brzoparniki
Kaiser Wilhelm II.
Kronprinz Wilhelm,
Kaiser Wilhelm d.
— Grosse. —

Prekomorska vožnja traja samo 5-6 dni.

Natančen zanesljiv poduk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega parobrodne družstva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino-le pri

Edvard Tavčar-ju, v Kolodvorskih ulicah št. 35.

nasproti občeznane gostilne „Pri starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in soboto. Vsa potovanja se tikajoča pojasnita točno in brezplačno. Postrežba poštena rečna in solidna.

Potnikom namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Mexiko, California, Arizona, Utah, Wyoming, Nevada, Oregon in Washington, nudi naše društvo posebno ugodno izvanredno ceno čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno.

Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimore in na vse ostale dele sveta, kakor: Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombo, Singapore, v Avstralijo itd. itd.

Berite!

Pozor!

„Vzajemna zavarovalnica“

Dunajska cesta št. 19.

v Ljubljani

Medjatova hiša.

zavaruje

1. Proti požarni škodi vsakovrstna poslopja, zvonove, premičnine in pridelke.
2. proti prelomu zvonove in
3. za življenje oziroma doživetje in proti nezgodam.

Edina domača slovenska zavarovalnica!

2986 12-4

Svoji k svojim!

A. ZAJEC cementarna na Pešati p. Dol pri Ljubljani.

Slavnim cestnim odborom in županstvom priporočam **zalogo cementnih cevi** (6, 10, 15, 20, 25 30, 40 cm svetlobe) za napravo vodotokov, vodovodov itd., miljne in kilometrske kamne po jako ugodnih cenah.

Preč. cerkvenim predstojništvom, zasebnikom in podjetnikom nudimo kot najcenejši, a elegantni tlak za cerkve, zakri-

stije, veže, kuhinje in hodnike, krasne **mozaik plošče** v raznih barvah (do 5) in okusnih vzorcih. Trotoar krog cerkvenega zidu zabranja vlago v cerkvah. — Izdelujem tudi raznovrstne stopnice, podboje, oklepe za okna, krasne križe poljubne velikosti z vdelanim železjem za na pokopališa iz imitiranega granita in marmorja,

grobne spomenike, okvirje

in korita za živino in drugo cementno blago.

641 19

Ceniki in vzorci na zahtevo.

Marija Sattner,

Ljubljana, Dunajska cesta št. 19, II. stop., II. nadstr. (Medljatova hiša),

se priporoča pred. duhovščini za

izdelovanje

cerkvenih

para-

mentov.

Izdeluje cele ornate kazule v vseh liturgičnih barvah, pluvijale, obhajilne burke, stole in vse za službo božjo potrebne stvari, priproste in najfineje, kakor se glasi narodo, v svilnatem in slatem vese nju. — Izdeluje tudi bandera in baldahine ter izvršuje vsakovrstno cerkveno perilo iz pristnega platna. Vporablja samo dobre blage, cene po možnosti nizke, zagotavlja trpežno, vestno delo in hitro postrežbo. Prenovljenje starih paramentov tudi izdovoljno prevzame.

239 26—45

Najkrajša in najcenejša vožnja v Ameriko

z modernimi, velikimi brzoparniki iz Ljubljane čez Antwerpen v New York

je proga

rdeče zvezde „Red Star Line“.

Na naših parnikih: „Finland“, „Kroonland“, „Vaderland“, „Zeeland“ in „Samland“, kateri vsak teden v sobotah oskrbujejo redno vožnjo med Antwerpenom in New Yorkom, so snaznost, izborna hrana, vljudna postrežba in spalnice, po novem urejene v kajite za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminentnega pomena, in traja vožnja 7 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldan.

Naša proga oskrbuje tudi po večkrat na mesec vožnjo čez Kanado, katera pa je izdatno cenejša kakor na New York.

Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik

FRANC DOLENC
v Ljubljani,

Kolodvorske ulice odslej šte. 26, od južnega kolodvora na levo pred znano gostilno pri „Starem tišlerju“. 320 4—31

FRAN ŠEVČIK

puškar v Ljubljani,
Židovske ulice 7.

Priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih, najbolj fino narejenih **pušk**, posebno lahke trocevke in puške za šibre z jeklenimi cevi (Böhlerstahl). Tudi velika zaloga samokresov, lovskih potrebščin in nabojev po najnižji ceni. — Popravki se izvršujejo točno, zanesljivo in ceno. **Ceniki na zahtevo zastoj.**

Največja zaloga ur, verižic, prstanov in uhanov z briljanti itd. Kdor hoče imeti trpežno in dobro idočo uro naj kupi samo znamko „Union“.

2084 7

FR. ČUDEN urar in trgovec
v Ljubljani, Prešernove ulice.

Ceniki zastoj in poštnine prosto.

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklu

Avgusta Agnola v Ljubljani

Dunajska cesta št. 13 poleg „Figovca“

se priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom kakor p. n. občinstvu za prevzete in solidno izvršitev vsakovrstnega

umetnega steklarstva in slikanja na steklo

za steklarstvo v figuralni in navadni ornamentiki, stavbno ter portalno steklarstvo kakor vsakovrstna v to stroko spadajoča dela vse v najmodernejšem slogu in po najnižjih cenah.

Zaloga kakor velika izber steklenega in porcelanastega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov, podob, izdelovanje okvirov za podobe itd. 1731 52—11

Narisi in proračuni na zahtevo zastoj.

Spričevala mnogih dovršenih del so na razpolago p. n. odjemalcem v ogled.

Nikdo ne sili k nakupu.

: Inventurna prodaja :

dokler je kaj zaloge po globoko znižanih cenah.

Opuščene vrste švicarskih pletenin, perilo za dame, srajce za gospode, posamni namizni prti in servietti ter drugi predmeti.

711 16—29

SVETLOLIKALNICA

Ljubljana, Kolodvorske ulice 8.

Svetli lesk ovratnika in manšet da pravo lepoto perilu in trajno trpežnost napram navadnemu likanju.

Zavod sem si tako uredil, da z največjo pozornostjo ravna s perilom, obleko, bluzami, preprogami itd. in morem prevzeti jamstvo. Cene so povsem zmerne.

K številnemu obisku vabi najvljudneje z veselo spoštovanjem **Anton Šarc.**

Nikdo ne sili k nakupu.

Ustanovljeno l. 1842.

Slikarja napisov

Stavb. in pohištvena pleskarja.

Velika zbirka dr. Schönfeldovih barv v tubah za akadem. slikarje.

Električni obrat.

Tovarna in prodaja oljnatih barv, firneža in laka

Brata Eberl, Ljubljana

Prodajalna in komptoir:

Miklošičeva cesta št. 6

Telefon 154.

Delavnica:

Igriške ulice št. 8

Ustanovljeno l. 1842.

Zaloga čopičev za pleskarje, slikarje in zidarje, štedilnega mazila za hrastove pode, karbofineja itd.

Priporočava se tudi sl. občinstvu za vsa v najino stroko spadajoča dela v mestu in na deželi kot priznana realno in fino po najnižjih cenah. 765 52—20